

IZ GENERALNE KURIJE

Pismo Generalnoga ministra OFM u prigodi Božića 2012. godine.....248

IZ PROVINCIJALATA

Pismo o. Provincijala 254

IZ TAJNIŠTVA

Održan sastanak Provincijskog definitorijskog odbora.....257

Sjednica Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara OFM.....258

Ređenje za đakone u Omišu.....261

IZ ODGOJNIH ZAVODA

Fra Domagoj Volarević magistrirao.....264

Diplomirao fra Ivan Šimunac.....264

Održan Međuprovincijski susret franjevačkih novaka OFM – BiH, HR i SLO 264

Posjet novaka centru “Roman obitelj” 266

Split – Trstenik: Susret bogoslova i štitićenika centra Juraj Bonaći 266

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

a) u domovini

Održani *Regionalni sastanci* u studenom 267

Održane duhovne vježbe na Visovcu 267

Održan Međunarodni simpozij u Splitu na KBF-u.....268

Fra Marko Mrše održao predavanje na VI. međunarodnom simpoziju crkvenih pravnika u Dubrovniku.....272

Split: Proslava 50 godina časopisa “Marija” 273

Zmijavci: Obilježen dan starijih i nemoćnih.....275

Vinjani: Održan VI. ministrantski hod.....276

Proslava Sv. Luke u Podbablju 276

Proslava Misijske nedjelje u Drnišu.....277

Split - Dobri: Održana 9. obiteljska tribina “Prenošenje vjere u obitelji” 277

Imotski: Misa za branitelje 278

Seminar kršćanske duhovnosti u franjevačkom samostanu u Makarskoj 279

Proložac: Gostovanje zbora Stella Maris.....279

Lećevica: Proslava Sv. Martina.....280

Duhovna obnova u Godini vjere za Drniški dekanat.....280

Runovići: Predavanje “Prenošenje vjere u obitelji” 281

Split: Proslava Gospe od Zdravlja.....281

Imotski: Proslava sv. Cecilije 284

Dubravice: Proslava Sv. Katarine i Krista Kralja.....	284
Vinjani: Proslava blagdana Sv. Kate	285
Zbor mladih Gospe od Zdravlja u Imotskom.....	286
Upriličen znanstveni simpozij o životu i radu nadbiskupa Franića	287
Pozdrav mons. Marina Barišića, nadbiskupa splitsko-makarskog	287
Zagreb: Proslavljena 80. obljetnica samostana i 70. obljetnica župe	291
Sinj: Proslava Dana Gimnazije i Sjemeništa	292
Split-Trstenik: Duhovna obnova za studente iz Imotske krajine	293
Split: Otvorena 3. međunarodna izložba božićnih jaslca “Emanuel”	294
Održan samostanski kapitul na Visovcu	294

b) u inozemstvu

Godišnji pastoralni skup hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe	296
Kelkheim-Split: Studijsko putovanje mladih.....	297
Početak vjeronaučne godine u HKM München	298
London: Duhovna obnova i Godišnji skup	299
München: Održana 15. smotra hrvatskih crkvenih zborova u Njemačkoj	300
Wuppertal: Održana duhovna obnova	301
Kelkheim: Duhovna obnova.....	302
Darmstadt: Duhovna obnova	303
Düsseldorf: Duhovna obnova i Nikolinje	303

FSR I FRAMA

Imotski: Obećanja u bratstvima Frame	305
Frama MBL iz Zagreba kod framaša u Kelkheimu i Frankfurtu	305
Sinj: Izbori u Frami	306
Proložac: Novo mjesno vijeće Frame.....	307
Vinjani: Obećanja i izbori u Frami	307
Lovreć-Opanci: Izbori u Frami	308
Akcija Frame grada Splita “Mladi protiv gladi”	308
Obnovljeno mjesno bratstvo Frame u Vrgorcu	309
Knin: Održan III. duhovni kapitul Frame	310
Podbablje: Područni susret Frame.....	311
Imotski: Gostovanje don Damira Stojića.....	312
Šibenik: Novo vijeće Zadarsko-šibenskog područnog bratstva Frame	312
Zmijavci: Izbori u Frami.....	313
Pohod Frami u Otoku.....	313
Split-Trstenik: Održana skupština Područnog bratstva Frame	314
Zagreb: Predstavljen CD FRAME: “Nek slavljén bude Bog”	315
Posjet Frame Gospe od Zdravlja Visovcu	315

KAZALO

Runovići: Zavjetovanje u OFS-u.....	316
Imotski: Duhovna obnova za OFS i Framu.....	316
Dani Frame Metković.....	317
Humanitarna akcija Frame Gospe od Zdravlja i centra Matošić	318

RAZNO

“BRAĆA HRVATSKOG ZMAJA” UDOMILA “MARINOV ZBORNIK”	319
---	-----

NAŠI POKOJNICI

+ Fra Stipe Čirko	323
+ Fra Augustin Akrap	334
Oproštajne riječi fra Ante Akrapa, profesora i sinovca	342
Josip Vučković	343
Jela Tolić.....	343
Petar Mikelić	343

Pismo Generalnoga ministra OFM u prigodi Božića 2012. godine

NOSITELJI DOBRIH VIJESTI

Draga braćo i sestre:

“Javljam vam Dobru vijest koja će biti od velike radosti za cijeli narod” (usp. *Lk 2,10*). Riječ, koja je od početka bila kod Oca, koja je bila Bog (usp. *Iv 1,1*), “u punini vremena” (*Gal 4,4*) postala je Emanuel, Bog-sa-nama (usp. *Mt 1,23*). To je Evanđelje Božje “ljudima dobre volje” svih vremena (usp. *Lk 2,14*). To je Dobra vijest koja je promijenila povijest čovječanstva: “Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja” (*Iz 9,1*), i koja mijenja povijest svih onih koji je prihvaćaju (usp. *Iv 1,12*).

Božić je. Došao je čas da svučemo haljinu tugovanja i žalosti (usp. *Bar 5,1*). “Velika nam djela Gospodin učini: opet smo radosni!” (*Ps 126,3*). Čovječanstvo je strpljivo iščekivalo dragocjeni plod zemlje (usp. *Jak 5,7*), napokon se “pojaviła milost Božja, spasiteljica svih ljudi” (*Tit 2,11*). Božić je! Bog dolazi da ostane s nama: “Radujte se uvijek! Ponavljam: radujte se!” (*Fil 4,4*). Božić nas podsjeća da nismo sami, da Bog korača s nama na putovima svijeta. Ta prisutnost je razlog velike radosti (usp. *Mt 28, 8-9*), temelj *sigurne nade* za one koji prihvaćaju dobru vijest s *ispravnom vjerom* i koji ju uprisutnjuju u svoj život po *savršenoj ljubavi* (usp. *MRas*).

Božić nas također podsjeća na potrebu da budemo nositelji Dobre vijesti, *blizima i dalekima* (usp. *Ef 2,17*), onima koje osjećamo blizima i onima koje smatramo dalekima. Tko je susreo Krista, ne može se odreći toga da se obrati u navjestitelja Istine, kako je učinila Samarijanka (usp. *Iv 4,28-29*). Tko je otkrio Krista, kao blago svoga života, ne može ne priopćavati drugima to otkriće, kao žena koja je našla izgubljenju drahamu (usp. *Lk 15,8sl.*). Kao što pastiri koji su susreli Krista ne mogu činiti drugo nego priopćiti tu dobru radosnu vijest (usp. *Lk 2,16ss*). I to s radošću – kao pastiri (usp. *Lk 2,20*), bez stanke – kao učenici iz Emausa (usp. *Lk 24,33*), odvažno – kao prvi učenici (usp. *Dj 5,22sl.*), i kreativno – kako su to činili naši veliki misionari kroz 800 godina naše povijesti. Radost koju rađa to otkriće (usp. *Mt 13,44*), riječ koja gori u srcu zaljubljenika u Gospodina (usp. *Lk 24,32*), iskustvo onoga koji se osjeća pomilovanim od pogleda ljubavi Gospodinove (usp. *Mk 10,21*), pokreću noge da se “iziđe” i pođe u susret drugomu, prolazeći kroz sve oblike kulturalnih, društvenih i religioznih prepreka. Misionarski žar je najbolja provjera da se sazna jesmo li doista susreli Krista.

“Jao meni ako ne naviještam Evandjelje”

“Da Crkva može naviještati Evandjelje, za nju je to zapravo milost i njezino poslanje, njezina najdublja raspoznajna crta” (EN 14). Imajući na umu da ima mnogo krštenih koji su malo evangelizirani, žalosnu stvarnost mnogih kršćana koji su to samo imenom, i da, nakon 2000 godina, postoje mnogi koji ne poznaju Krista, nužno je ponovno bez straha potvrditi hitnost i potrebu nove evangelizacije (usp. VD 96).

U ovim vremenima Crkva treba novi misionarski zanos (usp. RMis 30sl.); treba se pustiti da je prožme žar apostolskoga propovijedanja (usp. NMI 40), da vedrom odvažnošću donese Krista onomu tko ga još ne poznaje (missione *ad gentes*), i da u *novim pustinjama* svijeta učini razumljivom riječ vjere koja nas je preporodila za život (missione *inter gentes*). Na početku trećega tisućljeća, Crkva treba obnoviti zanos u prenošenju vjere, u naviještanju i prenošenju Evandjelja, “snage Božje na spasenje svakomu tko vjeruje” (Rim 1,16), i koje se u konačnici poistovjećuje s osobom Isusa Krista (usp. 1 Kor 1,24). Duh nam daje *pareziju* (odvažnost, slobodu govora) za taj navještaj (usp. Dj 4,13. 20. 29. 31; 5, 29. 40.42).

Zbog svega toga, želimo li “sačuvati svježinu, poletnost i snagu za naviještanje Evandjelja” (EN 15), mi, učenici Isusovi osjećamo potrebu obraćenja, da se dopustimo evangelizirati kako bismo mogli evangelizirati, kao što je mnogo puta rečeno u dvorani Sinode, za vrijeme XIII. Skupštine Sinode o *novoj evangelizaciji za prenošenje vjere* (koja je bila u Vatikanu od 7. do 28. 10. 2012.). Naime, samo tako, živeći na obnovljeni način vlastitu zajedničarsku svijest vjere i ponovno pronalazeći polet za prenošenje vjere, moći ćemo naviještati Dobru vijest u novim kulturalnim situacijama koje su se stvorile u posljednjim desetljećima. Navještaj i svjedočenje idu zajedno.

Osim toga, kako je i Sinoda ispovjerala, Bog nije samo odsutan u života društva, nego također i u životu samih crkvenih zajednica; i sekularizam, ravnodušnost i relativizam unišili su u središte života mnogih krštenih, svećenika i posvećenih, tako da takvi stavovi i ponašanja nisu samo izvanjska prijetnja, već svakidašnji konflikt. Stoga je nova evangelizacija prije svega poziv i pitanje koje Crkva postavlja samoj sebi, da u svim kršćanicima ojača vjeru u Krista, zalažući se da budu izazovni u ovom novom kulturalnom kontekstu u kojemu je Crkva pozvana živjeti svoju vjeru i prenositi je. Riječ je o tome, dakle, da se nanovo oživi vjera koja je izložena riziku da se ugasi u kontekstima koji priječe njezino osobno ukorijenjenje, njezinu socijalnu prisutnost, jasnoću njezinih sadržaja i njezinih konkretnih plodova, prvo u nama da bismo je poslije oživjeli u drugima. Poziv na evangelizaciju prevodi se u poziv na obraćenje. Pozvani smo evangelizirati, naša je obveza pobijediti strah vjerom, malodušnost nadom, ravnodušnost ljubavlju.

Tomu odlučno smjera nova evangelizacija. Ona se treba usmjeriti, na prvom mjestu, prema svim kršćanicima, svi je trebaju, također i mi posvećeni, da bismo ponovno otkrili razloge naše vjere i da bismo bili evangelizirani kako bismo mogli evangelizirati. Nova evangelizacija je također upravljena onima koji su napustili svoju vjeru i zbog različitih razloga udaljili se od Crkve. Napokon, nova evangelizacija se usmjerava prema onima koji žele vjerovati i traže puni smisao svoga života. Svi ovi, vjernici, udaljeni, oni koji žele vjerovati, traže osobe koje su u stanju, svjedočenjem života još prije nego li riječju, priopćavati radost susreta s Kristom. Kao što je rečeno na Sinodi, ne postoji muškarac ili žena koji se u svom životu, kao žena Samarijanka, ne bi našli blizu nekog zdenca s praznom posudom, s nadom da će susresti Onoga koji može dati puni smisao postojanju. Kao Isus na zdencu Sihu, osobito mi *fratri puka*, trebamo osjećati potrebu da sjednemo zajedno s muškarcima i ženama našega vremena da uprisutnimo Gospodina u njihov život, tako da ga mogu susresti, jer je samo on voda koja daje istiniti i vječni život (usp. *Iv* 4,5-42).

“Ljubav nas Kristova obuzima”

Naš Red, zajedno s drugim redovima i institutima posvećenoga života, imao je važnu ulogu u prenošenju vjere *blizima*, po pučkim misijama i redovitoj evangelizaciji, i *dalekima*, po misijama *ad gentes*. Prihvaćajući poziv koji nam dolazi od Crkve, polazeći od našega iskustva i s kreativnošću koja nas je uvijek označivala, ne možemo prestati surađivati u zadaći nove evangelizacije. S naše strane to zahtijeva: živjeti radikalno i radosno naš franjevački identitet; živjeti život koji pokazuje apsolutni primat Boga i koji, po bratskom životu u malenosti, izražava humanizirajuću snagu Evanđelja; imati punu raspoloživost da se dostignu zemljopisne, društvene i kulturalne granice evangelizacije i da se, na taj način, smjestimo u nove areopage poslanja (usp. *VC* 96-99); ostvarivati zalaganje za očuvanje stvorenoga, izgrađivanje mira i promicanje pravde, osobito u obrani prava onih koji trpe zbog situacija isključivanja u našim društvima. Jednom riječju, franjevački život, potpuno evanđeoski, evangeliziran i evangelizatorski, u tijesnoj suradnji sa pastirima i u tijesnoj suradnji s laicima, i vjeran našoj vlastitoj karizmi, pružit će veoma značajan doprinos novoj evangelizaciji.

Vjerni pozivu Drugog vatikanskog sabora, želimo sačuvati živom sposobnost da istražujemo znakove vremena i tumačiti ih u svjetlu Evanđelja (usp. *GS* 4). Kao sljedbenici *Siromaška*, želimo u svakom trenutku očuvati pogled pun *simpatije* za naš svijet kojega Bog ljubi (*Iv* 3,16). Ne može biti mjesta za pesimizam u srcima i u pametima onih koji se osjećaju pozvanima živjeti Evanđelje, slijedeći stope Kristove. U isto vrijeme, želimo živjeti u stalnom

evandeoskom razlučivanju (usp. 1 Sol 5,21) da “razlikujemo ono što dolazi od Duha i ono što mu je protivno” (VC 73). To će nam pomoći da otkrijemo kako, unatoč mnogim teškoćama koje sadašnji trenutak predstavlja u prenošenju vjere zbog dominantnog sekularizma i rastuće ravnodušnosti i relativizma, ovaj povijesni trenutak koji živimo ipak pruža također velike prigode za navještaj Dobre vijesti i nuka nas da, *s novim žarom, novim metodama i novim izričajima*, odgovorimo izazovu nove evangelizacije.

- *Novi žar.* Novi žar zahtijeva osobno obraćenje, neprestano obnavljati strastvenost za Krista, za istinu i za Evanđelje. Novi žar propitkuje i čini da se pitamo gdje je naše srce, tko nastavlja biti “prva ljubav” u životu svih dana, da li su naši životi ujedinjeni oko Krista ili su razlomljeni i razdijeljeni, da li smo usredotočeni na *jedino bitno* ili smo rastreseni od tolikih stvari koje, premda i dobre, nisu najvažnije. Novi žar interpelira naš svakidašnji život i stil istoga. Nova evangelizacija se sastoji u tome da nerijetko rastresenom i zbunjenom srcu i umu muškaraca i žena našega vremena, i osobito samima sebi, nanovo predložimo ljepotu i trajnu novost susreta s Kristom. Da bismo očuvali žar ili ga ponovno zapalili, nužno je kontemplirati lice Isusa Krista, unići u misterij njegova postojanja, zadržati uvijek *srce okrenuto Gospodinu* (usp. NPr 22,19).
- *Nove metode.* To iziskuje pastoralno obraćenje, obnovu metode evangelizacije. *Nove metode* trebaju se pozabaviti s upotrebom novih sredstava društvenoga priopćivanja, koja su pozvana olakšati prenošenje vjere, osobito svijetu mladih u traženju punog smisla njihova života, mladih koji u svojim srcima nose duboke težnje za autentičnošću, istinom, slobodom, velikodušnošću, ina njih odgovor može biti samo Krist, koji je u stanju zadovoljiti ih. Trebamo pridržati osobitu pozornost svijetu društvenih komunikacija, području na kojemu se isprepliću toliki životi, tolika pitanja i sumnje. *Nove metode* imaju također zajedničkoga sa sadržajima. S druge strane, danas je u mnogim prigodama nužan prvi navještaj, *kerigma*. Taj će navještaj u mnogim slučajevima biti od *ti prema ti*, i trebat će uvijek biti praćen pravim svjedočanstvom kršćanskoga života.
- *Novi izričaji.* To uključuje strukturalno obraćenje. Postoje strukture koje, umjesto da olakšavaju prenošenje vjere, čine ga težim. Tu se, još jednom, nalaže jasnoća i kreativnost. U tom kontekstu nužno je također osloboditi *krletku načina govora* koji često čini nerazumljivom Dobru vijest koju želimo prenositi. Ako želimo dostići, napose mlade, nužno je unići u kulturu načina govora digitalnog zajedništva, ne zaboravljajući nikada da postoji jedan svima razumljiv govor, i kojega se ne može zamijeniti nijednim drugim, a taj je svjedočenje i svetost. *Novi izričaji* obvezuju nas

također da stvaramo nove *zdence*, gdje će naši suvremenici moći utažiti svoju žeđ za puninom i gdje, polazeći od iskustva *pustinje* (Benedikt XVI., za vrijeme svoje homilije u prigodi otvaranja *Godine vjere*, govorio je o “duhovnom opustošenju”), mogu ponovno otkriti radost vjerovanja. S Crkvom zapažamo potrebu da uočimo i zamislimo nova pomagala i nove riječi te učinimo razumljivim navještaj Dobre vijesti, također i u novim *pustinjama* svijeta. *Molitveno čitanje Riječi* pomoći će nam da susretnemo te nove zdence gdje bi se naši suvremenici mogli susresti s Isusom.

“Povjerovao sam, zato sam govorio”

Novu evangelizaciju, upravo stoga što svoje središte ima u Kristu i nije riječ toliko o strategiji, nego da se dadne kvaliteta našem svjedočenju, treba tijesno povezati sa vjerom. I to ne s nekom apstraktnom vjerom, vjerom pojmova, kako bi rekao kardinal Newman, nego vjerom sačinjenom od iskustva, živom vjerom, slavljenom i ispovijedanom, kako od nas traži papa Benedikt u *Porta Fidei*; vjera koja kao svoj temelj ima susret s jednim događajem, s jednom osobom, osobom Isusa, koji daje novo obzorje životu i time odlučujući pravac (usp. *Deus caritas est* 1). Vjera koja bi bila, prije svega, osobno prianjanje uz Krista, povjerenje u njega bez pukotina (usp. *HvBo* 1sl.).

Franjini životopisci definiraju ga kao *novog evanđelistu*, koga je Bog poslao da probudi srce muškaraca i žena svoga vremena za istinski osjećaj prisutnosti i djelovanja Božjega u njihovim životima. Ono što je učinio *Siromašak*, bilo je to da je započeo novu evangelizaciju društva i kulture svoga vremena. Njegova novost nije se sastojala toliko u propovijedanju Evanđelja – to su činili također mnogi drugi – već u novoj aktualizaciji Evanđelja, sa strastvenim zalaganjem i kreativnim utjelovljavanjem, a sve je to bilo omogućeno njegovom granitnom vjerom u Onoga koga je ispovijedao kao SVE svoga života (usp. *HvBo*, 4).

Draga braćo i sestre, nakon više od dvadeset stoljeća Crkva nas podsjeća na zapovijed Gospodinovu: “Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju” (*Mk* 16,15). Nema vremena za gubljenje. Zanos za Krista i suosjećanje s čovječanstvom, a taj zanos treba zapaliti naša srca, ne dopuštaju nam da uljuljkavamo umore. Čas je da krenemo, spremni da nadidemo svaku vrstu zapreka, dobro opremljeni *ispravnom vjerom, sigurnom nadom i savršenom ljubavlju*.

Božić je!

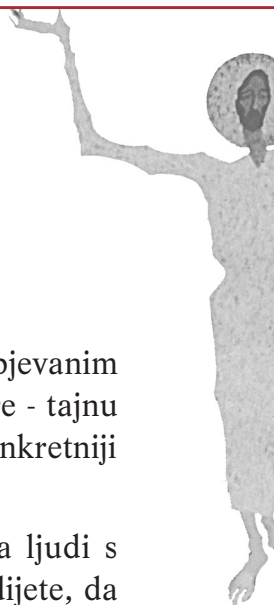
Božić je! Draga braćo i sestre. Nasljeđujući primjer pastira, Samaritanke i mnogih drugih, krenimo da izvodimo današnje muškarce i žene iz *pustinje*, prema *zdecima* žive vode, prema Kristu koji nam daje život i to život u izobilju.

Sretan Božić svima, s nadom da se Krist rodi u našim srcima da bismo ga nosili drugima.

Vaš brat, ministar i sluga.

Rim, 8. prosinca, svetkovina Bezgrješne, 2012.

Fra José Rodríguez Carballo, generalni ministar, OFM

Pismo o. Provincijala

Draga braćo!

Pred nama je božićno vrijeme, kada u posebno svečanim i raspjevanim liturgijskim slavljinama, slavimo veliko otajstvo naše kršćanske vjere - tajnu Božjeg utjelovljenja. Bog nam je pokazao svoju ljubav na najkonkretniji mogući način. Dokazao je da nam želi biti trajno bliz.

Rođenjem utjelovljene Riječi Božje uspostavljena je nova veza ljudi s Bogom. Po toj vezi svi smo postali djeca Božja. „Bog je postao dijete, da bismo mi mogli postati djeca Božja!“ (Edith Stein) Činjenica da smo postali djeca Božja, zaslugom Riječi Božje, koja je postala čovjekom, za nas je ljude izvor velike milosti i duhovne snage koja nas krijepi u životu, pa i u suočenju s užasima smrti. U Isusu Kristu mi nalazimo veliki izvor životnog nadahnuća, te poticaj za osobno nasljedovanje i svakovrsno usavršavanje u svim kršćanskim krepostima. Zahvaljujući utjelovljenom Bogu, Isusu Kristu, čovjek makar hodao i mračnim stazama života, sposoban je otkrivati zrake svjetla, ispunjen je nadom i vjerom da njegov život ima dublji smisao od one često banalne i površne svrhovitosti. S Isusom postaje jasno da ljudski život nije besciljno lutanje, te da kao ljudi, nemamo sigurnije životne staze, po kojoj bismo sretno i sigurno stigli svom životnom cilju - k Bogu i ostali u trajnom zajedništvu s Njim.

Kao što su prvi apostoli u svoje vrijeme dobili zadatak ili mandate da prošire Radosnu vijest Evanđelja do granica Zemlje, tako i nas danas obvezuje Isusov poziv da pred svim ljudima svjedočimo i konkretnim djelima potvrđujemo onu istu ljubav, kojom je On nas ljubio. Naše je vrijeme takvo da imamo pregršt mogućnosti za iskazivanje solidarne ljubavi prema potrebitim ljudima i za potvrđivanje svoje vjernosti Isusu i Evanđelju. Stoga Vas, draga braćo, potičem da se u božićnom vremenu angažirate na karitativnom polju, bilo da sami organizirate, prikupljate i dijelite pomoć potrebnima, bilo da se aktivnije uključite u humanitarne akcije drugih karitasa a posebno provincijske karitativne službe „Panis vitae“. Evandeoska opomena da sve dobro, pa jednako tako i zlo, koje učinimo bilo kojem čovjeku, neće biti neprimijećeno od strane Boga, trajno nas potiče da se više zauzimamo za sveukupno dobro svojih vjernika, te da im po djelatnoj ljubavi budemo od pomoći. Posebnu pozornost bismo mogli i trebali posvetiti obiteljima s većim brojem djece, kakvih sigurno ima u svakoj sredini.

U posljednje sam vrijeme na razne načine, usmeno i pisanim dopisima, upozoren na rad pojedine braće, koja zanemaruju povjerene im dužnosti i ne izvršavaju odgovorno preuzete obveze. Poglavitito se to odnosi na župne poslove, kao što je susretljivost prema vjernicima kada je u pitanje dogovor

oko termina za sv. mise, te poštivanje dogovorenih termina, gdje je kod mnogih očito po srijedi pogodovanje vlastitoj komociji. Neki pojedinci, svojim načinom rada u župi, dokazuju da imaju za sve i svakoga više vremena, samo ne za vjernike koji su im povjereni. Jednako mi se tako čini samovoljnom i neprihvatljivom praksa kod pojedine braće da olako i bez puno razmišljanja dokidaju pobožnosti i druge aktivnosti u župama, a da u zamjenu ne nude nikakve druge oblike molitve i rada. Božićno je vrijeme jedno od, liturgijski gledano, najintenzivnijih razdoblja crkvene godine. To je vrijeme kada kao Crkva i Narod Božji sudjelujemo u brojnim reprezentativnim slavljinama, prepunim emocija i pozitivne energije. To je vrijeme koje bismo mogli učiniti modelom za čitavu liturgijsku godinu, čiji cilj i jest slaviti i zahvaljivati Bogu i u tome nikada ne prestajati. Stoga, osjećam svojom dužnošću upozoriti braću da uz puno pastoralne razboritosti pristupaju pitanju (re)organizacije i unapređenja molitvenih aktivnosti i općenito pastoralnog rada u svojim župama. Nadalje, kada je posrijedi rad braće u školama, trebalo bi više voditi računa o ispunjavanju profesionalne obveze sudjelovanja na raznim skupovima za stručno usavršavanje. Koliko god bilo teško te obveze usklađivati s drugim pastoralnim obvezama, one su ipak bitni i neizostavni dio rada u školi. Ignoriranjem aktivnosti u tom smislu koje poduzimaju katehetski uredi, kako bi komunicirali zakonske novosti, unaprijedili kompetentnost i time opravdali našu nazočnost u školama, šaljemo krivu poruku svim čimbenicima u sustavu i dajemo za pravo posebno onima, koji nas javno prozivaju i kritiziraju.

Tekuću godinu zaključujemo ispunjeni ponosom da smo i uz negativnu medijsku propagandu, kojoj gotovo svakodnevno svjedočimo, kao redovnička zajednica, u svoje redove primili značajan broj novih svećeničko-redovničkih kandidata. Ponosni smo zbog činjenice da nismo samo narod bogate franjevačke prošlosti, već da smo i narod s određenom franjevačkom perspektivom. Na početku smo i Nove godine u koju zbog rastuće nezaposlenosti i drugih nepovoljnih društvenih trendova, kao vjernici, ulazimo ne samo sa strahom pred neizvjesnom budućnošću, već i s neuništivom nadom da svojim odgovornim radom i uz Božju pomoć u tom istom društvu možemo značajno promijeniti prije svega duhovno stanje na bolje. Naše planove i nadanja u budućnosti možemo ostvariti samo uz uvjet da u svom okruženju upijemo prenijeti na mlade ljude ono isto oduševljenje za Krista, koje je i nas same životno odredilo. Stoga, potičem braću da nastave voditi brigu za nova svećenička i redovnička zvanja a onim pojedincima, među nama, koji su na tom području dokazano aktivni, izražavam najdublju zahvalnost u ime čitave Zajednice. Neka im gospodar vinograda, koji sami predano obrađuju, pruži životnu nagradu zbog truda i nastojanja da dovedu nove mlade snage na tu njivu Gospodnju.

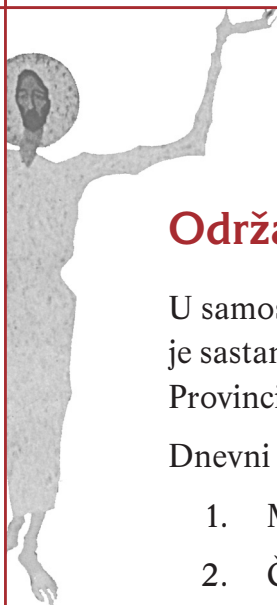
Konačno, u zadnje smo vrijeme tugovali zbog nenadanog rastanka od nekih naših članova i njihove prerane smrti. K tome, vijesti o zdravstvenim poteškoćama nekih naših članova uvijek nas iznova rastuže i neugodno iznenade. Potičem, stoga, svu braću da i u narednim blagdanskim danima nađu vremena, kako bi svojim posjetom iskazali ljubav prema svima, posebno prema onima među nama koji su zbog krhka zdravlja isključeni iz redovitih tokova života, koji pate od samoće ili osjećaja da su zaboravljeni i da su gurnuti na margine života. Bolest je najranjivije čovjekovo iskustvo, kada svaki od nas ima potrebu za posebnom pažnjom i nježnošću. Mi smo franjevci svijet u svijetu. Kao takvi nikoga unaprijed ne isključujemo iz svoga zajedništva, ni vjernika ni nevjernika, ali bismo trebali biti i živo svjedočanstvo da je naše ljudsko zajedništvo dar od Boga, koji smo dragovoljno primili. Samo takvo zajedništvo, u kojem su se ljudi sposobni izdignuti iznad sebičnog interesa, iznad politike i osobnog afiniteta, može biti znak u svijetu i može svratiti na se pozornost onih koji već pate uslijed dehumanizirajućih posljedica i odnosa u društvu. Dok svima oko sebe riječima naviještamo Krista, nadu svega stvorenoga, dok pozivamo na sveopće pomirenje i radost života, nemojmo propustiti i sami pružiti dobar primjer života u miru, bratstvu i slozi, pa makar svi zajedno osjećali duboke razlike ukorijenjene u našoj ljudskoj prirodi, ili one uvjetovane, različitim stupnjem naobrazbe i usvajanjem drugačijih odgojnih obrazaca.

Draga braćo, neka Vas u životu vodi mudrost božanske Riječi i neka vas hrani snaga Njegova obećanja, čiji smo baštinici po vjeri.

Sretan i blagoslovljen Božić, te puno zdravlja u Novoj 2013.

godini uz naš franjevački pozdrav Mir i dobro
želi Vam

fra Joško Kodžoman, *provincijal*

Održan sastanak Provincijskog definitorijskog

U samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu 26. i 27. studenoga 2012. održan je sastanak Provincijskog definitorijskog. Na sastanku su sudjelovali svi članovi Provincijskog definitorijskog.

Dnevni red:

1. Molitva i pozdrav
2. Čitanje zapisnika i primjedbe
3. Izvještaj o. Provincijala
4. Pristigli dopisi
5. Personalne promjene
6. Razno

Nakon molitve, pozdrava i čitanja zapisnika o. Provincijal se u svom izvješću osvrnuo na život i rad u našoj Provinciji od zadnjeg sastanka. Nakon rasprave o prispjelim dopisima (10), Provincijski definitorijski je imenovao braću za službe u samostanu u Sinju kako slijedi:

- Fra Ante Bilokapić, fra Blaž Toplak, fra Gabrijel Hrvatinić, fra Ivan Norac Kljajo – diskreti
- Fra Ante Bilokapić – animator liturgijskog života;
- Fra Petar Klapež – duhovni asistent OFS-a za samostansko okruženje i ljetopisac;
- Fra Kristijan Perković – dopisnik Vjesnika Provincije i mrežne stranice, duhovni asistent Frame i koordinator Frame za samostansko okruženje;
- Fra Mirko Marić – kustos samostanske zbirke, knjižničar i arhivar.

Za voditelja misije u Kölnu predložen je fra Frano Milanović Litre.

O. Provincijal je na kraju informirao o susretima na razini Južnoslavenske Konferencije OFM:

1. Susret Generalnoga ministra s braćom u privremenim zavjetima održat će se 1. i 2. ožujka 2013. godine u Samoboru (Taboru).
2. Susret provincijskih definitorijskih Južnoslavenske konferencije bit će od 18. do 20. rujna 2013. u Međugorju.

Sljedeća sjednica Provincijskog definitorijskog bit će 26. i 27. veljače 2013. godine u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu.

Sjednica Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara OFM

Split, Trstenik, 5. listopada 2012.

U franjevačkom samostanu klerikata “Fra Ante Antić” u Splitu, Trstenik, bila je 5. listopada 2012. godine sjednica JKPMOFM. Na sjednici su sudjelovali svi članovi, s tim da je fra Staneta Zorea, koji je u bratskom pohodu braći u Australiji i SAD, zamijenio fra Marijan Čuden, provincijski vikar Provincije sv. Križa u Sloveniji.

Poslije kratke molitve, fra Lovro Gavran, dopredsjednik, pozdravio je svu braću, osobito novoizabrane provincijalne ministre fra Andriju Bilokapića, iz Provincije sv. Jeronima u Zadru, i fra Joška Kodžomana, iz Provincije Presvetoga Otkupitelja u Splitu. Njima je poželio blagoslovljen rad služenja braći u vlastitim provincijama i braći na razini Konferencije i Reda.

Donosimo najvažnije točke i zaključke sjednice Konferencije.

1. Europska OFM konferencija animatora za PMOS 2013. godine

Fra Mijo Džolan, animator PMOS-a za našu Konferenciju, izvijestio je o pripravi za Europskom OFM konferenciju animatora PMOS-a, kojoj će naša Konferencija biti domaćinom u rujnu 2013. godine. On je pripremio pismeni predložak i podijelio ga svim članovima Konferencije. Postavio je dva pitanja: što sa Statutom čiji je nacrt on donio, i koji datum Konferencija predlaže za održavanje Europske konferencije.

Nacrt je predložen iz Ureda PMOS pri Generalnoj kuriji. On ga je preveo, ali prilaže i engleski original. U razgovoru je rečeno da taj nacrt može biti dobra podloga za naš statut, ali ga treba prilagoditi. Neka to fra Mijo, zajedno sa provincijskim animatorima za PMOS učini i onda neka taj doradeni prijedlog predlože Konferenciji na odobrenje.

Kad je riječ o Europskoj konferenciji OFM animatora za PMOS, provincijalni ministri se slažu da to bude u Hotelu Medena u Trogiru, a datum održavanja za njih – jer računa se da će na tome sudjelovati i svi provincijalni ministri – zgodniji je onaj od 12. 05. – 19. 05. 2013.

Zamolio je provincijalne ministre da potaknu i motiviraju svoje provincijske animatore PMOS-a da sudjeluju na tome, a bilo bi dobro da i svi provincijalni ministri sudjeluju.

2. Izbor predsjednika JKPMOFM

Budući da je dosadašnjem predsjedniku, fra Željku Toliću, istekao mandat službe provincijalnoga ministra, trebalo je izabrati novoga predsjednika.

U tajnom glasovanju, fra Ivan Sesar, provincijalni ministar Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja Marijina, izabran za predsjednika JKPMOF na mandat od tri godine.

Braća su mu čestitala i zahvalila što je prihvatio tu dužnost, a on je odmah preuzeo vođenje sjednice. Najprije je zahvalio braći na povjerenju, a osobito fra Lovri Gavranu koji je u posljednje vrijeme vodio našu Konferenciju. Kratko je podsjetio braću da i mi sami rad i odgovornost, kao i svoje odluke u Konferenciji trebamo uzeti još ozbiljnije i odgovornije, jer uloga konferencija postaje sve značajnija i veća, jer one trebaju povezivati i poticati franjevački život i poslanje na svojim područjima, ali isto tako povezivati provincije pojedine konferencije sa cijelim Redom.

3. Raspodjela zaduženja unutar JKPMOFM

S prestankom mandata fra Jozi Sopti i fra Željku Toliću, i s izborom novih provincijalnih ministara fra Andrije Bilokapića i fra Joška Kodžomana, treba ponovno raspodijeliti zaduženja unutar Konferencije. Do sada je fra Jozo Sopta bio zadužen za formaciju i studije i to treba sada netko drugi preuzeti. Fra Lovro Gavran je zadužen za misije i evangelizaciju i fra Željko Železnjak za pastoral zvanja. Pokrenulo se ponovno pitanje odgovornosti JKPMOFM za OFS i Framu, jer čini se da se ne smijemo držati po strani. Nakon razgovora o tome odlučeno je da jedan provincijalni ministar bude zadužen za to područje, barem što se tiče naših asistenata OFS i Frame. Kako se u Redu sve više pažnje posvećuju PMOS-u, odlučeno je da i za to područje bude zadužen jedan provincijalni ministar iz naše Konferencije.

Nakon razgovora dogovoreno je: Za formaciju i studije zadužen je fra Joško Kodžoman, za OFS i Framu fra Andrija Bilokapić, za PMOS fra Stane Zore. Fra Lovri Gavranu još uvijek traje mandat povjerenika za misije i evangelizaciju, a fra Željku Železnjaku za pastoral zvanja.

Svi oni, zajedno sa svojim suradnicima iz svih naših provincija trebaju napraviti pravilnike rada kako bi olakšali funkcioniranje tih radnih tijela Konferencije. To bi trebalo učiniti do kraja ove godine kako bi na sjednici JKPMOFM, koja je predviđena za kraj siječnja 2013. godine, provincijalni ministri mogli potvrditi predložene pravilnike.

4. Proslava 800. obljetnice dolaska sv. Franje u Hrvatsku

Kratko se je osvrnulo na tijek proslave. Sva događanja su se svela na dvije završne manifestacije: Međunarodni znanstveni skup o dolasku sv. Franje u Hrvatsku (Split – Zadar, 1. – 2. listopada 2012.), i završno liturgijsko slavlje u Splitu, 06. listopada 2012.

Fra Ivan Sesar, kao predsjednik VFZ-a, kratko je izvijestio o samoj pripravi, a fra Joško i fra Andrija o tijeku simpozija u Splitu i Zadru.

5. Odlučeno je da se *susret svih provincijskih definatorija iz naše Konferencije* organizira ove godine. Bit će to u Međugorju, 18. – 20. 02. 2013. Tema treba biti vrlo životna i praktična i povezana s franjevačkim načinom upravljanja provincijskoga bratstva. Organizacija se povjerava fra Jošku i Međuprovincijskom tajništvu za FS. Oni trebaju što prije napraviti program i točan dnevni red susreta koji počinje s ručkom 18. 02. i završava s ručkom 20. 02. 2013. Fra Ivan Sesar će se pobrinuti za smještaj u Međugorju. Treba dobro i na vrijeme organizirati i na vrijeme poslati program na sve provincijalate.

6. Susret Generalnoga ministra s braćom u privremenim zavjetima i njihovim odgojiteljima iz provincija naše Konferencije bit će u Taboru – Samobor, 01. i 02. ožujka 2013. godine. Generalni ministar želi da središnja tema bude “Franjevačka formacija u svjetlu izazova našega vremena”, a bit će i podtema (život iz vjere, molitveno čitanje riječi, vjernost i ustrajnost u pozivu, opasnost duha svijeta, međuprovincijalnost... i što dođe kao prijedlog od magistara ili provincijalnih ministara...), kao i rad u skupinama. On smatra da bi bilo dobro pozvati i fra Vidala Rodrigueza, gen. tajnika FS koji bi imao kratko izlaganje o važnosti studija u našoj formaciji.

7. Ponuda za međuprovincijske duhovne vježbe

Taj prijedlog je donesen na susretu svih provincijskih definatorija naših provincija u Međugorju u studenom 2011. godine. Budući da to još uvijek traje, nije se moglo analizirati rezultate te ponude, ali je ipak odlučeno da se i ove godine objave ponude o međuprovincijskim duhovnim vježbama, da se to može na vrijeme objaviti u provincijskim glasilima. Fra Marijan Čuden je obavijestio da oni nude priliku za duhovne vježbe na Svetoj Gori, 18. – 23. 08. 2013.

8. Susret sa Sjevernoslavenskom konferencijom provincijalnih ministara

Fra Lovro je razgovarao s njihovim predsjednikom fra Rufinom i složili su se da to bude od 22. – 25. 09. 2013. Nakon razgovora odlučeno je da to bude u Rami (franjevački samostan Šćit), s tim da se računa i s pohodom Međugorju i Hercegovini. Detalji organizacije i programa još će se dogovoriti.

9. **Fra Andrija Bilokapić**, provincijalni ministar Provincije sv. Jeronima (Zadar), je izvijestio braću da su on i Provincijski vikar bili pozvani u Rim na razgovor sa Generalnim ministrom o situaciji i budućnosti njihove Provincije. Ministar im je rekao, a on to prenosi braći provincijalnim ministrima naše

Konferencije, da svaka od naših provincija, do kraja listopada, predloži jednoga svoga brata koji će biti kandidat za delegata Generalnoga ministra. Mi predlažemo, a oni će između predloženih kandidata izabrati jednoga koji će se trebati ozbiljno pozabaviti situacijom Zadarske provincije.

Nakon razgovora o tome rečeno je da to nije tako lako riješiti u kratkom vremenu, pogotovo što nisu dali opis posla delegata. Odlučeno je da fra Andrija pismeno sve to dostavi svakom provincijalnom ministru, kako bi oni, u dogovoru sa svojim definatorijima, mogli predložiti prikladnog brata iz svoje provincije.

10. Bilo je govora i o **Plenarnom vijeću Reda**, koje će se održati u Poljskoj, od 17. do 30. studenog 2013. Još nisu došli službeni pozivi i program, ali poznato je da će to biti veoma važan susret za koji će se trebati dobro pripremiti. Na njemu će se odlučivati o broju i rasporedu generalnih definitora i mnoge druge važne stvari. Kad dobijemo detaljnije informacije iz Rima, onda će se sve zo trebati dobro pripremiti.

Dogovoreno je da će **sljedeće sjednica JKPMOFM** biti u Zagrebu, na Kaptolu, **28. – 29. 01. 2013.** Kad se sazna točan datum susreta novih provincijalnih ministara u Rimu, koji je obično u drugoj polovici siječnja, onda će se točno odrediti datum.

Na kraju je fra Ivan Sesar, novoizaberani predsjednik, zahvalio svoj braći na sudjelovanju, te fra Jošku Kodžomanu što nas je ugostio u svom samostanu.

Fra Nikola Vukoja, *tajnik JKPMOFM*

Ređenje za đakone u Omišu

“Sve vas srdačno pozdravljam na svetkovinu Krista Kralja u župi Sv. Petra u Omišu. Ovo naše zajedništvo jest slavlje koje nam govori da to nije slavlje kalendara nego slavlje srdaca da nam je Isus Krist - Spasitelj. Ovo naše slavlje, kojem se raduje Splitsko-makarska nadbiskupija i Franjevačka provincija, obogaćeno je darom osmorice novih đakona”, kazao je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić prigodom đakonskog ređenja koje je upriličeno na svetkovinu Krista Kralja, u nedjelju 25. studenoga, u ispunjenoj crkvi Sv. Petra apostola u Omišu. Zatim je nadodao kako je ovo dan ne samo malih obitelji, nego velike obitelji Crkve. “Đakoni, otvorite svoja srca i budite zahvalni na ovom daru, a mi vas želimo pratiti svojim molitvama”.

Na naslov Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja zaređeni su **fra Šimun Markulin** iz Hrvaca, **fra Antonio Mravak** iz Gale i **fra Ivan Vuletić** iz Slivna,

a na naslov Splitsko-makarske nadbiskupije don Josip Bečić iz Srinjina, don Domagoj Jelača iz Splita (Kamen), don Zvonimir Mijić iz Splita, don Toni Šinković iz Splita i don Franjo Frankopan Velić iz Kölna (Njemačka).

U slavlju je sudjelovalo više od trideset svećenika, odgajatelja i profesora na čelu s nadbiskupom Barišićem, provincijalom fra Joškom Kodžomanom, generalnim vikarom mons. Ivanom Ćubelićem, dekanom KBF-a u Splitu dr. fra Antom Vučkovićem te župnikom don Ivanom Delićem.

U propovijedi je o. Nadbiskup usporedio dva modela - Pilata i Isusa Krista. Pilat ne vjeruje u snagu istine, još manje u snagu ljubavi. On vjeruje u snagu moći, kako zauzeti prva mjesta, osigurati vladavinu koja ima svoju površinu i granicu. On nije svjestan krhkosti te vladavine. Ipak: "Htio bih umanjiti Pilatovu krivnju. Pilat živi nekako u svima nama jer ne želi preuzeti odgovornost. Pilatovski često peremo ruke". Suprotno Pilatu, Isus Krist nudi drugi model. Isus Krist se oslanja na ljubav i istinu. On ne želi drugome oduzimati mjesto, štoviše, on upozorava 'tko želi biti prvi, neka bude sluga drugima', kazao je nadbiskup, dodavši kako se Isus Krist predstavlja kao istina da je Bog dobri Otac koji nas želi ozdraviti od naše ranjivosti. Bog nas poziva na neprolazno kraljevstvo – kraljevstvo ljubavi i istine. U nastavku propovijedi o. Nadbiskup obratio se kandidatima za đakone i kazao: "Vi ste izabrali i niste pogriješili. Kako vladati s Kristom u ovom svijetu, kako ostati na putu ljubavi i istine, pravde i mira? Taj život moguć je jedino u povezanosti s Isusom Kristom koji je rekao 'ako čuvate moju riječ, bit ćete moji učenici' i 'bez mene ne možete učiniti ništa'. To Evanđelje bit će vam darovano u ruke da uzvjerujete što čitate i da živite što navješćujete. Gospodin u vas ima povjerenje. Isus Krist je istina koja i vas želi osloboditi i učiniti svjedocima nove evangelizacije među braćom i sestrama. Mi smo ponosni i zadovoljni da ste učinili ovaj korak. Niste sami! Svećenici, kolege, vaši roditelji, vaša braća i sestre su na vašoj strani jer vas žele u svojoj sredini kao novost i svježinu. Vi ste blagoslov Božji svima. Molite da ovaj Božji dar možete razvijati u sebi. Gospodine, ovo što si započeo, to i dovrši", rekao je o. Nadbiskup na kraju propovijedi.

Nakon popričesne molitve, uz zahvale i čestitke nadbiskupa Marina Barišića, nazočnima su svoju riječ uputili provincijal fra Joško Kodžoman i župnik don Ivan Delić zahvalivši svima koji su svoju ljubav i znanje utkali u njihov odgoj i razvitak zvanja, roditeljima i rodbini ređenika, odgojiteljima i profesorima, župnicima i župnim zajednicama te prijateljima i kolegama.

Fra Joško Kodžoman, provincijal, prigodom ređenja:

"Preuzvišeni oče Nadbiskupe, poštovana braćo svećenici, časne sestre, aspiranti i aspirantice za duhovna zvanja, draga novozaređena braćo, cijenjene obitelji i rodbino naših novozaređenih đakona, vjerni narode Božji!

U ime Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, sve Vas najsrdačnije pozdravljam u ovoj svečanoj prigodi i radosnom trenutku. Činjenica da su danas, među ostalima, na naslov naše franjevačke zajednice zaređena za đakone trojica naših članova čini nas posebno sretnima i ponosnima.

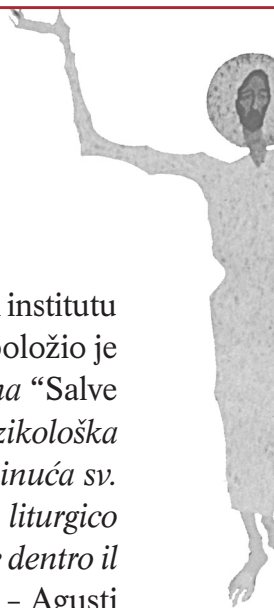
Iz svakodnevnoga ljudskog iskustva znamo cijeniti i veseliti se darovima, koje primamo, kako od ljudi, tako i od Boga. Bog nas svakodnevno dariva dobrima koja se ne mogu izmjeriti uobičajenim - mjernim uređajima, niti izraziti u ustaljenim mjernim jedinicama. Danas slavimo poseban dar Božji, dar i veličinu duhovnog poziva, Božjeg poziva i ljudskog odaziva. Svi smo zajedno sretni i zahvalni zbog duhovnih plodova koji su poput voća dozreli u likovima ovih mladih ljudi. Zasluge za uspjeh i ustrajnost u pozivu naših đakona moramo pripisati najviše njima samima, ali one pripadaju jednako tako i strpljivom, marnom i udruženom zauzimanju njihovih roditelja, odgojitelja i profesora. Stoga neka i svima njima bude s ovog mjesta odaslana poruka zahvale za sav uloženi trud, žrtve i molitve kojima su kroz dugi niz godina pratili naše đakone u njihovu hodu prema uzvišenom pozivu Božjem.

Draga braćo đakoni, vjerujem da ćete nastojati biti iskreni i savjesni služitelji i slavitelji sakramenata i svih drugih otajstava naše vjere, uvijek odani Crkvi kao i njezinu naučavanju u svim važnim pitanjima vjere i morala. Neke Vas sam Krist Kralj, čiju svetkovinu danas u Crkvi slavimo, pouči i nadahne kako biti vjeran i vjerodostojan u naviještanju Radosne vijesti, ali jednako tako neka Vam i pomogne u nastojanjima da svojim osobnim ljudskim i profesionalnim karizmama i vještinama obogatite zajednice vjernika s kojima budete radili. Bog se i preko Vas želi proslaviti u ovom našem svijetu, razglasiti Istinu koju nam je sam objavio, ostaviti duboki trag svoje ljubavi prema svim ljudima. Neke Vas blagoslovi svojim mirom, neka Vas prati svojim savjetom i mudrošću koje ćete crpsti kroz molitvu, neka Vam udijeli hrabrost da se ne prepadnete pred užasima života, neka Vam da sve potrebne darove i milosti da budete i ostanete Njegovi, sretni do konca svoga života, danas u đakonskoj službi, a sutra već u svom svećeništvu.

Živjeli i svima sretno!”

Đakonsku službu fra Šimun Markulin vršit će u Šibeniku na Šubićevcu, fra Antonio Mravak u Metkoviću, fra Ivan Vuletić u Imotskom, don Josip Bečić u Kaštel Lukšiću, don Domagoj Jelača u konkatedrali u Splitu, don Zvonimir Mijić u Splitu na Brdima, don Toni Šinković u Solinu i don Franjo Frankopan Velić službu osobnog tajnika o. Nadbiskupa.

Fra Domagoj Volarević magistrirao

Fra Domagoj Volarević 6. studenoga 2012. na Papinskom liturgijskom institutu (Pontificio Istituto Liturgico) pri Pontificio Ateneno Sant'Anselmo položio je magistarski ispit. Fra Domagoj je branio rad pod naslovom "Antifona "Salve Sancte Pater". *Povijesna, teološko - liturgijska i simboličko - muzikološka studija o antifoni i posebno o njenom značenju unutar Obreda preminuća sv. Franje*" - "Antifona 'Salve Sancte Pater'. *Uno studio storico, teologico - liturgico e simbolico - musicologico sull'antifona e il suo significato particolare dentro il rito del Transito di san Francesco*. Moderator je bio prof. dr. sc. Jordi - Agusti Piqué Collado, OSB, a cenzor prof. dr. Paul Gunter, OSB.

Fra Domagoj je time stekao akademski stupanj magistra znanosti iz teologije, sa specijalizacijom iz liturgike, te nastavlja doktorski studij i daljnju specijalizaciju na Papinskom liturgijskom institutu.

Diplomirao fra Ivan Šimunac

Fra Ivan Šimunac diplomirao je u četvrtak na blagdan Bl. Ivana Duns Scota, 8. studenoga 2012., na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Time je fra Ivan okončao *Integrirani diplomski filozofsko-teološki studij (FTS)* koji traje pet godina. Fra Ivan je kod prof. dr. sc. Stipe Nimca izradio diplomski rad iz područja pastoralne teologije, naslovljen "Župa - mjesto pastoralnog djelovanja". Usmeni diplomski ispit obuhvaćao je izlaganje i odgovaranje na pitanja o diplomskom radu i odgovore na teze.

Članovi ispitnog povjerenstva bili su prof. dr. sc. Dušan Moro, predsjednik povjerenstva i ispitivač; prof. dr. sc. Marijan Vugdelija, ispitivač i član povjerenstva; doc. dr. sc. Alojzije Čondić, ispitivač i član povjerenstva.

Održan Međuprovincijski susret franjevačkih novaka OFM - BiH, HR i SLO

Južnoslavenska konferencija (BiH, HR, SLO) već duži niz godina održava susrete novaka u različitim provincijama. Ove godine susret je održan od 11. do 14. listopada 2012. u Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja, točnije u Franjevačkom bogoslovnom klerikatu *Sluge Božjega o. Ante Antića* u Splitu, a organizator susreta bio je novicijat na Visovcu.

Međuprovincijski susret franjevačkih novaka OFM započeo je 11. listopada 2012. u 16.30 sati, a predstavljanje novicijata započelo je u 17.30. Nakon predstavljanja

novicijata, u 19.00 sati uslijedilo je klanjanje pred Presvetim koje je predvodio fra Stipe Nimac, a tijekom kojeg su bili, s početkom u 19.30 sati, izmoljeni liturgijski časovi Službe čitanja i Večernje molitve. Potom je u 20.00 sati uslijedila večera nakon koje su novaci, skupa s bogoslovima, odigrali malonogometni turnir.

Drugi dan započeo je u 6.30 sati liturgijskim časovima Službe čitanja i Jutarnje molitve koje su predvodili novaci s Visovca. Nakon doručka, u 8.30 sati uputili smo se autobusom u Imotski. Po dolasku u Imotski, uputili smo se u razgledavanje imotskih znamenitosti: preko najstarije imotske crkve, tvrđave, Modrog i Crvenog jezera do župne crkve i samostanskog muzeja – koje nam je pokazao bivši magistar postulanata, a sadašnji gvardijan i župnik imotskog samostana fra Kristijan Stipanović. Potom je uslijedio ručak u 12.30 sati, nakon kojeg smo se uputili u Sinj. Na putu za Sinj izmolili smo krunicu koju su predvodili novaci s Trsata. U Sinju smo obišli samostan, župnu crkvu Gospe Sinjske i samostanski muzej, koje nam je поближе povijesno opisao fra Gabrijel Jurišić, bivši profesor na Franjevačkoj gimnaziji te sadašnji urednik zbornika *Kačić*. U 18.00 sati proslavili smo sv. misu koju je predvodio provincijal fra Joško Kodžoman, uz koncelebraciju osmorice svećenika, u sklopu koje je izmoljen liturgijski čas Večernje molitve. Nakon mise uslijedila je večera u 19.00 sati, nakon koje smo se uputili natrag u Split na Trstenik.

Treći dan započeo je u 6.30 sati kada smo izmolili liturgijske časove Službe čitanja i Jutarnje molitve koje su predvodili novaci iz Livna. Nakon doručka uputili smo se na Visovac, gdje nam je domeštar novaka i samostanski vikar fra Stojan Damjanović pokazao i поближе objasnio visovačke znamenitosti. Otišli smo nakratko na Skradinski buk, a nakon molitve Srednjeg časa i ručka uputili smo se u Šibenik. U Šibeniku smo razgledali crkvu Sv. Nikole Tavelića, šibensku katedralu te muzej. Zatim smo se uputili na Šubićevac gdje smo imali misu u 19.00 sati koju je predvodio gvardijan i župnik fra Božo Morić uz koncelebraciju šestorice svećenika. Nakon mise uputili smo se na objed u župnu kuću, poslije kojeg smo se vratili natrag u Split na Trstenik.

Četvrti dan započeo je u 7.30 sati kada smo izmolili liturgijski čas Jutarnje molitve. Sv. misa je bila u 9.30 sati, a predvodio ju je prof. fra Marijan Vugdelija, koji je u propovijedi istaknuo da ne preziremo vremenita dobra, nego da ih prihvatimo na način da nas ne zarobljavaju, tj. da se ne pretvore u *božanstva/kumire*. U 12.00 sati izmoljen je Srednji čas nakon kojeg je slijedio ručak. Nakon ručka službeno je bio završen susret franjevačkih novaka OFM, a gvardijan samostana nam je uputio riječi zahvale i ohrabrenja da ustrajemo na našem franjevačkom putu.

fra Stipan Vugdelija

Posjet novaka centru “Roman obitelj”

Novaci s Visovca, u pratnji domeštra fra Stojana Damjanovića, posjetili su 26. listopada 2012. u poslijepodnevnom satima centar za rehabilitaciju “*Roman obitelj*” u Bratiškovcima u skradinskom zaleđu. Centar skrbi o osobama koje su tjelesno ili mentalno oštećene kroz sve aspekte života. Danas 40-ak radnika skrbi o 100 korisnika.

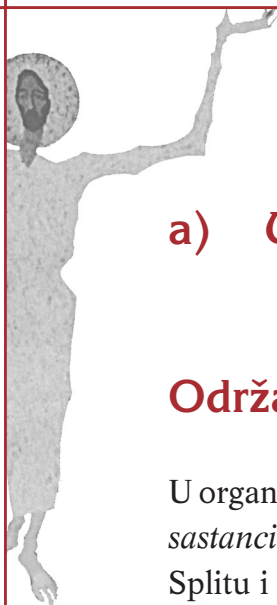
Pri dolasku, dočekalo nas je osoblje centra s nekolicinom štićenika. Štićenici centra su izveli recital povodom Dana kruha, a potom smo svi zajedno zapjevali prigodne pjesme. Nakon izmjene darova, druženje se prvotno nastavilo za stolom, a zatim u dvorištu gdje smo se svi zajedno fotografirali i otpjevali zajedno još par pjesama.

fra Stipan Vugdelija

Split – Trstenik: Susret bogoslova i štićenika centra Juraj Bonaći

Franjevački bogoslovi i štićenici centra *Juraj Bonaći* susreli su se 28. studenog 2012. u samostanu O. fra Ante Antića te na taj način i ove akademske godine nastavili već postojeću suradnju. Susret je započeo euharistijskim slavljem u samostanskoj crkvi Presvetog Otkupitelja na kojem su sudjelovali štićenici centra, njihovi odgojitelji te bogoslovi. Euharistijskim slavljem predsjedao je magistar bogoslova fra Jure Hrgović, a đakonirao je fra Antonio Mravak.

Nakon euharistijskog slavlja uslijedila je prigodna zakuska te zajedničko druženje u ozračju radosti i spontanosti.

a) U DOMOVINI

Održani *Regionalni sastanci* u studenom

U organizaciji fra Bruna Peze, voditelja trajne formacije, održani su *regionalni sastanci* na temu "Godina vjere". Fra Domagoj Runje, profesor na KBF-u u Splitu i župnik u župama Lećevica i Radošić, izlagao je na temu *Mojsijeva vjera i vjera Crkve*, a fra Bruno na temu *Vjera i ja*. Potom je uslijedila redovita rasprava na održana predavanja te euharistijsko slavlje koje bi predslavio fra Bruno Pezo, profesor na Franjevačkoj gimnaziji u Sinju s pravom javnosti.

Raspored održavanja sastanaka održan je kako slijedi:

- Makarska – ponedjeljak, 12. studenog u 9.30 sati
- Sinj – srijeda, 14. studenoga u 16.00 sati
- Split - Trstenik – četvrtak, 15. studenog u 16.00 sati
- Visovac – ponedjeljak, 19. studenog u 9.30 sati

Održane duhovne vježbe na Visovcu

Duhovne vježbe na Visovcu započele su u nedjelju, 4. studenog, a trajale su do petka, 9. studenog 2012. Voditelj duhovnih vježbi bio je fra Miroslav Bustruc, župnik župe Bristivica. Na duhovnim vježbama sudjelovalo je 16 franjevac: fra Mate Gverić, fra Jure Jurić Šimunović, fra Stojan Damjanović, fra Eugen Poljak, fra Frano Samodol, fra Žarko Maretić, fra Bože Ćurčija, fra Josip Klarić, fra Marko Duran, fra Stjepan Matić, fra Gabrijel Jurišić, fra Bernard Vučić, fra Petar Klarić, fra Milan Ujević, fra Božo Duvnjak, fra Petar Pletikosa. Uz svećenike su na duhovnim vježbama sudjelovali i visovački novaci, koji su animirali misna slavlja.

Dnevni red na duhovnim vježbama svaki dan je uključivao euharistijsko slavlje, molitvu časoslova (Jutarnja, Srednji čas, Služba čitanja, Večernja), dva razmatranja, pobožnost i osobnu molitvu.

Fra Stipan Vugdelija

Održan Međunarodni simpozij u Splitu na KBF-u

Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu od 25. do 26. listopada 2012. održan je 18. Međunarodni teološki simpozij o temi “Antropološka i religiozna dimenzija žrtve”.

Uvodne riječi pozdrava i dobrodošlice uputio je prof. dr. sc. fra Dušan Moro, prodekan za znanost.

Preuzvišeni oče Nadbiskupe,
 mnogopoštovani oče Provincijale,
 gospodine rektore Sveučilišta u Splitu,
 cijenjena gospodo dekani, prodekani,
 gospodine župane i dožupane;
 gosp. Joško Belamariću iz Ministarstva zaštite kulturne baštine i
 voditelju centra ‘Cvito Fisković’;
 gospođo Majo iz Gradskog ureda za kulturu,
 gospodo profesori predavači, bilo iz zemlje, bilo iz inozemstva;
 dragi studenti i studentice,
 i svi slušatelji i zainteresirani za rad ovoga Skupa.

Otvaramo Simpozij 18. po redu pod naslovom: “**Antropološka i religiozna dimenzija žrtve**”. Pojam i kategorija žrtve, žrtvovanja prisutna je u svim religijama i u religioznom životu svakog pojedinca. Prisutna još od prapovijesti, kroz povijest i u sadašnjosti poprima različite oblike i načine izražavanja i shvaćanja.

Kršćanstvo je i u tome specifično i odlikuje se mnogim pojedinostima koje ne nalazimo kod drugih religija. Kršćanski Bog je Onaj koji je osjetljiv na svaku ljudsku patnju; koji je na sebe preuzima i preobražava i kojeg kršćanski vjernici nasljeđuju kao njegove produžene ruke (usp. Mt 25,40.). Vrhunac i najviši izričaj žrtve i žrtvovanja za druge, za cijelo čovječanstvo jest Isusova dragovoljna patnja i smrt na križu.

I najveće svjedočanstvo i dokaz pripadnosti Isusu Kristu jest suobličavanje s Njim i prihvaćanje same žrtve i prinosa vlastitog života iz ljubavi prema bližnjemu, prema braći, prema svakom čovjeku, osobito onima koji su najslabiji, progonjeni, ugroženi, slabi i nezaštićeni. Tako se žrtva i žrtvovanje sebe pokazuje kao imperativ istinske ljubavi. Tako ljubav živi iz žrtve, a žrtva se preobražava u ljubav te postaje izrazom najveće ljubavi. Tajna žrtve postaje tajnom čovjeka; tajnom njegova bitka, tajnom traženja konačnog smisla svega što ga okružuje.

Stoga je žrtvena dimenzija svega stvorenog bitna za samoshvaćanje društva u cjelini; za shvaćanje religioznog života, za shvaćanje samoga čovjeka, kao i njegove svrhovitosti i temeljnog usmjerenja.

Cilj ovog Simpozija jest osvijetliti antropološke i religiozne dimenzije žrtve, žrtvovanja i same implikacije i shvaćanja žrtve. Želi se promotriti čovjekova dubinska potreba za obrednom žrtvom i žrtvovanjem, te uloga koju ona ima za pojedinca i društvene odnose u cjelini. To će nam osvijetliti vrsni predavači, stručnjaci za pojedina područja, započevši od Jozefa Niewiadomskog, predstavnika insbruške dramske teologije, inače poljskog svećenika iz biskupije Lublin, a djelatnog u Innsbrucku; Carmela Dotola koji će progovoriti o temi žrtve u kristološkoj perspektivi, koja je za nas kršćane jedina egzemplarna i odlučujuća i koju obnavljamo svakodnevno u slavljenju Euharistije; te bogoštovno-liturgijskom viđenju Marijana Steinera. Naravno, tu je i nezaobilazno biblijsko, novozavjetno tumačenje naravi Isusove žrtve i samoprinosa vlastitog života prema poslanici Hebrejima, koji će izložiti prof. dr. sc. Marijan Vugdelija.

U drugom dijelu bit će govora o filozofskom pogledu na žrtvu, te psihološki, klinički i katehetski vid pojma žrtve i analiza tog fenomena u našoj konkretnoj sredini. Tu se susrećemo sa stručnjacima iz naše sredine (dr. sc. fra Ante Akrap, dr. sc. Goran Kardum, dr. sc. Jadranka Garmaz, te gost iz Austrije prof. dr. sc. Matthias Scharer). Simpozij će zaokružiti dr. sc. prof. Anđelko Domazet priopćenjem na temu Isusove žrtve u viđenju pape Benedikta XVI., tj. iz njegove knjige: 'Isus iz Nazareta'.

Otvarajući ovaj Skup ne mogu a da ne zahvalim svima onima koji su pripomogli i omogućili održavanje ovog Simpozija. To su: Splitsko-makarska nadbiskupija, Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja, Splitsko-dalmatinska županija i prvi put Grad Split i njegov ured za kulturu. Svima najljepše zahvaljujemo i preporučujemo se i za buduće skupove ovog ili sličnog karaktera.

Svima želim dobrodošlicu i ugodan boravak i slušanje vrijednih predavanja i razmišljanja o ovoj zahtjevnoj temi!

Un saluto particolare al professore Carmelo Dotolo, che ci viene da Roma e rappresenta nostra specifica connessione e vicinanza alla 'Roma eterna!' e alla sua tradizione teologica e scientifica.

Herzlich begrüße ich auch unsere Gäste aus Österreich, die zu uns von dem Katholischen Fakultät Innsbruck kommen. Willkommen in Kroatien und viel Spass in Split und bei uns!

Pozdravne riječi fra Joška Kodžomana, vicekancelara i provincijala

Preuzvišeni oče Nadbiskupe, poštovani članovi profesorskog zbora Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu, uvaženi skupe, čast mi je, kao vicekancelaru i provincijalu Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, pozdraviti Vas

na ovom svečanom otvaranju 18. po redu međunarodnog simpozija koji se održava na temu: “Antropološka i religiozna dimenzija žrtve”.

S jedne strane kao pojedinci uronjeni smo u specifičan ekonomsko-društveno-politički kontekst s bezbrojnim primjerima agresivnog postupanja i praksama koje kao krajnju posljedicu imaju isto tako bezbrojne obespravljene ljudske žrtve, pogažena ljudska dostojanstva, neostvarena prirodna i stečena prava. S druge pak strane, naše hrvatsko društvo, koje je deklarativno većinski kršćansko i katoličko, pod utjecajem istog tog religioznog shvaćanja i interpretiranja stvarnosti, stoji pred stalnim imperativom stvaranja drugačijih uvjeta koji bi u krajnjoj liniji doveli do preobrazbe onog neprihvatljivog dijela životne zbilje.

Suvremeno iskustvo života u našem društvu upravo aktualizira radnu tematiku ovog simpozija i daje puno pravo njegovim organizatorima u njihovoj procjeni da je pravi trenutak, da je nužno i potrebno, obratiti pozornost na neprihvatljive uvjete suvremenog života, kao i na iskrivljena tumačenja religioznog smisla žrtve.

Vjerujem da imamo pravo očekivati od uvaženih izlagača, da nas ne samo u sažetom obliku informiraju o negativnim socijalnim fenomenima koji korespondiraju s temom simpozija, već da nam, kao teološki i ini stručnjaci, otvore nove perspektive i ukažu na putove koji bi mogli dovesti do ozdravljenja društvenih odnosa, kao i da nam osvijeste mogućnosti naše kršćanske vjere u kojoj je žrtva samorazumljivi dio njezinog učiteljskog pologa.

Ponosni smo što smo kao zajednica mogli financijski poduprijeti organizaciju i održavanje ovoga znanstvenog simpozija. Svim sudionicima želim plodonosan rad, puno ljudske mudrosti, ali i Božjeg nadahnuća.

Prof. dr. sc. fra Ante Vučković, dekan KBF-a Sveučilišta u Splitu, na završetku Simpozija u petak 26. listopada 2012.:

Na koncu simpozija naslovljenog Antropološka i religiozna dimenzija žrtve htio bih vam usmjeriti pogled na početak, na likovno oblikovanje simpozija. Pred nama je spomenik s Ovčare pokraj Vukovara, djelo Slavomira Drinkovića, akademskog kipara iz Zagreba. Zapravo, riječ je o spomeniku izrađenom za sve masovne grobnice iz Domovinskog rata. Ovaj na Ovčari je samo najpoznatiji, jer je najposjećeniji.

Crni, masivni kamen. Mramor. Podsjeća na teški, mračni, mučni život. Na zemlju i ono prizemno. Na životne muke. Na smrt i njezinu nijemu i tešku moć. Njegovo je središte, međutim, prazno. Umjetnik je morao izrezati dio kamena da bi u njemu ostao lik golubice. Golubica je vidljiva izdaleka. Ni jedna živa golubica nije tako vidljiva kao ova urezana u crni mramor.

Golubica je, međutim, bez glave i desno joj je krilo stisnuto masivnom težinom kamena. Na mjestu gdje je trebalo biti krilo, kamen nije dovoljno odrezan. Ima ga previše. Tako golubičino krilo nema dovoljno prostora.

Bez glave i slomljenoga krila lik golubice je jasni simbol žrtve. Golubica bi htjela letjeti. Njezin stav pokazuje i njezinu nutarnju volju da poleti. Težina kamena ju je, međutim, prikovala uz masivni kamen.

No, golubica je zapravo samo praznina. Lik od praznine. Lik golubice, bez glave i zgnječenog krila, satkan je ni od čega. Nema ničega, a svi vidimo lik golubice. Podsjeća na žrtve čiji grob je u nebu, među oblacima, kako je pjevao Paul Celan u svojoj glasovitoj *Smrtnoj fugi*. Ne vidimo ni jednu žrtvu, ali svi znamo da nam je sloboda satkana od toga što njih nema. Praznina dotiče sve ono što ne možemo dotaknuti, a tvori srce života: svjetlost, duh, duša, zrak, kako to naglašava autor skulpture.

Kroz prazninu koju otvara lik golubice vidljiva je boja neba. Praznina povezuje zemlju s nebom. Žrtva gradi odnos s trećom instancom. Otvara pogled prema nebu. Tamo gdje nasilje vidi samo moć, silu, zemlju i smrt, žrtva snagom svoje nemoći otvara pogled u nebo, spasenje i život.

U crni, masivni i teški kamen urezan je križ. Kao da je prerezao kamen i ukazao mu na njegove granice. Križ je omogućio da se u njegovom sjecištu stvori otvor i forma golubice. Bez križa ne bi bilo otvora u nebo i odnosa s trećom instancom.

Na kamenoj je pozadini ispisan naslov simpozija. Natpis je postavljen iznad natpisa na spomeniku na Ovčari. Ne vidimo što tamo piše. Čitamo samo ono što smo mi napisali. To upućuje na mnoštvo interpretacija koje se naziru u pojmu žrtve. Pa čak i sami naslov govori o dva različita interpretacijska smjera, antropološkom i religioznom. A čuli smo ponešto i o brojnim drugim mogućim pristupima žrtvi.

Spomenik na Ovčari je naoko sasvim jednostavan. Ipak, on je bremenit izričajem. Ne samo da asocira na vučedolsku golubicu, povijest i korijene starosjedilaca, nego se u njoj nazire i Božja prisutnost u duhu koji je lebdio nad vodama.

Slično je i s ovim simpozijem. Kad dođe kraju, sve se čini sasvim jednostavno i samorazumljivo. A ipak, iza toga stoji mnoštvo pitanja, dilema, odluka i rada. Nadasve, iza simpozija stoje mnogi ljudi, njihov rad i njihove nadarenosti!

Dopustite mi da im izrekнем zahvalnost u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta!

Naravno, na prvom mjestu zahvaljujem predavačima. Počasćeni smo vašim odazivom i vašim doprinosom. I već se radujemo što ćemo vaša predavanja moći čitati na miru, u sabranosti, recimo uz kavu na Stradunu, kako je Joško Belamarić čitao prošlogodišnji zbornik kojega je predstavio na početku simpozija. Ili ispod nekog bora negdje na Braču.

Zahvaljujem i svim kolegama koji su poklonili dio svoga vremena i svojih sposobnosti za normalni tijek rada na simpoziju: prodekanima, moderatorima, prevoditeljima, tehničkom osoblju.

Hvala Nadbiskupiji splitsko-makarskoj i Provinciji Presvetog Otkupitelja za moralnu i financijsku podršku.

Hvala Splitskoj županiji i Gradu Splitu na financijskoj pomoći.

Zahvaljujem Nadbiskupskom sjemeništu na čelu s don Mladenom Parlovom i Centralnom bogoslovnom sjemeništu na čelu s don Borisom Vidovićem.

Hvala članovima povjerenstva za organiziranje znanstveno-teoloških simpozija. Posebno zahvaljujem Ani Lemo. Ona je brinula o mnoštvu važnih, svakodnevnih, organizacijskih poslova.

Zahvaljujem pomoćnom osoblju. Na poseban način s. Dijani za njezinu trajnu pozadinsku skrb.

Ako njihov rad i ne gledamo kroz prizmu žrtve, on nije manje važan i vrijedan. Naprotiv! Znam da je najveći dio odrađen radosno i zahvalno.

Zato ovogodišnji simpozij završavamo s osjećajem zahvalnosti.

Dopustite mi da ga završim riječima Enesa Kiševića čije stihove možemo naći na koncu prošlogodišnjega zbornika.

I grijeh je svakodnevno
prolaziti kroz svjetlost
a nemati u sebi ništa
od njezine topline.

Il' svakodnevno jesti kruh
što održava nam ove živote,
a nemati u sebi ništa
od te sućne dobrote.

Bio nam i simpozij prigoda da dijelimo toplinu svjetlosti i dobrotu kruha!

Fra Marko Mrše održao predavanje na VI. međunarodnom simpoziju crkvenih pravnika u Dubrovniku

U organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Dubrovačke biskupije i Hrvatskog kanonističkog društva, održan je od 25. do 27. listopada 2012. godine u hotelu "Petka" u Dubrovniku VI. međunarodni simpozij crkvenih pravnika. U poslijepodnevnom satima u četvrtak 25. listopada, nakon što je održana skupština Hrvatskog kanonističkog

društva (HKD), predavanje je održao uvaženi i plodonosni crkveni pravnik kardinal Velasio de Paolis iz Rima na temu: “Ususret tridesetoj godišnjici proglašenja Zakona kanonskoga prava. Kanonski zakon u životu Crkve. Izazovi i perspektive”. Nakon predavanja i diskusije godišnje izvješće podnio je dr. Josip Šalković, predsjednik Hrvatskog kanonističkog društva, istaknuvši daljnje organiziranje simpozija crkvenih pravika, kako bi teme koje se obrađuju poslužile kao cjeloživotno obrazovanje onima koji se time bave pobliže, ali i svima onima koji se žele upoznati s temama iz crkvenog prava, koji je uz ostalo i u službi evangelizacije, pastorala i propovijedanja evanđeoske poruke jer je “suprema lex salus animarum”.

Zanimljiva i korisna vijest je da je spomenuto HKD u fazi realizacije dvaju projekata: 1) nacrt cjelovite kanonske bibliografije na hrvatskom jeziku, koja će biti od velike koristi i studentima na Katoličkim bogoslovnim fakultetima i drugima koji proučavaju kanonsko pravo i 2) Hrvatski kanonski leksikon. Rad simpozija odvijao se 26. i 27. listopada na temu: “Kanonsko pravo i medicina. Izabrana pitanja”.

Na simpoziju je, među ostalima, aktivno sudjelovao i član naše Provincije dr. fra Marko Mrše koji je održao predavanje na temu: Psiho-fizička sposobnost za svete redove i zavjete. Fra Marko je od listopada 2011. godine član Hrvatskog kanonističkog društva.

Split: Proslava 50 godina časopisa “Marija”

Euharistijsko slavlje, u prigodi proslave 50. obljetnice izlaženja “Marije”, u subotu 1. prosinca 2012., predvodio je provincijal fra Joško Kodžoman. Na početku je urednik “Marije” fra Petar Lubina uveo u slavlje. Istu večer, u Pinakoteci franjevačkog samostana Gospe od Zdravlja otvorena je dokumentarna izložba o 50 godina “Marije”.

U prigodi proslave 50. obljetnice izlaženja “Marije”, vjerskoga mjesečnika za Gospine štovatelje, uredništvo je u subotu 1. prosinca uvečer upriličilo prigodni duhovni i kulturni program u crkvi Gospe od Zdravlja i franjevačkom samostanu na splitskom Dobrom. Nakon svečane večernje mise zahvalnice koju je u crkvi predvodio provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman u koncelebraciji s urednikom “Marije” fra Petrom Lubinom te s dvojicom sinjskih franjevaca fra Nedjeljkom Jukićem i fra Stjepanom Čovom uz pjesmu i glazbenu pratnju VIS-a “Bronzin duhovne hrane” iz splitske konkatedrale Sv. Petra, u Pinakoteci franjevačkog samostana otvorena je dokumentarna izložba o 50 godina “Marije” - mjesečnih svežnjica, katoličkih kalendara, knjiga u izdanju

“Marije”, priznanja, zahvalnica i drugih dokumenata vezanih uz pedeset dugih godina njezina izlaženja te izložba amaterskih likovnih radova na temu Majke Marije, prispjelih na natječaj raspisan uz proslavu zlatnog jubileja.

Na početku svečanog misnog slavlja fra Petar Lubina upoznao je vjernike, među kojima je bio i veći broj redovnica, s povodom toga slavlja – pola stoljeća izlaženja “Marije”, te ukratko sažeo njezin put. Podsjetio je na trnovite početke u doba netrpeljivosti komunističkih vlasti spram domovinske Crkve, posebno prema katoličkom tisku koji je cvjetao prije II. svjetskog rata, a kojega su komunisti ukinuli odmah po dolasku na vlast, kao opasno klerikalno protunarodno oružje. Podsjetio je na odluku provincijske uprave od 27. srpnja 1962. kojom je pokrenut prvi poslijeratni marijanski časopis “Marija”. Podsjetio je i na prvog urednika fra Vjenceslava Glibotića (+1998.), koji mu je i nadjenulo ime. Kako je početkom 1963. počeo izlaziti, kao tada jedini marijanski list, tako je to ostao i do danas. Bio je prvi poslijeratni opći hrvatski marijanski časopis, otvoren svim marijanskim svetištima i župama, prešavši uskoro domovinske granice te se proširio po svem svijetu gdje god žive Hrvati, rekao je fra Petar.

Provincijal se u homiliji osvrnuo na ulogu i značenje mjesečnika “Marija” te uz čestitke fra Petru, uredništvu, svim suradnicima, širiteljima i čitateljima, poželio im je daljnji plodan zajednički rad na širenju marijanske pobožnosti. Istaknuvši duhovno bogatstvo kojim je taj list hranio Mariji vjeran hrvatski puk kroz 50 godina, i čiji duhovni plodovi nisu izostali, podsjetio je na marijansku Hrvatsku i njezin pobožni, nebeskoj Majci odan hrvatski puk, koji je časti od davnina kao svoju Majku i “najvjerniju odvjetnicu”. Fra Nedjeljko je potom pročitao posebni blagoslov pape Benedikta XVI. svima vezanim uz “Mariju”, od urednika fra Petra do svakoga pojedinog čitatelja i podupiratelja njezina tiskanja.

U kulturnom dijelu proslave u Pinkoteci franjevačkog samostana fra Nedjeljko je prikazao “Marijin” put kroz pola stoljeća. Rekao je da je s brojem izašlim za prosinac “Marija” navršila 50 godina svoga izlaženja, pa je prosinački broj zato i opremljen svečanije, sadržajnije i bogatije.

“Marija” je bila, opstala i ostala “svoja” punih pola stoljeća u službi ponizne Službenice Gospodnje, i to bez buke, skromno i nenametljivo, jednostavno, onako kako pristaje smjernoj i poniznoj nazaretskoj Djevici”, rekao je fra Nedjeljko, spomenuvši se da je tijekom tih pola stoljeća “Marija” imala dva urednika, tiskana je u dvije tiskare. Šest puta godišnje izlazila je od 1963. do 1965., osam puta 1966. i 1967., deset puta godišnje izlazi od 1968. do danas. Prvih 20 godina uređivao ju je fra Vjenceslav Glibotić. Format 20x14 cm nije se promijenjeno ni do danas. Potom ga trideset godina uređuje fra Petar Lubina, koji je i danas urednik, nastavivši uspješno tamo

gdje je fra Vjenceslav stao. Spomenuo se i teških komunističkih desetljeća koja su gušila i uništavala sve što je bilo hrvatsko i katoličko te napora da se zapreke zaobiđu. “A bilo ih je od pokušaja u tiskari da se list ne tiska, pa do svakakvih, možemo slobodno reći, komunističkih smicalica, koje je osobito fra Vjenceslav svojom inteligencijom, naobrazbom, duhovitošću i vještinom znao spretno izbjeći i nadvladati”, rekao je fra Nedjeljko, uz kratki povijesni grafički pregled - 32 stranice imali su brojevi prvoga godišta; 40 stranica brojevi od ljeta 1974.; 48 stranica brojevi od 1964. do 1974. i tako redom sve do danas kada “Marija” izlazi redovito na 40-tak stranica. Na naslovnici je dosad objavljeno 350 različitih Gospinih likova, dosad su izašla u 483 sveska 562 broja “Marije”. Podsjetio je i na druge podatke - 7000 primjeraka tiskanih s prvim brojem, 14.000 primjeraka 1971., kada je bila i najviša naklada, a ukupno je dosad objavljeno 20.032 stranice.

Kulturni dio programa uljepšale su dvije glazbene točke uz klavirsku pratnju Pere Prosenice u izvedbi Nikoline De Michelli Viturri, Ane Dunatov i Marijane Munitić, koje su otpjevale B. Pelizzarovu *Ave Maria* i solo nastup Nikoline također s *Ave Maria* Luigia Cherubinija. (IKA)

Zmijavci: Obilježen dan starijih i nemoćnih

Prigodom svjetskog dana starijih i nemoćnih osoba u organizaciji Katoličke udruge Lovret i župe Zmijavci u ovoj drevnoj župi u ponedjeljak 8. listopada 2012. upriličen je susret starijih osoba na kojem se okupilo stotinjak staraca koji žive na području Zmijavaca. Ovaj jedinstveni susret započeo je svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio zmijavački župnik fra Frano Laco uz koncelebraciju don Ante Karoglana pred nekoliko stotina vjernika, među kojima su bili i brojni volonteri na čelu s gđom. Mirom Šabić, te ostala rodbina i prijatelji osoba treće životne dobi.

U svojoj odmjerenoj propovijedi fra Frano je istaknuo važnost prihvaćanja starijih osoba te je svima naglasio kako je samo lijepa i topla riječ dovoljna da bi ovu populaciju razveselila.

Na svršetku misnog slavlja, za vrijeme kojeg je pjevao Dječji zbor župe Zmijavci u organizaciji dugogodišnje pastoralne suradnice u ovoj župi s. Jasne Kasalo, upriličen je prigodni program koji su za svoje djedove i bake izvela djeca iz Zmijavaca.

Nakon programa u crkvi slavlje je nastavljeno u dvorani župske kuće gdje je organiziran prigodni domjenak, a tom prigodom mnogi su usprkos bremenu godina zapjevali svima dragu gangu.

Katolička udruga Lovret koju vodi s. Ljiljana Todorić, a koja je svoje postojanje opravdala kvalitetnim radom u mnogim mjestima Splitsko-dalmatinske županije svoj program provodi i na području Imotske krajine i to u suradnji s općinama: Zmijavci, Proložac i Podbablje.

Josip Šerić

Vinjani: Održan VI. ministrantski hod

Šestu godinu zaredom u župi Vinjani održava se ministrantski hod na kojem su ove godine sudjelovali samo ministranti župe Vinjani, a tome je razlog što smo ove godine išli na hod tek 8. listopada za razliku od dosadašnjih godina kad se hod održavao u subotu poslije završetka školske godine.

Ovogodišnji hod od oko 15 km započeo je u 9.00 sati s Tomislavljeva molitvom križnog puta, zaustavljajući se najprije u crkvi Sv. Ante, zatim kapeli Sv. Ivana u Juroša, kapeli Srca Marijina u Nenadića, kapeli Srca Isusova kod Baga, Leka i Vidoša, kapeli Bl. Alojzija Stepinca, crkvi Sv. Roka i Sv. Nikole Tavelića gdje smo u 15.00 sati izmolili krunicu Božanskog milosrđa, zatim u kapeli Gospe Sinjske te kapeli Gospe Žalosne i crkvi Sv. Kate gdje smo u 17.00 sati obavili pobožnost Gospine krunice.

Na kraju ministrantskog hoda ispred župne kuće župnik je sve počastio picom i sokom, a za vrijeme hoda častili su župljani sendvičima, kolačima, sokovima, voćem, a među njima su se najviše istaknuli roditelji ministranata. Svima od srca zahvaljujemo na lijepom dočeku i čašćenju.

Proslava Sv. Luke u Podbablju

Blagdan Sv. Luke, apostola i evanđelista, naslovnika i zaštitnika župe Podbablje proslavljen je svečano u četvrtak 18. listopada ispred stare župne crkve na Kamenmostu. Svečanom misnom slavlju prethodila je tradicionalna procesija, u kojoj je nekolicina župljana ponijela urešeni kip nebeskog zaštitnika oko crkvenog dvorišta u pratnji mnoštva vjernika i hodočasnika iz susjedne Bosne i Hercegovine. Nakon procesije uslijedilo je misno slavlje koje je predvodio i propovijedao župnik fra Nedjeljko Čarapić, a u koncelebraciji je bilo osam svećenika.

Fra Nedjeljko je u propovijedi istaknuo važnost nebeskog zaštitnika sv. Luke za kršćane, posebno za puk u Podbablju, kao i neizmjernu ostavštinu koju je ostavio iza sebe. Bez njegova truda ne bismo mogli čitati Evanđelje kao ni Djela apostolska. Upravo njegova ostavština predstavlja važan temelj za življenje svoje vjere, za koju propovjednik ističe da nije osobna stvar već čin

ljubavi i pripadnosti, kao i opredjeljenja. Upravo u Godini vjere, moramo živjeti Evandjelje, ne mjesec ili deset dana, već punu godinu dana, a potom godinu za godinom. Tek življenjem svoje vjere bit ćemo pravi vjernici, istinski trup Crkve, a ne pasivni promatrači i ravnodušni pojedinci. Svečano misno slavlje je animirao veliki župni zbor. Uoči svetkovine Sv. Luke evanđelista, vjernici župe Podbablje pripremali su se prigodnom trodnevnicom koje su predvodili svećenici imotskog dekanata. Proslavi je prethodila i svečana sjednica Općinskog vijeća povodom Dana općine Podbablje koju je otvorio gosp. Josip Šerić, predsjednik Općinskog vijeća, a predvodio ju je gosp. Tonći Vuksan, načelnik Općine. Kao uzvanici Općine Podbablje sudjelovali su splitsko-dalmatinski župan, gosp. Ante Sanader, predstavnici udruga branitelja koje djeluju u Imotskoj krajini, lokalni gospodarstvenici, načelnici susjednih općina kao i vijećnici Općine. Nakon svečane sjednice položeni si vijenci ispred kipa prvog predsjednika Republike Hrvatske Franje Tuđmana kao i ispred kipa spomen-obilježja hrvatskim braniteljima.

Proslava Misijske nedjelje u Drnišu

Misijska nedjelja u župi Gospe od Ružarija u Drnišu proslavljena je 21. Listopada, a ovom danu je prethodila molitvena priprema. Misijska grupa pod vodstvom fra Marija Radmana i s. Augustine Vukančić, djeca i prijatelji misija predmolili su molitvu misijske krunice u crkvi Sv. Ante tjedan dana pred Misijsku nedjelju, svaku večer prije svete mise.

Organizirana je i akcija prikupljanja novčanih priloga na više načina, a moto ove akcije nazvan je “1 kuna 1 obrok”. U ovu akciju uključeni su učenici osnovne i srednje škole te ostali prijatelji misija. Prostor ispred glavnog oltara u crkvi Sv. Ante bio je urešen prigodnim radovima naših vjeroučenika. Uz njihove radove prostor su ispunili različiti predmeti iz misija, koje nam je za ovu prigodu posudio fra Ante Vukušić koji je djelovao u NR Kongo.

Euharistijsko slavlje predvodio je fra Mario Radman, a naši framaši pjevanjem i sviranjem uzveličali su ovo misno slavlje. Posebno su bili angažirani članovi Misijske grupe koji su izveli prigodni program.

Split - Dobri: Održana 9. obiteljska tribina “Prenošenje vjere u obitelji”

U četvrtak 25. listopada 2012. u Pinakoteci franjevačkog samostana Gospe od Zdravlja na Dobrome u Splitu održana je 9. obiteljska tribina na temu *Prenošenje vjere u obitelji*. Gostujuća predavačica bila je prof. dr. Elza

Jurun, redoviti profesor na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, a moderatorica Danijela de Micheli Vitturi, dr med. spec. obiteljske medicine. U glazbenom dijelu nastupili su franjevački bogoslovi s Trstenika iz klerikata fra Ante Antića.

Osvrnuvši se na druženja, na obiteljskim susretima u Gospe od Zdravlja i u franjevačkom samostanu u Zaostrogu, istakla je da je vrlo vrijedno za djecu i roditelje družiti se i zajedno moliti. Da bi obitelj rasla u vjeri dr. Jurun se pobrinula da u njihovom stanu na vidnom mjestu bude križ, slika Gospe od Zdravlja, sv. Duje zaštitnika grada Splita i sv. Franje jer je članica franjevačkoga svjetovnog reda. Obiteljska molitva je u njihovom domu neizostavna, a željela bi da to nastave njihovi sinovi u svojim budućim obiteljima. Na kraju su bogoslovi otpjevali Ave Maria, a voditeljica je zahvalivši svima najavila sljedeću 10. obiteljsku tribinu 12. 12. 2012. po naslovom *Molitva za nerođene* na kojoj će kao gost biti fra Miroslav Bustruc.

(DD)

Imotski: Misa za branitelje

U župi Sv. Franje u Imotskom običaj je da se u nedjelju nakon svetkovine Svih svetih slavi sv. misa za pokojne branitelje. Tako je ove godine u nedjelju 4. studenog u 10.30 sati fra Zoran Kutleša, župni i samostanski vikar, slavio sv. misu za one koji su svoje živote dali za slobodu naše Domovine. U koncelebraciji je bio fra Josip Sušić, dušobrižnik u Kölnu u Njemačkoj.

U prigodnoj propovijedi fra Zoran je govorio o zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu ističući da se Boga ljubi iznad svega životom, a ne samo usnama, trudeći se vršiti Njegovu volju. Naši su branitelji ljubili Boga tako što su se borili za slobodu Domovine i bili spremni dati svoje živote za to. I mi se danas trebamo boriti, ali ne oružjem, nego aktivnim vjerničkim životom. Kršćanin nije onaj koji se povlači, nego se bori da Božji zakon zaživi među ljudima. U današnje vrijeme na udaru je obitelj, što se na poseban način vidi po zakonima i školskim programima koji se nameću građanima. Fra Zoran se upitao je li žrtva naših branitelja uzaludna ako mi kao kršćani šutimo i dižemo ruke od svega kao da se to nas ne tiče. Zato se mi vjernici trebamo zalagati da se u društvu u kojem živimo promiču evanđeoske vrednote.

Na kraju je fra Zoran u ime svih prisutnih vjernika izrazio zahvalnost pokojnim braniteljima za njihovu žrtvu, moleći Boga da im udijeli nagradu vječnog života.

Seminar kršćanske duhovnosti u franjevačkom samostanu u Makarskoj

U ponedjeljak 5. studenog fra Ante Čovo, gvardijan makarskoga Franjevačkog samostana, održao je treću večer seminara kršćanske duhovnosti. Seminar će se održavati svaki drugi ponedjeljak u samostanskoj dvorani s početkom u 20 sati, što znači da je sljedeći susret u ponedjeljak 19. studenog.

U prvim predavanjima duhovna se misao odnosila na osnovne zakone života koji dolaze od Božje strane i u kojima se čovjek u potpunosti ostvaruje. Podijeljeni su u pet skupina: izaberi život, koji nam je darovan, a ne nikakvo suživljenje sa smrću; prihvati ljudsko stanje, činjenicu da smo sinovi i kćeri Božje, a nismo Bog; razvijaj svoj posebni identitet u Bogu, na jedinstven i neponovljiv način kako smo stvoreni, i u pravednom odnosu s drugima; traži jedinstvo osobe nastanjene živim Bogom, što podrazumijeva svjesnost da je čovjek jedno preko tijela, psihe i dubine svoga srca i da ih ne smijemo dijeliti. Peti se zakon može svesti na rečenicu: uđi u plodnost i dar. Ili, kako je pojasnio fra Ante Čovo, pozvani smo prepoznati izvor dara i razvijati talente koji su nam povjereni. Ne smijemo upasti u preziranje samih sebe.

U narednim susretima svaki od navedenih životnih zakona će se uvodnikom i diskusijama posebno obrađivati, što će doprinijeti produbljivanju duhovnog života i tradicionalne religioznosti i što će potaknuti svakog sudionika na razmišljanje u “traženju lica Božjega”.

Proložac: Gostovanje zbora Stella Maris

U nedjelju 11. studenog 2012. na svetkovinu Sv. Martina, svečano je proslavljena sveta misa u Prološcu. “Veliku” svetu misu u župnoj crkvi Sv. Mihovila u Prološcu je predvodio fra Vinko Gudelj, župnik, a za vrijeme misnog slavlja pjevali su članovi mješovitog zbora Stella Maris sa Hvara pod vodstvom Vinke Šurlin, mještanke Prološca koja živi na Hvaru. Sv. Martina na poseban način štuje pleme Maršići, jedno od najmnogoljudnijih plemena u Prološcu.

Mješoviti zbor je otpjevao nekoliko pjesama i zavrijedio veliki pljesak mnoštva vjernika u crkvi. Voditeljici zbora, Vinki Šurlin, fra Vinko je uručio prigodan poklon uz želju za što češćim druženjima u budućnosti te najavio mještanima slavlje Sv. Elizabete Ugarske, zaštitnice Franjevačkoga svjetovnog reda; Sv. Nikole Tavelića u Vinjanima te klanjanje pred Presvetim uoči presude generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču. Po završetku misnog slavlja uslijedilo je druženje domaćina s gostima.

Lećevica: Proslava Sv. Martina

U nedjelju 11. studenoga 2012. godine u župi Lećevica proslavljen je zaštitnik župe sv. Martin. Euharistijsko slavlje u 11.00 sati predvodio je župnik dr. fra Domagoj Runje, koji je i profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Na početku slavlja župnik je pozdravio župljane Lećevice i župljane Radošića, đakona don Antu Omazića, Jakova Prdića i Antu Perdića (staroga i novoga remetu), bogoslove fra Kristijana i fra Jerka, fra Franu Doljanina i druge okupljene vjernike kojih je bilo oko 160. Ministrirao je Marko Tešija.

Pjevanje su predvodili bogoslovi fra Kristijan Šilić i fra Jerko Kolovrat. Na završetku slavlja župnik je svim vjernicima pročitao *Ugovor* koji su potpisali novi remeta Ante Perdić i fra Domagoj Runje u ime župnog vijeća. Župnik je svima čestitao zaštitnika župe i zahvalio svim sudionicima slavlja, među kojima je bio i načelnik općine Jozo Matas.

Nakon euharistijskog slavlja vjernici su nastavili druženje u bratskoj kući uz domjenak koji su pripremili župljani.

Duhovna obnova u Godini vjere za Drniški dekanat

U organizaciji Drniškog dekanata u petak 9. studenoga 2012. u crkvi Gospe od Ružarija u Drnišu održana je duhovna obnova koju je predvodio fra Miroslav Bustruc.

Prva duhovna obnova, uz mogućnost sudjelovanja svih vjernika iz Drniškog dekanata, posebno je bila namijenjena djelatnicima u prosvjeti i odgoju. Na početku duhovne obnove drniški župnik fra Petar Klarić pozdravio je fra Miroslava, djelatnike u prosvjeti i odgoju i vjernike. Fra Petar je izrazio radost zbog održavanja duhovne obnove i izrazio nadu da će molitva i susret s Bogom uz pomoć milosti Božje potaknuti vjernike da budu istinska djeca Božja. Fra Petar je najavio da će se duhovne obnove nastaviti održavati svakog mjeseca u Godini vjere.

U 17.30 sati bila je molitva krunice, a zatim predavanje na temu: *“Učitelju, daj da progledam”*. Nakon predavanja fra Miroslav je slavio svetu misu, a nakon mise uslijedilo je klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Duhovne obnove u Godini vjere:

Na susretu članova drniškog Dekanata koji je održan 19. rujna 2012. godine, pod predsjedanjem dekana fra Ivan Maletića, predloženo je da se

organiziraju jednom mjesečno duhovne obnove za ciljane skupine vjernika s područja Drniškog dekanata:

- 9. studenoga 2012. – za djelatnike u prosvjeti i odgoju;
- 11. prosinca 2012. – za medicinsko osoblje i liječnike;
- 15. siječnja 2013. – za branitelje, udovice i stradalnike Domovinskog rata;
- 12. veljače 2013. – za umirovljenike, invalide i bolesnike;
- 12. ožujka 2013. – za vojsku i policiju;
- 9. travnja 2013. – za članove župnih Pastoralnih vijeća, pjevače, čitače, sakristane i ostale pomagače u crkvama;
- 7. svibnja 2013. – za državne namještenike u općinama i javnim uredima;
- 4. lipnja 2013. – za radnike, trgovce i ugostitelje.

Runovići: Predavanje “Prenošenje vjere u obitelji”

Već drugu godinu za redom dr. Danijela de Micheli Vitturi u drugoj polovici mjeseca studenoga kao katolička liječnica drži izlaganja roditeljima krizmanika i krizmanicima. Ove je godine to bilo u subotu 17. listopada. U Domu kulture u 17h bilo je izlaganje roditeljima, a u 18h izlaganje krizmanicima na temu “Prenošenje vjere u obitelji”.

Dr. Danijela je istaknula kako smo u Godini vjere pozvani detaljnije i dublje spoznati što nas Crkva uči kroz Katekizam Katoličke Crkve, pa je stoga roditelje uputila da čitaju prikladna izdanja kao što je “Yucat Katekizam” za mlade, ili da posegnu za naslovom knjige “Vjera u obitelji”.

45 nazočnih pripravnika za sv. Krizmu dr. Vitturi, shodno aktualnoj situaciji, upozorila je na zdravstveni odgoj koji ove godine ulazi u škole te je u nekim svojim naputcima suprotan dostojanstvu onih koji su se opredijelili za Krista i Katoličku crkvu.

dr. Danijela de Micheli Vitturi

Split: Proslava Gospe od Zdravlja

Gospu od Zdravlja, svoju nebesku zaštitnicu, istoimena splitska župa svečano je proslavila u srijedu 21. studenoga. Središnje jutarnje misno slavlje u crkvi Gospe od Zdravlja na Dobrome u Splitu predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, u koncelebraciji s provincijalom Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joškom Kodžomanom, župnikom fra Antom Udovičićem i gvardijanom fra Jakovom Begonjom te brojnim župnicima okolnih župa.

Na početku misnoga slavlja riječ pozdrava uputio je župnik i vikar Provincije fra Ante Udovičić kazavši: “Preuzvišeni o. Nadbiskupe, mnogopoštovani o. Provincijale, poštovana braćo svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjernici - štovatelji Gospe od Zdravlja, zahvalan Svemogućem Bogu - Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, te pod okriljem Blažene Djevice Marije - Gospe od Zdravlja - bratski i radosna srca vas pozdravljam u svoje osobno ime, kao i u ime cijele samostanske obitelji ovdje na Dobromu. Nek se naše molitve sliju u jednu molitvu, nek se naša srca sliju u jedan otkucaj kako bismo bili jedno Tijelo kojem je glava naš Gospodin Isus Krist. Preuzvišeni o. Nadbiskupe ponizno Vas molim da započnete ovo euharistijsko slavlje, pod okriljem naše nebeske Majke, koju častimo kao Gospu od Zdravlja!”

“Nosimo danas u našim srcima i mislima brojne događaje koji su se posljednjih dana dogodili. Donosimo svoje osjećaje, radosne i tužne, u molitvu pred Majku, Gospu od Zdravlja, da bismo joj zahvalili i molili je za duhovno i tjelesno zdravlje, ne samo za sebe nego i za druge”, istaknuo je nadbiskup Barišić na početku misnoga slavlja. U svojoj propovijedi govorio je o snazi, blagu i bogatstvu vjere, kako Marijine tako i onih koji se njoj utječu. Započeo je s Marijinim riječima na svadbi u Kani Galilejskoj: “Sve što vam kaže, učinite!” Je li moguće prihvatiti ove riječi bez pogovora?” - upitao je nadbiskup te dodao: “Ove su riječi upućene i nama na ovoj gozbi, upućene su od one koju zovemo Gospa od Zdravlja. Majci je stalo do zdravlja svoje djece, a zdravlje nije samo tijelo i odijelo. Zdravlje uključuje i duh i dušu, cjelovitog čovjeka. Ove riječi na poseban način odjekuju i u Godini vjere, koja je obilježena i jednim događajem koji nas je povezao i uzradovao”. Nadbiskup je slikovito opisao protekle događaje citirajući psalmistu: “Kad Gospodin vraćaše sinove sužanjske, bilo nam je ko da snivamo.” “Drago mi je da je ponovno naša domovina doživjela jedan ponos, povezanost, zajedništvo. Drago mi je da su naši generali Gotovina i Markač sazorili u toj patnji nevino osuđeni, da su sačuvali čovječstvo i otkrili dimenziju vjere. Nikakvo čudo da ih je ta vjera držala i dovela u domovinu, nosila do katedrale i do svetišta Majci u zahvalni zagrljaj”, naglasio je nadbiskup Barišić dodavši: “Hvala im”. U nastavku je istaknuo važnost simbola u životu naroda i država, simbola koji su razumljivi i prihvatljivi svima. “Bila bi šteta da se ti simboli u našoj svakodnevici ponište, ugase, degradiraju. Stoga je sad potrebno još više podrške i molitve ovim osobama jer nam trebaju kao uzori, kao ljudi i kao vjernici da nas povuku naprijed i kažu: ‘Sve je moguće onom koji vjeruje’”. U nastavku se propovijedi nadbiskup osvrnuo na različite čimbenike koji narušavaju društveni i obiteljski sklad, na brojne “-izme” (relativizam, konzumerizam, individualizam...) kojima je zajednički nazivnik narcizam i stavljanje sebe na mjesto Boga. Osvrnuo se i na uvođenje zdravstvenoga odgoja u škole, upozorivši na četvrti modul koji

stvara poteškoće kršćanskim savjestima, od ravnatelja, razrednika, učitelja pa do roditelja. "Pokušava nam se nametnuti nešto što urušava naše zdravlje i odnose, budućnost naše mladosti", kazao je nadbiskup Barišić pozvavši vjernike na zauzetije i odgovornije svjedočenje vjere i kršćanske ljubavi u svakodnevnom životu, u obitelji i u školi, među prijateljima i na radnim mjestima, u politici, u znanosti, u kulturi, u saboru i u parlamentu.

Na kraju misnog slavlja gvardijan samostana fra Jakov Begonja uputio je riječi pozdrava i zahvale nadbiskupu, predstavnicima županijske i gradske vlasti te drugih institucija, brojnom hodočasničkom puku i svima koji su pridonijeli ljepoti slavlja za vrijeme kojega je pjevao mješoviti župni zbor. Tijekom cijeloga dana brojni hodočasnici su posjećivali omiljenu splitsku crkvu da bi izmolili od Gospe zdravlje za sebe i svoje najbliže, upalili svijeću, pomirili se s Bogom u sakramentu pomirenja te se osnažili u euharistiji tijelom Kristovim. Za svetkovinu župa se pripravila devetnicom bogatom duhovnim i kulturnim sadržajem.

Večernje slavlje u 19.00 sati predvodio je provincijal fra Joško Kodžoman, kojega je na početku pozdravio fra Ante Udovičić, vikar Provincije i župnik Gospe od Zdravlja. O. Provincijal, uvodeći u slavlje, izrazio je radost da je kroz cijelu devetnicu i na današnji dan mnoštvo vjernika došlo u ovu crkvu moliti i zahvaljivati za zdravlje duše i tijela. Pozvao je sve vjernike na molitvu za zdravlje ne samo pojedinaca nego i za cijeli naš narod. O. Provincijal je na početku istakao činjenicu da vjernici u ovom Svetištu traže od Boga duhovno, fizičko i moralno zdravlje po zagovoru Gospe od Zdravlja jer je u naravi čovjeka antropološka konstanta - religioznost, uza sve moguće promjene koje se događaju u društvu. Ipak, religioznost koju čovjek pokazuje i živi mora biti utemeljena na pravoj vjeri. Citirajući jednog pisca, rekao je kako je čudo ljubimac vjere, ali vjera na prisiljava na čudo i naglasio kako se Boga ne može ucjenjivati. Dolazeći Mariji, Isusovoj i našoj Majci, mi želimo učiti od njezine vjere i poniznosti. Ona je povjerovala Riječi Božjoj iako možda nije razumjela u svakom trenutku što od nje Bog traži. Kao što je Marija bila ustrajna i dosljedna, i svaki vjernik u tom smislu treba nasljedovati Mariju, jer svaki čovjek koji se otvori ljubavi Božjoj i ljubav Božja se otvara čovjeku. O. Provincijal je istakao kako se danas potrebno osloboditi instrumentalizacije čovjeka. Na kraju je naglasio važnost prihvaćanja i zahvaljivanja za život u svim njegovim segmentima jer, koliko god bilo neshvatljivo, žrtva, krv, suze, patnje rađaju također život. Zazivajući zagovor i pomoć Blažene Djevice Marije, Gospe od Zdravlja, za pojedince i naš hrvatski narod na tom putu, završio je propovijed. Na kraju slavlja gvardijan fra Jakov Begonja zahvalio je fra Joško Kodžomanu.

Ispovijedanje u crkvi Gospe od Zdravlja bilo je od 6.30 do 21.00 sat. Svete mise slavljene su u 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00 i 20.30 sati.

Imotski: Proslava sv. Cecilije

II I ove je godine spomendan sv. Cecilije, zaštitnice glazbe i glazbenika, svečano proslavljen u Imotskom. U četvrtak 22. studenog prije večernje sv. mise u 18:00 sati *HPO Gradska glazba Imotski* u svečanom je mimohodu došla do crkve Sv. Franje te ispred crkve odsvirala *Zdravo, Djevo*, a u crkvi, kao ulaznu pjesmu, himnu Gospe od Anđela, zaštitnice Imotskog i Imotske krajine.

Zahvalno euharistijsko slavlje predvodio je imotski gvardijan i župnik *fra Kristian Stipanović*, uz koncelebraciju *fra Vjeko Vrčića*. U prigodnoj je propovijedi o. gvardijan rekao da ovu sveticu slave svi koji se u Gradu na gori bave glazbom. Najprije je naveo tri crkvena zbora: veliki mješoviti, framaški i dječji zbor, koji svake nedjelje svojim pjevanjem animiraju euharistijska slavlja u našoj crkvi. Posebno je zahvalio Gradskoj glazbi na čelu s kapelnikom *prof. Ivanom Glibotom Crnim*, koji svake godine sviranjem uzveličaju procesije na svetkovine Gospe od Anđela, Sv. Franje i Tijelova. Istaknuo je i rad *Glazbene škole dr. fra Ivan Glibotić*, kao i rad mladih mandolinista te hrvatski festival mandolinista *Mandolina Imota*, prigodom čega se svake godine organiziraju koncerti u župnoj crkvi. Svima koji slave sv. Ceciliju čestitao je njezin spomendan, uz želju da i dalje razvijaju svoje talente na slavu Bogu, a na radost sebi i svojim bližnjima.

Na svetoj misi pjevao je veliki mješoviti zbor po vodstvu č. s. *Sofije Vuković* i *Anđelka Nikolića*. Nakon sv. mise Gradska glazba odsvirala je *Bože, čuvaj Hrvatsku*, a proslava je nastavljena u samostanskom blagovalištu prigodnim domjenkom.

Dubravice: Proslava Sv. Katarine i Krista Kralja

U nedjelju 25. studenog 2012. u Dubravicama je proslavljena svetkovina Sv. Katarine, naslovnice župne crkve, a ujedno je proslavljena i svetkovina Krista Kralja. Misno slavlje, koje je započelo s procesijom u 11 sati u kojoj su kip sv. Katarine nosile djevojke iz župe Dubravice, predslavio je dr. fra Jure Jurić Šimunović, meštar visovačkih novaka. Novaci su na misi animirali

pjevanje i sudjelovali u Službi riječi. U koncelebraciji je bio fra Božo Duvnjak, dubravački župnik.

Kao uvod u propovijed, fra Jure se osvrnuo na *Godinu vjere* i svetkovinu Krista Kralja i Sv. Katarine. Zatim je nastavio: “Današnji čovjek živi bez dostojanstva. Izgubljen je, postao je čovjek bez korijena, bez identiteta, a razlog tome jest što je čovjek ostao bez vjere, ostao je bez Boga i zaboravio ga. Nema se više kome obratiti. Moramo početi živjeti dostojanstvo koje dolazi od vjere jer čovjek se po vjeri ‘vraća kući’. Trebamo preispitati svoju vjeru u Boga i vjernost Bogu – iz koje proizlaze druge vjernosti. Vjera se mora vidjeti, postati djelo, utjeloviti se jer ‘vjera bez djela je mrtva’ (sv. Jakov). Vjera je stabilnost, a njezina primjena uvijek u ljubavi. Vjera nas angažira, nije statična. Čovjek bez vjere je kratkovidan i nesposoban na pravi način suočiti se sa stvarnošću. Čovjek je postao zaslijepljen egoizmom, vlašću, narcisoidnošću... - što je suprotno od onoga što Krist naučava. Cilj Kristova kraljevstva nije sadistički upravljati ljudima, nego on želi čovjeku povratiti vjeru, dostojanstvo i pravi život. Ako želimo posjedovati sigurnost u vlastitom životu, moramo se vratiti u ruke Boga Oca. Samo tako može čovjek rasti u dostojanstvu i osjećati se čovjekom. Gubitak vjere je mirenje s tim da život nema smisla. Ako želimo biti, a ne samo zvati se kršćani, potrebna je hrabrost za vjeru koju trebamo slaviti i živjeti”.

Na kraju misnog slavlja župnik fra Božo Duvnjak zahvalio je fra Juri što je predvodio misno slavlje. Također je zahvalio novacima što su uveličali misno slavlje, a župljanima je čestitao svetkovinu Sv. Katarine.

Nakon sv. mise, slavlje se nastavilo za bratskim stolom.

Tekst: fra Stipan Vugdelija

Vinjani: Proslava blagdana Sv. Kate

U nedjelju 25. studenog 2012. na blagdan Krista Kralja u Donjim Vinjanima proslavljena je i suzaštitnica župe sv. Kata. Središnja proslava blagdana Sv. Kate započela je procesijom u 16.00 sati oko crkve do župne kuće, a u procesiji su nošeni barjaci i kip svete. Nakon procesije uslijedila je sv. misa koju je predvodio fra Nedjeljko Čarapić, župnik Podbablja, uz koncelebraciju imotskog gvardijana i dekana fra Kristiana Stipanovića, župnika Slivna fra Zorana Jonjića i mjesnih svećenika fra Jakova i fra Denisa. Za vrijeme sv. mise pjevanje je predvodio Veliki župni zbor.

Iako su na današnju svetkovinu u našoj župi prije podne slavljene četiri sv. mise od blagdana Krista Kralja, ipak je crkva bila prepuna, dok je jedan dio vjernika koji je ostao izvan crkve zaklon i smještaj našao u kapeli Gospe Žalosne koja se nalazi u neposrednoj blizini same crkvice. Na kraju sv. mise župnik je pozvao sve na kolače i piće koje su za ovu prigodu pripremile domaćice koje gravitiraju crkvi Sv. Kate, a posebno one koje nose ime ove svetice.

Za svetkovinu sv. Kate pripremali smo se trodnevnicom koja je započela na spomendan sv. Cecilije 22. studenog, a sastojala se od prigode za sv. ispovijed koja je započinjala u 15.30 sati, zatim krunice Božanskog milosrđa u 15.45 sati i sv. mise s molitvama u čast sv. Kate koja je započinjala u 16.00 sati. Mjesni svećenici su predvodili sva tri dana duhovne pripreve za blagdan Sv. Kate.

Zbor mladih Gospe od Zdravlja u Imotskom

U župi Sv. Franje u Imotskom na prvu nedjelju došašća 2. prosinca na večernjoj misi u 18.00 sati pjevanje je animirao mješoviti zbor mladih župe Gospe od Zdravlja u Splitu, pod ravnanjem fra Stipice Grgata i č.s. Zorislave Radić. Misu je predvodio fra Jakov Begonja, gvardijan samostana Gospe od Zdravlja u Splitu, uz koncelebraciju imotskog gvardijana i župnika fra Kristiana Stipanovića i župnog vikara Vinjana fra Jakova Udovičića. Na početku misnog slavlja domaći je gvardijan pozdravio sve prisutne vjernike, a posebno goste iz Splita zaželjevši im dobrodošlicu u Grad na gori.

Nakon sv. mise uslijedio je koncert prigodom završetka proslave 800. obljetnice dolaska sv. Franje na hrvatsko tlo. Najprije je č.s. Zorislava na orguljama odsvirala skladbu *Ave Maria* od Anđelka Klobučara, a zatim je dječji zbor župe Gospe od Zdravlja otpjevao 3 prigodne pjesme. Vrhunac koncerta bila je izvedba kantate *Smrt sv. Franje*, koju je na libreto pok. fra Josipa Solde skladao Anđelko Klobučar 1975. godine, prigodom 750. obljetnice smrti sv. Franje. Kantatu su zajednički izveli dječji zbor i mješoviti zbor mladih, pod ravnanjem svojih voditelja.

Nakon koncerta gostima je na pruženom glazbenom užitku zahvalio gvardijan fra Kristian želeći svima, i izvođačima i slušateljima, da im sveti Franjo bude uzor i zagovornik na putu vjere.

Upriličen znanstveni simpozij o životu i radu nadbiskupa Franića

U prigodi 100. obljetnice rođenja splitsko-makarskog nadbiskupa Frane Franića (1912.-2007.) Splitsko-makarska nadbiskupija, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu i Grad Kaštela priredili su znanstveni simpozij o njegovu životu i radu koji se održao od 29. studenoga do 2. prosinca u Splitu i u Kaštelima. Na simpoziju je nastupilo 26 predavača, čija će predavanja biti objavljena u zasebnom Zborniku posvećenom nadbiskupu Franiću. Program je započeo u četvrtak 29. studenog u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu, a prisustvovali su brojni javni i kulturni djelatnici, predstavnici crkvene i društvene vlasti, među njima splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, dubrovački biskup Mate Uzinić, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman, splitsko-dalmatinski župan Ante Sanader, kaštelanski gradonačelnik Joško Berket i prorektorica splitskoga Sveučilišta prof. dr. Branka Ramljak.

Pozdrav mons. Marina Barišića, nadbiskupa splitsko-makarskog

U svom je uvodnom pozdravu nadbiskup Barišić istaknuo da je sto godina rođenja nadbiskupa Franića dovoljan razlog za organiziranje znanstvenog simpozija o njemu, ali postoji i važniji razlog, a taj je: “Godina vjere koja zahtijeva od nas da osvjetlimo svjedoke vjere u našoj sredini. Jedan od tih svjedoka je zasigurno nadbiskup Franić”. Usporedio je teška i tamna vremena prvoga salonitanskog biskupa Dujma s olovnim vremenima nadbiskupa Franića koji je, također, “ostavio duboko svjedočanstvo, utkao sebe, svoju dušu i srce, bogate talente u različite uloge, ali s istom ljubavlju i vjernošću prema svojoj majci Crkvi. Dao nam je doista svjedočanstvo vjere u Boga i ljubavi prema čovjeku, Blaženoj Djevici Mariji i Svetomu Ocu, ali i ljubavi prema svom hrvatskom narodu. Budući da u životu svakoga čovjeka postoje određene faze razvitka i sazrijevanja, tako postoji i u životu i radu nadbiskupa Franića”, kazao je nadbiskup Barišić te nastavio: “Možemo ih promatrati kroz tri faze: od pomoćnog biskupa do Koncila, od Koncila do umirovljenja te od umirovljenja do kraja života. U svakoj etapi ostavio je svjedočenje vrijedno poštovanja, a predavači će iz različitih uglova pokušati osvjetliti njegov lik. Zajednička nit koja veže sve uglove je ta da je s jedne strane Franić bio čovjek čvrstih stavova u pitanjima vjere, morala, Crkve, ustrajan do kraja - spreman na mučeništvo, a s druge strane bio je osoba

otvorena novostima i suradnji. S jedne strane bio je čuvar staroga, tradicije, a s druge strane pionir otvorenosti i novosti”. Mons. Barišić se osvrnuo i na nadbiskupovo geslo “Pobjeda svetih”, ustvrdivši da se već na neki način ostvarilo na zemlji u slobodnoj Hrvatskoj. “Franić je zahvaljivao braniteljima i mudrom vodstvu. No njegovo je geslo otvoreno do neba. Vjerujem da će izići Zbornik radova ovoga simpozija koji će biti temelj daljnjeg razmišljanja i otkrivanja nadbiskupovoga bogatog svjedočenja i života, ali i da će sve ovo biti upisano u Zbornik neba, a da nadbiskup uživa u slavi svetih. Ovaj je simpozij zato organiziran da osvjetli nadbiskupovu ljudskost i vjeru te da nama bude poticaj i ohrabrenje na istom putu prema proslavi svetih”, zaključio je metropolit Barišić.

Dekan KBF-a u Splitu **prof. dr. Ante Vučković** svoj je pozdravni govor započeo mislima o ljudskom životu i smrti. “Cjeloviti ljudski život nije u ljudskoj ruci. Sve dok je čovjek živ njegov život nije zaokružen, cjelovit. Kada umre, cjelovit je, ali više nije u njegovoj ruci. Prelazi u ruke drugih ljudi. Kada čovjek ode, iza sebe ostavlja sve i sve dospijeva u ruke drugih. S onim što je stvarao, drugi mogu ophoditi na različite načine. Nekada se žele osloboditi tereta koji je ostao nakon odlaska. Nekada žele nastaviti dobrotu koju je umrli započeo. Nekada sve lako ode u zaborav. Nekada od umrlih stvaramo idole, pričamo mitove ili se njihovim imenom služimo u različite svrhe. Naše ophođenje s ljudima koji su nam prethodili ne govori samo o njima. Govori, naravno, i o nama”, kazao je dekan KBF-a te nastavio: “Istražujući život i djelo drugih na vidjelo iziđu i naše skrivene nakane i neizrečene želje. Pa ipak, u podnožju svih različitih nakana leži neutaživa ljudska žeđ za spoznajom istine. Ima ljudi čiji život, talent i položaj u sebi sažimlju epohu. Što je čovjek snažnijega duha to se u njegovom životu i radu jasnije opažaju struje njegova vremena sa svim proturječjima i mukama”. “Simpozij o nadbiskupu Franiću”, naglasio je dr. Vučković, “otvara prigodu za susret interpretacija i o njegovu životu i njegovu vremenu. Simpozij, naravno, govori o nama, o nadbiskupiji, o KBF-u, o predavačima, o našem vremenu. Ono što će izići u prvi plan bit će dijelom slika Franićeva rada i života, a dijelom preslika i naših potreba, izbora, privilegija”. Zahvalivši svima koji su pridonijeli organizaciji skupa zaželio je dobar rad te izrazio nadu da će “svima biti od koristi približavanje istini o vremenu koje je iza nas, ali još uvijek tvori dio našega zajedničkog pamćenja, života i naših korijenja”.

Nazočnima se obratio i **kaštelanski gradonačelnik Berket**, koji je izrazio ponos što se Franić rodio u Kaštelima (Kaštel Kambelovcu) te što je u svojem biskupskom grbu uz hrvatsku šahovnicu stavio i kaštelansku kulu. To svjedoči o njegovom domoljublju u teškom komunističkom vremenu, a sudjelovanje na Drugome vatikanskom saboru govori o njegovoj važnosti za

Katoličku crkvu. Pohvalio se i činjenicom da je Franić bio dobar s njegovim roditeljima te da mu je kao mladom kadetu pomogao 1972. god. oko dobivanja vize da može otići na brod u Španjolsku. Franićevim kaštelanskim korijenima pohvalio se i **župan Sanader** koji je dugo bio kaštelanski gradonačelnik te je imao privilegij čestih osobnih susreta s nadbiskupom Franićem. “Kao Kaštelanin posebno sam bio ponosan što smo u to doba nadbiskupa proglasili počasnim građaninom Grada Kaštela. S tim se i on osobito ponosio. Uvijek smo razgovarali o brizi za Hrvatsku. Velika je stvar danas, kada se ne priznaju autoriteti i kada nema velikih autoriteta govoriti o radu i životu ovoga velikog čovjeka. Zato je važan ovaj simpozij te se nadam da će radovi biti objedinjeni u Zborniku i da će tako biti dostupni i civilnoj javnosti”, poručio je župan Sanader.

Potom su uslijedila izlaganja. **Dr. sc. Drago Šimundža**, dugogodišnji bliski Franićev suradnik, prikazao je životni put i crkveni duh Frane Franića (1912.-2007.). **Dr. sc. Miroslav Akmadža** održao je predavanje na temu “Djelovanje Frane Franića u svjetlu crkveno-državnih odnosa 1945.-1980.”. O odnosima nadbiskupa prema svećeničkim udruženjima govorio je **dr. sc. Josip Dukić**. **Dr. sc. Vicko Kapitanović** održao je predavanje na temu “Crkvene i društvene okolnosti u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji kroz XX. stoljeće”. **Dr. sc. Mile Vidović**, dugogodišnji Franićev generalni vikar, govorio je o putu do uspostave Splitske metropolije 1969. godine. Time je završen program prvog dana simpozija, koji su moderirali mons. Ivan Čubelić i dekan Vučković.

Drugi dan

Drugog dana simpozija, u petak 30. studenoga, upriličeno je u dvorani splitske bogoslovije osam predavanja. Program, kojemu su prisustvovali nadbiskup Marin Barišić i biskup Mate Uzinić, započeo je predavanjem **dr. sc. Nediljka Ante Ančića** o temi “Sudjelovanje biskupa Franića na Drugom vatikanskom saboru”. **Fra Nikola Mate Roščić** govorio je o temi “Dijaloška otvorenost u duhu II. vatikanskog sabora”. **Dr. sc. Ante Mateljan** govorio je o Frani Franiću i saborskoj viziji obnove Crkve u časopisu *Crkva u svijetu*. **Dr. sc. Ante Vučković** govoreći o obilježjima jezika u nadbiskupovim porukama i poslanicama progovorio je o tekstovima (propovijedima, poslanicama, čestitkama) koji su sabrani u Franićevoj knjizi “Bit ćete mi svjedoci” (CuS, 1996.). **Dr. sc. Jadranka Garmaz** izlagala je o temi “Katehetske inicijative nb. Frane Franića u duhu postkoncilske obnove”. **Dr. sc. Ivan Tadić** održao je predavanje na temu “Filozofijska misao u nastavi i nekim tekstovima nadbiskupa dr. Frane Franića”. **Dr. sc. Ivan Kešina** prikazao je kršćanski etos u spisima Frane Franića. **Dr. sc. Dušan**

Moro govorio je o temi “Mons. F. Franić i ekumenizam. Franićevi interventi u raspravi o dekretu Unitatis redintegratio”. Program su moderirali Silvana Burilović i Marinko Vidović.

Treći dan

Trećega dana znanstvenoga simpozija, u subotu 1. prosinca, upriličeno je osam predavanja u prijepodnevnom dijelu programa u dvorani splitske bogoslovije. Program, kojemu je prisustvovao generalni vikar mons. Ivan Ćubelić, započeo je predavanjem **dr. sc. Ivica Žižića** o temi “Liturgijske teme u spisima splitsko-makarskog nadbiskupa dr. F. Franića”, koje je zbog izostanka predavača, pročitao mr. sc. Jenko Bulić. **Dr. sc. Josip Delić** govoreći o temi “Osnivanje župa i gradnja pastoralnih objekata” naglasio je da je nadbiskup Franić svome 34-godišnjem pastirskom pastoralnom radu osnovao 24 župe te se brinuo da u svakoj župi postoje prikladni uvjeti za pastoralno djelovanje. O temi “Priprava i održavanje 55. splitske sinode” govorio je **dr. sc. Ivan Jakulj**, koji je iscrpno prikazao pripremu i tijek 55. splitske sinode. **Dr. sc. Ivan Bodrožić** govoreći o svećeničkom zajedništvu i skrbi za duhovna zvanja istaknuo je da je nadbiskupu Franiću na srcu bilo svećeničko zajedništvo kao preduvjet plodnoga pastoralnog djelovanja i same svetosti crkvenih službenika. Uslijedila su dva predavanja o Franićevoj suradnji s redovnicima i redovnicama **dr. sc. Jure Brkana** i **s. Manete Mijoč**. **Silvana Burilović** izlagala je o temi “Pisani oblik komunikacije nadbiskupa s vjernicima i društvom”, a **mr. sc. Mirko Mihalj** govorio je o temi “Pastoralni pohodi hrvatskim iseljenicima”. Program su moderirali: Jadranka Garmaz i Mladen Parlov.

U poslijepodnevnom dijelu programa trećega dana upriličeno je pet predavanja u dvorani konkatedrale Sv. Petra u Splitu. Prvo predavanje održao je **dr. sc. Mladen Parlov** na temu “Blažena Djevica Marija u životu i misli nadbiskupa Franića”. **Dr. sc. Slavko Kovačić** govorio je o temi “Zatvaranje sjemeništa i crkvenih učilišta u Splitu (1956./1957.)”. U svom je podužem izlaganju “Otvorenost nadbiskupa Franića duhovnim pokretima” **dr. o. Josip Marčelić** najprije ukazao na nadbiskupove korijene, obiteljske i mjesne, na njegovu početnu isusovačku formaciju te na njegovu duhovnu teološku otvorenost i znatiželju. **Dr. sc. Božidar Nagy** u svome predavanju naslovljenom “Doprinos nadbiskupa Franića utemeljenju Doma hrvatskih hodočasnička u Rimu” prikazao je tijekom nastanka ideje i ostvarenja ideje o Domu hrvatskih hodočasnika u Rimu. U zadnjem predavanju **dr. sc. Marinko Vidović** izložio je “Nadbiskupove bilješke iz Duhovnog dnevnika”. Na kraju programa, koji su moderirali Nediljko A. Ančić i Ante Vučković, u ime Organizacijskog odbora simpozija dr. Drago Šimundža zahvalio je glavnom

inicijatoru simpozija nadbiskupu Marin Barišiću, potom svim sudionicima s nadom da će sva izlaganja čim prije biti objavljena u zasebnom Zborniku posvećenom nadbiskupu Franiću.

Potom je u konkatedrali Sv. Petra u Splitu, koja se radi komunističkih zabrana “gradila” 22 godine, a u čijoj je kripti Franić pokopan, upriličeno je euharistijsko slavlje koje je predvodio nadbiskup Barišić, u koncelebraciji s dubrovačkim biskupom Uzinićem, kotorskim biskupom Ilijom Janjićem, generalnim vikarom mons. Ivanom Ćubelićem, župnikom don Radojkom Vidovićem te uz sudjelovanje dvadesetak svećenika, trojice đakona, bogoslova, sjemeništara, redovnica i brojnoga vjerničkog puka. Misu je svojim pjevanjem uzveličao Konkatedralni mješoviti zbor župe Sv. Petra pod ravnanjem don Mihaela Provića te uz orguljašku pratnju prof. Mirka Jankova.

Završetak proslave

Program proslave završio je u nedjelju 2. prosinca u nadbiskupovu rodnom Kaštel Kambelovcu prigodnim duhovnim i kulturnim programom te otkrivanjem poprsja nadbiskupa Franića. Programu, koji je vodio župnik don Božo Delić, prisustvovao je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, kotorski biskup Ilija Janjić, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman, kaštelanski gradonačelnik Joško Berket sa svojim zamjenicima, splitsko-dalmatinski župan Ante Sanader i brojni drugi crkveni i društveni predstavnici. Prigodno slovo o liku i djelu Frane Franića izrekao je u župnoj crkvi dugogodišnji nadbiskupov suradnik dr. Drago Šimundža.

Silvana Burilović

Zagreb: Proslavljena 80. obljetnica samostana i 70. obljetnica župe

U crkvi i franjevačkom samostanu Majke Božje Lurdske kroz protekli tjedan (od 3. do 9. prosinca) odvijala se proslava 80. obljetnice samostana i 70. obljetnice župe. Večeri od ponedjeljka do srijede uključivale su program duhovne obnove: roditelji prvopričesnika (voditelj: fra Ivica Vrbić, OFM Cap), krizmanika (voditelj: fra Kristijan Kuhar, TOR) te predškolske djece – proslava Nikolinja (voditelji: s. Željka čeko i fra Tino Labrović).

Ostala tri dana protekla su u proslavi trodnevnice Bezgrješnoj, na čiji je blagdan 8. prosinca 1942. osnovana župa. U četvrtak je program započeo večernjom pobožnošću BDM. Misno slavlje i prigodna propovijed bijaše posvećena Sluzi Božjem fra Anti Antiću (predvoditelj: fra Josip Šimić). Poslije mise uslijedila je glazbena večer župnih zborova (dječji zbor, mješoviti zbor, zbor fra Ante Antića i VIS Frame). U petak je program također započeo večernjom pobožnošću Gospi. Misno slavlje predvodio je mons. dr. Juraj Batelja, koji je zajednicu upoznao s povezanošću bl. Alojzija Stepinca s ovim svetištem i župom. Poslije mise nastavljen je okrugli stol (tribina) o osamdesetogodišnjem vjerničkom hodu samostana i župe (predavači: dr. Željka Matešin, dr. Ivan Botica i dr. fra Josip Šimić). U subotu, na svetkovinu Bezgrješnog začeća BDM, misno slavlje je predvodio dr. don Ivan Bodrožić. Poslije mise upriličen bijaše glazbeno-poetski recital: *“Maria, najvjernija odvjetnica Hrvatske”*, autora fra Josipa Grbavca.

Završno slavlje proslave obljetnice samostana i župe održano je u nedjelju, 9. prosinca. Misno slavlje predvodio je mnp. provincijal fra Joško Kodžoman, u koncelebraciji s braćom iz samostana. Provincijal je u propovjedi spomenuo svijetle događaje i osobe iz povijesti samostana i župe te pozvao zajednicu da ima u njima nadahnuće i zalog za sretnu budućnost. Slavlje se nastavilo na bratskom ručku, gdje su se pridružili svećenici iz dekanata. Time smo dostojno obilježili naše obljetnice. Neka bude Bogu na slavu sve učinjeno!

Sinj: Proslava Dana Gimnazije i Sjemeništa

U petak 7. prosinca naša Franjevačka gimnazija i Franjevačko sjemenište u Sinju proslavili su svoj dan svečanom sv. misom i prigodnom akademijom. Slavlje je održano u crkvi Gospe Sinjske s početkom u 18 sati, a sudjelovali su profesori i ostali djelatnici Gimnazije, učenici i njihovi roditelji, više svećenika i brojni prijatelji.

Franjevačka klasična gimnazija u Sinju i Franjevačko sjemenište u Sinju od davnine slave svoj dan na Svetkovinu Bezgrješnog začeća 8. prosinca. Već godinama ove dvije ustanove, koje su od početka tijesno srasle, svoju godišnju svečanost priređuju u predvečerje svetkovine, a uz gimnazijsku i sjemenišnu zajednicu sudjeluju i učenički roditelji kao i brojni gosti i drugi zainteresirani.

Svečanu svetu misu predvodio je i propovijedao provincijal fra Joško Kodžoman. U koncelebraciji su bili ravnatelj Gimnazije fra Josip Grbavac, ravnatelj Sjemeništa fra Ivan Udovičić, meštar novaka fra Jure Šimunović,

magistar bogoslova fra Jure Hrgović, sinjski gvardijan fra Petar Klapež, gimnazijski profesori i još nekoliko svećenika iz samostana. Na proslavi su sudjelovali i novaci s Visovca i franjevački bogoslovi iz Splita. Misne dijelove pjevali su učenici gimnazije, solisti i mješoviti zbor. Učenici su pročitali misna čitanja i molitvu vjernika.

Nakon mise gimnazijski recitatori, mješoviti zbor i orkestar izveli su meditativno-glazbeni krasnoslov pod naslovom "Poljubi me, Gospe naša!" koji je napisao fra Ante Branko Periša. Krasnoslov su izveli recitatori, mješoviti gimnazijski zbor i orkestar. Skladbe je priredio i sa zborom i orkestrom uvježbao prof. glazbene umjetnosti fra Stipica Grgat. Recitatore je uvježbao i recital redateljski složio umirovljeni glumac i kazališni intendant Rade Perković, već desetljećima ljubazni podupiratelj Gimnazije u sličnim pothvatima.

Na koncu dojmljive izvedbe, koju je gledateljstvo podarilo srdačnim i burnim pljeskom, svima koji su pridonijeli ostvarenju ovoga vjersko-kulturnoga događaja zahvalio je ravnatelj fra Josip Grbavac.

Split-Trstenik: Duhovna obnova za studente iz Imotske krajine

U Franjevačkom samostanu o. fra Ante Antića u Splitu na Trsteniku u srijedu 12. prosinca održana je duhovna obnova za studente iz Imotske krajine, s organizirali su je Udruga studenata iz Imotske krajine (USIK) - podružnica Split, Imotski dekanat i Franjevački samostan na Trsteniku. Duhovnu je obnovu vodio fra Kristian Stipanović, imotski dekan i gvardijan.

U 18.00 sati u crkvi Presvetog Otkupitelja bilo je pokorničko bogoslužje, a u 19.00 sati sv. misa koju je predvodio fra Kristian uz koncelebraciju fra Denisa Šimunovića, župnika Vinjana. Kao đakon u svetoj je misi sudjelovao fra Ivan Vuletić, rodom iz Slivna.

Na početku slavlja sve je prisutne pozdravio fra Petar Milanović Trapo, domaći gvardijan, zaželimši studentima uspjeh u studiju i nadasve čvrstu i duboku vjeru. Na kraju slavlja prisutnima se obratio Jure Grabovac, predsjednik splitske podružnice USIK-a, i zahvalio svima koji su doprinijeli da se održi duhovna obnova, na poseban način svećenicima koji djeluju u Imotskoj krajini.

Nakon euharistijskog slavlja druženje se nastavilo u velikoj dvorani prigodnim domjenkom.

Split: Otvorena 3. međunarodna izložba božićnih jaslica “Emanuel”

U Staroj gradskoj vijećnici u Splitu, u četvrtak 13. prosinca 2012., otvorena je 3. međunarodna izložba božićnih jaslica “Emanuel” koja je postavljena u organizaciji Katoličke udruge Emanuel. Pozdravne riječi na otvorenju izložbe uputio je predsjednik udruge Emanule Gvido Pijesavoli koji je tom prigodom dodijelio zahvalnice pokroviteljima, sponzorima i izlagačima radova. Pokrovitelji izložbe su Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja i Grad Split.

U ime Provincije, fra Ante Udovičić, vikar Provincije i župnik Gospe od Zdravlja, pozdravio je nazočne i rekao kako su ovi radovi na temu božićnih jaslica dar svim posjetiteljima ove izložbe jer na taj način prosljeđujemo Dar i darove koje nam je Bog dao. Izložbu je otvorila pročelnica za kulturu Grada Splita Maja Munivrana koja je, pozdravljajući nazočne, rekla kako jaslice, koje postavljamo u svojim kućama, daju novu nadu i novo svjetlo usprkos trenutku u kojem živimo. Zahvalila je Katoličkoj udruzi Emanuel na trudu i postavljanju ove izložbe i svim izlagačima radova.

Na izložbi sudjeluje 48 autora, a ukupno su postavljene 54 božićne jaslice među kojima su i tri djela fra Ante Udovičića. Posebnu pažnju privlače božićne jaslice koje su vlasništvo Franjevačkog samostana u Zaostrogu a rađene su 1936. u Njemačkoj od voštanih figura.

Održan samostanski kapitul na Visovcu

U petak, 12. prosinca 2012., na Visovcu je održan samostanski kapitul na kojem su sudjelovala i braća iz samostanskog okružja. Na samom početku započeli smo molitvom *Srednjeg časa* koju su predmolili novaci. Potom se razgovaralo o proslavi Božića i ispomoći za božićne blagdane. Kao franjevačka obitelj okupit ćemo se opet na Visovcu na svetkovinu Božića i na Tri Kralja kada će u 18.00 sati biti tombola.

Glavna točka bio je veoma zanimljiv i poticajan govor o sv. Franji gvardijana fra Mate Gverića na temu: *Sv. Franjo u Godini vjere*. Fra Mate je u uvodu istaknuo aktualnost i potrebu govora o sv. Franji danas rekavši da o sv. Franji nikada nije suvišno govoriti. Njegov lik uvijek možemo prikazivati, njegov život mnogima predstavljati. Svaki skup ljudi, svećenika i redovnika zaslužuje da im se predoči prava slika o pravom nasljedovanju Isusa Krista. Jedan od rijetkih koji je uspio čuti Božji zov i na njega odgovoriti na veoma osebujan način koji zadivljuje i zanosi i u naše dane. Bio je to Franjo.

Franjo je bio tako *obično neobičan* da je izvršio utjecaj na sve skupine, zanimanja, zvanja i svjetonazore. Sv. Franjo je imao utjecaj na Crkvu, hijerarhiju, teologiju, duhovnost, redovništvo, pastoral, na sve svjetske nazore, kršćanske i nekršćanske, nije prestao djelovati ni danas nakon gotovo osam stoljeća. Nije bio ni znanstveni radnik, ni filozof, ni teolog, ni prelat, ni poznavalac crkvenog prava, čak nije bio ni svećenik. On upada u život Crkve mimo ustaljenih hijerarhijskih okvira, kao što komete upadaju iznenada i neočekivano u strogo određene putanje ostalih nebeskih tijela. (...) Franjo je smirio socijalna previranja i naučio ljude na evanđeosku jednostavnost i siromaštvo, osim toga on vraća ljudima izgubljeni smisao za istinskom ljepotom, za ljubav prema krasnoj Božjoj prirodi. Bijes, oholost strasti sprečavaju čisti pogled na divote ovoga svijeta. Franjo gleda na svijet očima nevinog djeteta. Sva mu priroda služi za udivljenje. Divi se pauku što tako divno plete svoje mreže, pjeva himnu bratu suncu koji je tako moćan, sjajan i topao; zahvaljuje Bogu što nam je dao sestricu lunu i zvjezdice što nam svijetle u mraku. (...)

Franjo i u naše vrijeme poziva i izaziva. Štoviše, on postaje sve aktualniji. On je i danas *novost* svakomu tko želi *slobodu, ljubav, poštovanje, promjenu*, tko nije zadovoljan sa stanjem u kojem se nalazi. Franjo nudi svijetu vlastitu avanturu, smjelost, hrabrost. Preporučuje slobodu i to potpunu, onu koja oslobađa i od prava, da bi na se preuzela što veće i teže obaveze. Nudi ljubav koja je sebi zakon. Odatle njegov bijeg od ustaljenih oblika života kojima kontestira svoje vrijeme. Nema većeg poklonika slobode od Franje. Hoće žrtvu koja se neće oglušiti ni o ljubav ni o pravdu. Franjo zahtjeva *ludi zanos* za drugim životom, jer je ovaj život samo priviđaj. Franjo ništa ne traži za se. Traži bezgranično štovanje Boga koje se onda spontano pretvara i u poštovanje svake ljudske osobe i osobnog dostojanstva. Tu je izvor osjećanja za braću odakle niče istinsko bratstvo između ljudi. Franjo djeluje u šutnji, buka mu je zazorna. Pritom kao da uzvikuje: manje mudrovanja, više nastojanja. Više vjere, manje planiranja. Franjo je čovjek inspiracije, trenutnog nadahnuća, čovjek koji uvijek i neprevarljivo raspoznaje Božji glas i volju, trajno podložan Duhu. Više se nada u Boga nego u sebe. Poručuje braći i svijetu da nam je *glavna briga usvojiti duh Gospodnji*, moliti mu se čista srca i sačuvati poniznost, strpljivost u progonstvima i u bolesti, te ljubiti i one koji nas progone, grde i karaju. (...) Franjo nudi i današnjem čovjeku ono što je nudio ljudima svoga vremena: Kristovo Evanđelje, Isusov put! On se uvijek poziva na temeljne evanđeoske vrednote: poniznost, poslušnost, siromaštvo i smisao za molitvu i žrtvu.

Nakon razmatranja gvardijan fra Mate Gverić predvodio je euharistijsko slavlje u kojem su sudjelovali i novaci. Kapitul je završio zajedničkim ručkom.

b) U INOZEMSTVU

Godišnji pastoralni skup hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe

Godišnji pastoralni skup hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe kojih se okupilo više od osamdeset na temu “Pravo na rad i nezaposlenost u suvremenim društvima” započeo je s radom u utorak 9. listopada 2012. u dvorcu “Mihanović” u Tuheljskim Toplicama, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni.

Molitvu na početku skupa predvodio je predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu, pomoćni sarajevski biskup mons. Pero Sudar. Potom je pozdravnu riječ uputio u ime organizatora delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina koji je ujedno i otvorio rad skupa. Pritom je istaknuo kako je Crkva tijekom vremena veliku važnost posvećivala pravu na rad te kako sa zebnjom danas gleda na probleme nezaposlenosti u suvremenim društvima. Istaknuo je kako se rad neprestano, prema riječima bl. Majke Terezije, mora prožimati ljubavlju, jer se rad bez ljubavi pretvara u robovanje. Mons. Sudar je pozdravivši okupljene istaknuo kako će tema i predavači pomoći okupljenima da i oni o tom vrlo važnom segmentu ljudskog života, napose u vremenima u kojima živimo, daju doprinos, ako ne da olakšaju teret i patnju nezaposlenosti, ono barem da pomognu ljudima da s više hrabrosti nose taj problem i na njega hrabro odgovaraju. Riječi pozdrava uputili su i županica Krapinsko-zagorske županije Sonja Borovčak, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. Marin Knezović, predstojnica hrvatskoga Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske mr. Daria Krstičević.

Uvod u skup dao je dr. Adolf Polegubić. Predavanja su održali: prof. dr. Josip Grbac s Teologije u Rijeci, dr. Jerko Valković, dr. Gordan Črpić, dr. Vladimir Dugalić, dr. Zoran Šućur. U srijedu 10. listopada održano je duhovno-studijsko putovanje u Hrvatsko zagorje. Misna slavlja tijekom skupa u dvorcu “Mihanović” predvodio je mons. Sudar, a skup je završio s radom u četvrtak 11. listopada. Za vrijeme skupa bio je predstavljen zbornik radova (13. po redu) s prošlogodišnjeg skupa održanog u Bad Honnefu kod Bonna o temu “Mediji i suvremena evangelizacija”. O zborniku su govorili dr. Jerko Valković i dr. Vine Mihaljević. Udrugu “Vigilare” predstavili su mr. Vice John Batarelo i dr. Marko Blagović. U radu skupa sudjelovala je i ravnateljica Caritasu Zagrebačke nadbiskupije s. Jelena Lončar.

Na kraju su prigodnu riječ uputili predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu, pomoćni sarajevski biskup mons. Pero Sudar zahvalivši okupljenima na svemu što čine, i u ime organizatora delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina, koji je zatvorio rad skupa. Misno slavlje toga dana predvodio je mons. Sudar uz koncelebraciju s delegatom za Francusku, Veliku Britaniju i zemlje Beneluksa vlč. Stjepanom Čukmanom, koji je ujedno i propovijedao i vlč. Vladimirom Švendom. Sudionicima su o duhovno-kulturnim znamenitostima Hrvatskoga zagorja zanimljivo i sažeto govorili don Rudi Belko i vlč. Ivan Levak.

Kelkheim-Split: Studijsko putovanje mladih

Mladi iz *Hrvatske katoličke župe Main-Taunus/Hochtaunus* boravili su od 15. do 18. listopada 2012. na studijskom putovanju u Domovini, zajedno sa svojim duhovnim voditeljima s. Magdalenom Višić i fra Marinkom Vukmanom. Tijekom svojeg boravka bili su gosti mladih župe *Gospe od Zdravlja - Split*.

Prvoga dana boravka posjetili su crkvu Gospe od Otoka u Solinu. S poviješću grada i crkve upoznala ih je s. Roka Čubelić, pastoralna suradnica u župi. Potom su posjetili samostan *Sv. Rafaela*, u kojemu sestre Služavke Malog Isusa njeguju 20 štćenika s posebnim potrebama. Tom prilikom uručili su im prigodne darove. Nakon tjelesne okrijepe kod sestara, u kasnim poslijepodnevnim satima posjetili su samostan i svetište *Gospe Sinjske*. Kroz svetište i muzej franjevačkog samostana proveo ih je fra Mirko Marić, samostanski vikar i kustos.

Drugoga dana studijskoga putovanja krenuli su za Međugorje. O povijesti svetišta, Gospinim ukazanjima i samome mjestu govorio je fra Marinko Šakota. Osim vremena za osobnu molitvu, mladi su imali prigodu posjetiti i *Majčino selo*, gdje su se susreli sa skupinom liječenih ovisnika. Njihova životna svjedočanstva ostavila su upečatljiv dojam na sve prisutne. Na putu prema Posušju posjetili su tvornicu *Ledo* i *Etno-selo Herceg*, gdje su ih djelatnici tvornice Ledo počastili ručkom. U župnoj crkvi u Posušju fra Marinko je predsjedao euharistijskim slavljem, nakon kojeg ih je fra Mario Knezović upoznao s pastoralnim radom u župi, osobito s djelovanjem Frame.

U srijedu, trećeg dana putovanja, pohodili su Krešimirov grad Šibenik i razgledali *katedralu Sv. Jakova* te centar grada. Potom su se uputili prema franjevačkom samostanu na otoku Visovcu, gdje ih je srdačno primio fra Mate Gverić, gvardijan. Obišli su crkvu i samostanski muzej, kao i sam

otok. Nakon druženja s novacima i zajedničkog ručka, rijekom Krkom nastavili su prema Roškom slapu, uživajući u ljepotama *Nacionalnog parka Krka*. Istoga dana, u poslijepodnevnom satima obišli su *katedralu Sv. Dujma, Dioklecijanovu palaču* i splitsku šetnicu.

Posljednjega dana boravka mladi su sa svojim voditeljima posjetili samostan Školskih sestara franjevki na Lovretu (Split), gdje ih je srdačno primila i pozdravila s. Leonka Bošnjak Čovo, provincijska predstojnica. Nakon kratkog boravka u samostanu, posjetili su *Udrugu roditelja za djecu najteže tjelesne invalide i djecu s posebnim potrebama "Anđeli"*. Tu je upriličeno zajedničko druženje, prilikom kojeg je fra Marinko Vukman u ime *Župe Main-Taunus/Hochtaunus* uručio predsjednici *Udruge* Dijani Aničić donaciju od četiri tisuće eura. Također su i mladi predali svoje darove za štíćenike ove udruge.

Studijsko putovanje završili su posjetom samostanu *O. Ante Antić* na Trsteniku. Nakon ručka u samostanskoj blagovaonici, mladi su se zaputili prema *Zrakoplovnoj luci Resnik* odakle su poletjeli za Frankfurt.

Ovo je bila izvanredna prigoda da mladi upoznaju duhovno i kulturno bogatstvo svoje Domovine, kako bi učvrstili svoju vjeru i dublje se povezali sa svojim korijenima.

Početak vjeronaučne godine u HKM München

U subotu 13. listopada 2012. godine hrvatski mališani iz glavnoga bavarskog grada, zajedno sa svojim roditeljima i vjeroučiteljima, proslavili su početak nove vjeronaučne godine u kapeli bl. Alojzija Stepinca. U HKM München već tradicionalno vjeronaučna godina započinje po završetku Oktoberfesta, kada ujedno počinje i bogati život u različitim misijskim skupinama. U subotu je kapela bl. Stepinca bila pretijesna da primi sve roditelje i njihove mališane koji su došli u okrilju HKM-a proslaviti početak druženja na putu usvajanja znanja iz svoje vjere. Ovom misnom slavlju za početak vjeronaučne godine prisustvovala su i učiteljice hrvatskog jezika koje su početkom ove školske godine stigle u München gdje će predvoditi nastavu hrvatskog jezika za djecu hrvatskih iseljenika.

Misno slavlje je predvodio fra Ante Jojo Marković uz koncelebraciju fra Borisa Čarića voditelja HKM-a. Dječji zbor Hrvatski slavuji i zbor mladih uz podršku članova orkestra Misije pod ravnanjem s. Nikoline Bilić svojim pjevanjem i sviranjem oduševili su nazočne roditelje i svoje vršnjake. Promatraču sa strane pružala se prekrasna slika mladih pjevača koji svojim nježnim i toplim glasovima uz zvukove tamburice i gitara pjevaju o Bogu i

o vjeri svoga naroda. Na kraju misnog slavlja voditelj HKM fra Boris Čarić zahvalio se roditeljima koji dovode svoju djecu na vjeronauk i na druge misijske aktivnosti poput pjevanja, sviranja i folklora, ističući da na taj način održavaju svoju povezanost s hrvatskim narodom.

Andela Drmić

London: Duhovna obnova i Godišnji skup

Od 9. do 11. studenoga održana je u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Londonu duhovna obnova koju je predvodio dr. Tomislav Markić, biskupski vikar Zagrebačke nadbiskupije za laike i trajne đakone i ravnatelj Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta. U tri dana duhovne obnove sudjelovalo je preko dvije stotina sudionika u organizaciji voditelja Misije fra Ljubmira Šimunovića.

U razmatranjima je bilo govora o značenju Godine vjere i osobito nove evangelizacije. Podsjetivši na razloge proglašenja, voditelj je pojasnio smisao Godine vjere, istaknuvši kako je ona prije svega poziv na autentično i obnovljeno obraćenje Gospodinu kako bi se pomoglo onima koji vjeruju u Krista da svjesnije i snažnije prionu uz evanđelje.

Nova evangelizacija bila je tema zasebnog razmatranja u kojem je istaknuto kako je upravo ona povlašten način svjedočenja vjere. Podsjetivši na riječi svetoga Pavla: "Jao meni ako evanđelja ne navješćujem" (1Kor 9,16), voditelj je istaknuo kako se novost nove evangelizacije sastoji ponajprije u žaru, metodama i izrazima naviještanja. Predstavio je potom Pastoralne smjernice što ih je o Godini vjere objavila Kongregacija za nauk vjere, istaknuvši pri tom posebno hodočašća, studij dokumenata Drugog vatikanskog koncila, proučavanje Katekizma Katoličke Crkve i potrebu veće osjetljivosti za homilije, kateheze, govore i ostale istupe Svetog Oca, zatim ekumenske inicijative, a posebno se zadržao na potrebi poznavanja svetaca i blaženika osobito iz našega naroda, kao i iz Engleske, jer su sveci posebno pogodno oruđe nove evangelizacije. Spomenuo je i doprinos novoj evangelizaciji katoličkih škola kojih samo u Westminsterskoj nadbiskupiji ima preko 200.

Duhovna obnova završila je svečanim euharistijskim slavljem u crkvi Presvetoga Srca u kojoj se nedjeljom okuplja hrvatska katolička zajednica. Prije svete mise predavanje o Drugom vatikanskom saboru održao je Vladimir Pavlinić, svjedok vremena i dobar poznavatelj prilika u kojima je Koncil održan. Pavlinić je najprije dao kratak pregled ekumenskih koncila i pobuda za njihovo sazivanje. Predavač je zatim ocrtao opću atmosferu u vrijeme Pija XII., kada je u Crkvi prevladavao obrambeni duh od svijeta

koji se ubrzano razvijao mimo i protiv Crkve i kršćanstva uopće, te se u Crkvi sve više utvrđivao duh osuđivanja svijeta. To se naglo promijenilo s izborom starca Giovannija Roncallija za Papu u listopadu 1958. Zaključio je kratkim prikazom pokretanja “Glasa Koncila” i njegova udjela u oblikovanju koncilske svijesti i obnove crkvenoga života u našim krajevima.

U nedjelju je na duhovnoj obnovi sudjelovao i novi veleposlanik Republike Hrvatske u Ujedinjenom Kraljevstvu Nj. E. dr. Ivan Gredešić.

Posljednji dan duhovne obnove bio je ujedno i godišnji susret Hrvatske katoličke misije u Londonu pa se druženje nastavilo uz pjesmu i agape. Uz one koji žive u Londonu slavju je prisustvovala i nekolicina članova iz drugih krajeva Engleske.

Duhovna obnova i Godišnji skup Hrvatske katoličke misije London u Godini vjere bio je dragocjena prigoda za rast u zajedništvu ove jedine hrvatske katoličke zajednice u Ujedinjenom Kraljevstvu.

Marin Milanov

München: Održana 15. smotra hrvatskih crkvenih zborova u Njemačkoj

Tradicionalna 15. smotra hrvatskih crkvenih zborova u Njemačkoj održana je u subotu 17. studenoga u dvorani Salesianum u Münchenu, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni i Hrvatske katoličke misije (HKM) München. Na smotri je nastupilo sedamnaest zborova odraslih iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica (HKZ) u Njemačkoj.

Prije smotre bila je Služba riječi u organizaciji HKM München, a sve je na početku pozdravio njezin voditelj fra Boris Čarić. “Dolazak u München sedamnaest zborova iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica iz Njemačke s oko 600 pjevačica i pjevača dokaz je koliko je ovo značajan događaj za sve hrvatske misije i zajednice u Njemačkoj i predstavlja nesebično djelovanje na slavu Gospodnju”, kazao je fra Boris Čarić, zahvalivši svima koji su uložili veliki trud i pružili pomoć oko organizacije smotre. Ujedno je izmolio prigodnu molitvu za slobodu Hrvatske, oslobođenje hrvatskih generala te za sve poginule u Domovinskom ratu, poglavito u Vukovaru i Škabrnji. U Službi riječi sudjelovali su o. Čarić, Lidija Papković i Milan Terzić te misijski zbor mladih i misijska ženska vokalna skupina “Lira” pod vodstvom s. Nikoline Bilić i ravnanjem Julije Jurković.

Prije smotre uime misijskog vijeća govorio je Dinko Josip Grgić koji je ujedno predstavio djelovanje HKM München. Pročitane su i prigodne

pismene riječi ravnatelja dušobrižništva katolika drugih materinskih jezika Njemačke biskupske konferencije Stefana Schohea, ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu fra Josipa Bebića i konzula Generalnog konzulata RH iz Münchena Ante Jovića. Smotru je uz prigodnu riječ otvorio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina koji je zahvalio svim pjevačicama i pjevačima, dirigentima i dirigenticama, orguljašima i orguljašicama koji svojim pjevanjem uljepšavaju liturgijska slavlja u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama u Njemačkoj. Tijekom smotre došao je i prelat Josef Obermaier koji je okupljenima prenio pozdrave nadbiskupa Münchena i Freisinga kardinala Reinharda Marxa. Ujedno je istaknuo važnost crkvenog pjevanja kazavši kako onaj tko pjeva dvostruko moli.

Na kraju su delegat vlč. Ivica Komadina i prelat Josef Obermaier predstavnicima zborova uručili spomenice i svijeće, koje je za tu prigodu svaku unikatno uresila s. Nikolina Bilić. Delegat vlč. Komadina je u znak zahvale prigodni dar uručio o. Čariću i s. Nikolini Bilić. Na kraju su članovi svih zborova otpjevali pjesmu “Laudate omnes gentes”, nakon čega su svi pozvani na domjenak. U zabavnom dijelu nastupila je klapa HKM München “Croatia” i skupina “Novi ritam”. Kroz program je uspješno vodio stalni đakon u HKM München Mate Kutleša.

Adolf Polegubić

Wuppertal: Održana duhovna obnova

Povodom završetka proslave 40 godina misije, u Godini vjere održana je duhovna obnova za vjernike HKM Wuppertal. Voditelj duhovne obnove pod naslovom “Vjera srca ili vjera usana” bio je dr. fra Anđelko Domazet tijekom koje se susreo s raznim dobnim skupinama u misijskoj zajednici.

Duhovna obnova je započela u petak 23. studenoga uvodnom meditacijom, a potom predavanjem na temu “Porta fidei i Godina vjere”. Okupljenim vjernicima fra Anđelko je objasnio razloge papina pisma “Porta fidei - Vrata vjere” i otvaranje slavlja Godine vjere. Nakon predavanja slavila se sveta misa u crkvi Sv. Ivana koja je iznad prostorija HKM Wuppertal. Poslije mise u molitvi pred Presvetim Oltarskim Sakramentom molilo se i razmatralo na temu “Pet Isusovih gora u našem vjerničkom životu”.

Subotnji program duhovne obnove počeo je predavanjem roditeljima školske djece pod naslovom “Uloga oca u obitelji”. Poslijepodne je bio priređen susret mladih. Fra Anđelko je u susretu s mladima obradio temu “U što vjerujemo?”. Kombinacijom duhovnog nagovora, kratkim predavanjem

i radom u skupinama mladi su imali mogućnost upoznati tajne vjere i usporediti ih sa svojim stanjem duha. Pored mladih iz HKM Wuppertal na ovaj skup došlo je i nekoliko mladih iz HKM Düsseldorf.

U nastavku predavanja mladima su se pridružili i ostali članovi misije u razmatranju teme "Vjera bez Gestemanija" u kojem su se upoznali s raznim poteškoćama na koje nailazi današnji vjernik. Vjera se kroz te kušnje i krize može još bolje učvrstiti i ojačati.

Drugi dan duhovne obnove završio se misnim slavljem i klanjanjem pred Presvetim Oltarskim Sakramentom u kojem se molilo za potrebe zajednice i obnove osjećanja da smo svi voljena djeca Božja.

Tijekom prva dva dana duhovne obnove pjevanje su predvodili zbor mladih iz HKM Wuppertal.

Treći dan duhovne obnove vjernici su slavili i završetak godine proslave 40. godišnjice misije Wuppertal. Na svetoj misi zajedno su pjevali svi zborovi HKM Wuppertal. Na kraju misnog slavlja voditelj misije fra Josip Repeša zahvalio je fra Anđelku Domazetu na spremnosti i predanosti za vodstvo duhovne obnove. Zahvalio je i svima koji su sudjelovali u duhovnoj obnovi kao i onima koji su uložili obilje truda u pripremi događanja u godini proslave 40. godišnjice misije. Misno slavlje je poslije blagoslova završeno zajedničkom himnom proslave "Zajedno u Kristu". Tijekom tri dana duhovne obnove u programu je sudjelovalo oko 200 vjernika iz HKM Wuppertal.

Kelkheim: Duhovna obnova

Predbožićna duhovna obnova o temi "Iscijeli moje ranjeno srce, Gospodine!" održana je od petka 30. studenoga do nedjelje 2. prosinca u Hrvatskoj katoličkoj župi Main-Taunus/Hochtaunus sa sjedištem u Kelkheimu. Voditelj duhovne obnove bio je hercegovački franjevac fra Mario Knezović, župni vikar u župi Posušje i urednik na Radiju "Mir" Međugorje. Središnje misno slavlje o. Knezović je predvodio i propovijedao na prvu nedjelju došašća u punoj crkvi Sv. Dionizija u Kelkheimu, u zajedništvu s domaćim župnikom fra Marinkom Vukmanom, koji uputio pozdrav voditelju obnove i okupljenoj zajednici. Posebno je pozdravio buduće prvopričesnike, koji počinju prvopričesničke pripreme od te nedjelje, a sakrament sv. pričesti primit će 25. svibnja 2013. godine.

Misno slavlje uveličao je svojim skladnim pjevanjem župni mješoviti zbor pod vodstvom s. Magdalene Višić i orguljaškom pratnjom Hrvoja Barnjaka. Milodari toga dana u iznosu od 2600 eura skupljeni u "Kruh sv. Ante"

namijenjeni su za siromašne obitelji u Hercegovini i “Majčino selo” u Međugorju. O. Knezović je toga dana predvodio i misna slavlja u crkvi Sv. Križa u Bad Homburgu i u crkvi Sv. Katarine u Bad Sodenu.

Prvog dana obnove u crkvi Sv. Katarine, u petak 30. studenoga, o. Knezović je održao predavanja o temi “Kako od vjere živjeti?”, a drugog dana obnove u Bad Sodenu, u subotu 1. prosinca, govorio je o tome kako nikada ne smijemo pomisliti kako su bol i patnja neka vrsta kazne ili prokletstvo koje je zateklo osobu u bolesti ili u kojoj drugoj poteškoći. Najveću bol koju je moglo čovječanstvo zamisliti prošao je Isus Krist, a on nije bio grešnik.

Uz redovita misna slavlja tijekom obnove molilo se i za zdravlje duše i tijela, a bio je i blagoslov s Presvetim. Vjernici su imali prigodu i za sv. ispovijed i osobni razgovor s voditeljem obnove.

Adolf Polegubić

Darmstadt: Duhovna obnova

Duhovnu obnovu u HKZ Darmstadt od 30. 11. do 2. 12. 2012., predvodio je fra Ivan Režić. Tema duhovne obnove bila je “Život u vjeri”. Na početku duhovne obnove predvoditelj je podsjetio na papine poticajne misli iz pisma *Porta fidei*, kojim je otvorena *Godina vjere*.

Prvog dana bilo je govora o pokušaju definiranja vjere i o preprekama na putu vjere. Drugog dana razmišljanja su bila usmjerena na život u vjeri, odnosno sakramentalni život i molitvu. Istog dana, na misnom slavlju u crkvi Sv. Fidelisa, uz domaćina fra Nediljka Brečića, koncelebrirao je i fra Ante Bilić, voditelj HKZ Mainz.

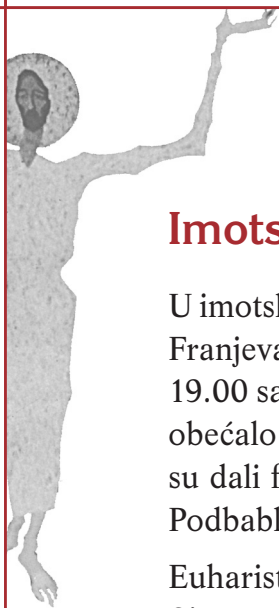
Fra Ivan je za vrijeme svoga boravka u Hrvatskoj katoličkoj zajednici Darmstadt predvodio i nedjeljna misna slavlja u Wormsu, Bensheimu i Darmstadtu.

Düsseldorf: Duhovna obnova i Nikolinje

Hrvatska katolička misija u Düsseldorfu od 7.-9. prosinca 2012. organizirala je duhovnu obnovu pod motom: HOD VJERE U GODINI VJERE. Voditelji duhovne obnove: Voditelj hrvatske katoličke misije Mülheim a. d. Ruhr – Duisburg o. Vidan Mišković i delegat za inozemnu pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina, svojim propovijedima i razmatranjem osvrnuli su se na

pripravu za najradosniji blagdan Božića i na bit naše svete vjere: “Ljubavlju prema bližnjemu potvrđujemo svoju vjeru i ljubav prema Bogu”.

U petak 8. prosinca u velikoj školskoj dvorani Graf-Recke proslavili smo svetog Nikolu Putnika. Nakon ispjevane hrvatske himne sve prisutne podravio je župnik fra Josip a nakon pozdrava predmolio ispovijest Hrvata katolika. U prigodnom programu sudjelovali su svi aktivni članovi zajednice. Misijski zbor, pod ravnanjem pastoralnog suradnika Frane Milića, otpjevao je dvije pjesme: “Bože moj što je jutro” i “Ave Maria” od Ivana pl. Zajca. Djeca i mladi su pjesmom i plesom odigrali nekoliko hrvatskih tradicionalnih plesova pod ravnanjem gđe. Slavice Pušić. Mladi su izveli također dvije pjesme dobrodišlice svetom Nikoli, a najmlađi su se svojom recitacijom predstavili svetom Nikoli. Radost dolaska svetog Nikole doživjela je svoj vrhunac kada je Nikola otvorio svoju vreću punu darova. Sve prisutne zabavio je VIS Domino iz Nürnberga.

Imotski: Obećanja u bratstvima Frame

U imotskome samostanskom okružju običaj je da novi članovi svih bratstava Franjevačke mladeži (Frame) svoja prva obećanja daju na večernjoj misi u 19.00 sati na svetkovinu Sv. Franje. Tako je i ove godine 95 mladih prvi put obećalo da će svoju mladost posvetiti Kristu u bratstvu Frame. Obećanja su dali framaši iz sljedećih bratstava: Imotski (23), Lovreć - prvi put (12), Podbablje (11), Proložac (10), Runović (18), Vinjani (15) i Zmijavci (6).

Euharistijsko slavlje predvodio je imotski gvardijan i župnik *fra Kristian Sitpanović*, uz koncelebraciju 7 svećenika. U prigodnoj propovijedi o. gvardijan je rekao da sveti Pavao u poslanici Galaćanima ističe kako se ponosi samo križem Krista Gospodina raspetoga. Takav je bio i Franjo - ponosan na Kristov križ. Nažalost, mnogi se kršćani danas stide križa Kristova, Evanđelja, Crkve... Sveti nas Franjo potiče da budemo ponosni na Krista, ponosni što smo njegovi, što pripadamo njegovoj Crkvi. Na koncu je potaknuo framaše da svoj život stvarno posvete Kristu, kao što kažu u svojim obećanjima, kako bi išli po Franjinu primjeru i zagovoru putem Gospodinovim.

Na kraju svete mise o. gvardijan je čestitao svim prisutnim vjernicima svetkovinu Sv. Franje, a posebno framašima koji su dali svoja prva obećanja. Nakon svete mise slavlje se nastavilo zakuskom za framaše pod samostanskim cedrom.

Frama MBL iz Zagreba kod framaša u Kelkheimu i Frankfurtu

U HKZ u Kelkheimu u nedjelju 7. listopada 2012. preko svete mise u prepunoj crkvi Sv. Dionizija u Franjevačku mladež primljeno je 17 mladića i djevojaka. Za ovaj događaj mladi su se pripremali pod vodstvom s. Magdalene Višić, koja im je na redovitim susretima nastojala približiti ljepotu nasljedovanja Krista na način sv. oca Franje iz Asiza.

Na početku misnog slavlja sve prisutne je pozdravio voditelj zajednice fra Marinko Vukman, izražavajući radost što su mladi prepoznali vrijednost svjedočenja Evanđelja u svijetu koji često Bogu nije naklonjen.

Misu i obred primanja predvodio je fra Jure Hrgović, magistar bogoslova i područni duhovni asistent Splitsko-dubrovačkoga područnog bratstva Frame. U obredu primanja predsjednica mjesnog bratstva Frame, Antonia Galić, prozvala je primljenike koji su pred oltarom izrazili svoju želju da započnu put formacije u Frami. Kao znak njihove spremnosti za taj put, mladi su

primili znak *tau* i prigodne majice s logom svoje Frame. Za sve sudionike misnog slavlja na kraju je pripremljen domjenak u dvorištu pred crkvom.

Slavlje su uzveličali Framaši župe Majke Božje Lurdske iz Zagreba koji su predvodili pjevanje. Oni su nedavno izdali CD duhovnih pjesama koji su ovim putem i promovirali. Ovaj vikend ugostili su ih domaći Framaši i tako na vidljiv način pokazali svoju ljubav i svijest o pripadnosti zajedničkoj franjevačkoj obitelji. Dan uoči primanja u Framu, mladi su zajedno sa gostima iz Zagreba imali susret u Hrvatskom centru u Kelkheimu, gdje im je fra Jure održao predavanje o specifičnostima franjevačke karizme, nakon čega su framaši kroz srdačni razgovor razmjenjivali iskustva života u Frami.

Radost ovog susreta, kojega su bili dio i framaši iz Frankfurta, bila je vidljiva na veselim i raspjevanim licima mladih i na sv. misama u crkvi Sv. Ante i Sv. Alberta u Frankfurtu, kao i na zajedničkom druženju u frankfurtskom Hrvatskom centru te u zajedničkom upoznavanju znamenitosti ovoga njemačkog grada.

Frama Kelkheim sad broji ukupno 25 framaša, a već ima lijep broj simpatizera koji su u razdoblju pripreme za ulazak u Framu.

Sinj: Izbori u Frami

Pod predsjedanjem područne predsjednice Ane Mikulić, a u pratnji područnog potpredsjednika Pere Mihaljevića i područne voditeljice formacije, Perine Granić, u petak 12. listopada u mjesnom bratstvu Sinj izabrano je novo mjesno vijeće koje će kroz narednu godinu dana voditi i animirati mjesno bratstvo. Obred izbora vijeća započeo je zazivom Duha Svetoga i prisegom framaša na savjesno glasovanje. Izabrano vodstvo čine:

1. Tino Čatlak, predsjednik
2. Paulina Romac, potpredsjednica
3. Diana Domazet, tajnica
4. Nedo Knezović, blagajnik
5. Martin Vrlić, voditelj formacije

Susretu su prisustvovali sestra Natanaela Radinović, dugogodišnja duhovna asistentica u Frami Sinj kao i fra Kristian Perković, novi mjesni duhovni asistent. Članovi mjesnog bratstva su se sjetili i svoga donedavnog duhovnog asistenta fra Tina Labrovića koji je s mladim framašima utkao puno ljubavi i rada. Područno vijeće je iskoristilo priliku da uruči dar vjenčanom paru Tinu i Aniti Kodžoman, bivšim framašima Frame Sinj. U posljednje dvije godine gđa Kodžoman je bila potpredsjednica Frame Sinj.

Proložac: Novo mjesno vijeće Frame

Pod predsjedanjem područnog potpredsjednika Pere Mihaljevića, a u pratnji područne voditeljice formacije, Perine Granić, u petak 19. listopada u mjesnom bratstvu Proložac izabrano je novo mjesno vijeće koje će kroz narednu godinu dana voditi i animirati mjesno bratstvo. Obred izbora vijeća koji je započeo sazivom Duha Svetoga i prisegom framaša na savjesno glasovanje. Izabrano vodstvo čine:

1. Ivana Maršić, predsjednica
2. Matijana Đuka, potpredsjednica
3. Žana Buće, tajnica
4. Ana Maršić, blagajnica
5. Irena Dogan, voditeljica formacije
6. Ivan Božinović i Marijana Maršić, vijećnici

Susretu su prisustvovali i duhovni asistenti bratstva: s. Filipa Smoljo i fra Vinko Gudelj.

Obred izbora je završio blagoslovom novog vijeća, a poslije je održan bratsko-pastoralni pohod mjesnom vijeću od strane područnog vijeća. Pohodu se pridružio područni duhovni asistent fra Jure Hrgović koji je došao iz Vinjana, gdje su također bili izbori u Frami i bratsko-pastoralni pohod.

Vinjani: Obećanja i izbori u Frami

Pod predsjedanjem područne predsjednice Ane Mikulić, a u pratnji područnoga duhovnog asistenta fra Jure Hrgovića, u petak 19. listopada u mjesnom bratstvu Vinjani izabrano je novo mjesno vijeće koje će kroz narednu godinu dana voditi i animirati mjesno bratstvo. Obred izbora vijeća koji je započeo zazivom Duha Svetoga i prisegom framaša na savjesno glasovanje. Izabrano vodstvo čine:

1. Iva Bilopavlović, predsjednica
2. Antonio Petric, potpredsjednik
3. Jelena Perić, tajnica
4. Ivan Dino Tolić, blagajnik
5. Mirna Đerek, voditeljica formacije
6. Ana Marija Buljan i Lucija Peša, vijećnice

Susretu je prisustvovao i dugogodišnji duhovni asistent bratstva fra Jakov Udovičić. Susretu je prethodio obred obnove obećanja u župnoj crkvi Sv. Roka. Pod prozivkom mjesne predsjednice Ane Marije Buljan 30 framaša

obnovilo je svoja obećanja. Zajedno s framašima koji su položili prva obećanja na svetkovinu Sv. Franje Asiškog, mjesno bratstvo Vinjani broji 42 obećanika kao i desetak simpatizera i osoba u početnoj formaciji, što čini mjesno bratstvo Vinjani jednim od brojnijih bratstava u području.

Lovreć-Opanci: Izbori u Frami

Pod predsjedanjem područne predsjednice Ane Mikulić, a u pratnji područnih vijećnika: Pere Mihaljevića, Danijele Todorić i Perine Granić, u subotu 20. listopada, održana je I. izborna skupština mjesnog bratstva Lovreć-Opanci na kojoj je izabrano prvo mjesno vijeće koje će kroz narednu godinu dana voditi i animirati mjesno bratstvo. Obred izbora vijeća koji je započeo zazivom Duha Svetoga i prisegom framaša na savjesno glasovanje. Izabrano vodstvo čine:

1. Marija Petričević, predsjednica
2. Ivan Šamija, potpredsjednik
3. Ana Bekavac, tajnica
4. Nevenka Nosić, blagajnica
5. Petar Sekelez, voditelj formacije

Na susretu je sudjelovao župnik i duhovni asistent bratstva fra Dinko Bošnjak. Obred izbora je završio blagoslovom novog vijeća, a poslije je održan bratski pohod mjesnom vijeću od strane područnog vijeća. Činom obreda izbora vijeća Frama Lovreć-Opanci je postala punopravno mjesno bratstvu u Splitsko-dubrovačkom područnom bratstvu Frame kao i najmlađa Frama u području, a zasad i u nacionalnom bratstvu. Mjesno bratstvo sada broji 12 obećanika, nekoliko primljenika kao i nekoliko framaša u početnoj formaciji. Ideja osnutka Frame u Lovreću seže još iz 2007.g. kada je kroz Lovreć prošao hod Frame. Nažalost, do same realizacije je prošlo četiri godine, a do punopravnog članstva pet godina. Veliku hrabrost osnutku Frame je pridonio i prošlogodišnji Hod Frame koji je također zastao na jedan dan u Lovreću.

Akcija Frame grada Splita “Mladi protiv gladi”

Povodom “Međunarodnog dana borbe protiv siromaštva” Franjevačka mladež grada Splita (FRAMA) Gospa od Zdravlja, Sv. Obitelj i Pojišan, u srijedu 17. listopada 2012., uz odobrenje Grada Splita, održali su akciju prikupljanja hrane pod geslom “Mladi protiv gladi” i tako uspjeli prikupiti preko sto paketa prehrambenih i higijenskih potrepština.

Akcija se održavala na vrhu Marmontove ulice od 9.00 do 20.00 sati! Na ovaj način framaši su bar na trenutak zaokupili pažnju sugrađana da pomognu usrećiti 50-ak obitelji koje su od veće potrebe.

“Svako vrijeme nosi svoje breme, pa tako i materijalno siromaštvo koje, nažalost, ne jenjava. Stoga se nadamo kako smo ovim javnim djelovanjem uspjeli potaknuti mnoge duše na razmišljanje o svakodnevnom pomaganju, jer ove obitelji koje smo pomogli i ostalih 364 dana moraju jesti, okusiti bar mrvu onoga kako većina nas, zahvaljujući Božjoj milosti ugodnog života, živi!” istaknuli su framaši, naglasivši: “Naš nas Supatnik uči: “Što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste” (Mt 25, 45), trudimo se pomagati jedni drugima jer samo tako možemo ublažiti, ako ne već iskorijeniti, patnju materijalnog, a i duhovnog siromaštva.

Zahvaljujemo Bogu što postoje ljudi koji su spremni odazvati se na svaki poziv dobra, baš onako kako nas uči sv. Franjo Asiški protkan likom Isusa Krista! “Jedina važna stvar, kada budemo odlazili, bit će tragovi ljubavi što ćemo ih ostaviti za sobom!” Zahvaljujemo svima koji su na bilo koji način doprinijeli uspjehu ove akcije, Gradu Splitu što nam je omogućio korištenje javnih-gradskih površina i svim ljudima dobre volje”.

Sudionik

Obnovljeno mjesno bratstvo Frame u Vrgorcu

U nedjelju 21. listopada 2012. g. u Župi Naviještenja Blažene Djevice Marije u Vrgorcu za vrijeme sv. mise sedmero framaša je prvi put položilo obećanja življenja u Franjevačkoj mladeži, a dvadeset framaša je primljeno u Franjevačku mladež. Obred primanja i obećanja kao i sv. misu predvodio je fra Jure Hrgović, područni duhovni asistent. Misno slavlje je animirao VIS “Gospe Velikog hrvatskog krsnog zavjeta” iz Knina.

Odmah po završetku sv. mise održan je obred izbora vijeća Franjevačke mladeži, a pod predsjedanjem područne predsjednice Ane Mikulić. Izabrano vodstvo Franjevačke mladeži Vrgorac na godinu dana čine:

1. Josip Buklijaš, predsjednik
2. Antonio Barać, potpredsjednik
3. Marta Šalinović, tajnica
4. Martina Rezić, blagajnica
5. Milena Roso, voditeljica formacije

Franjevačka mladež Vrgorac je činom položenih obećanja i izborom vijeća postala punopravno mjesno bratstvo u Splitsko-dubrovačkom područnom

bratstvu Franjevačke mladeži. Na svoj put osnutka su krenuli davne 2004. g. na inicijativu tadašnjeg župnika fra Petra Vrljička. Već iduće godine, točnije 13. svibnja 2005. godine, 11 kandidata je primljeno u Franjevačku mladež, a dvije godine zaredom primljenici su davali obećanja u Franjevačkoj mladeži. U tom trenutku se i gasi mjesno bratstvo, a svoj put obnove počinju 2010. g. Nakon dvije godine mjesno bratstvo je ponovno zaživjelo u pravom smislu, sada uz svoga novog duhovnog asistenta i župnika fra Ivicu Omazića.

Knin: Održan III. duhovni kapitul Frame

U Kninu je od 19. do 21. listopada 2012. održan III. duhovni kapitul pod geslom *“On slabosti naše uze i boli ponese” (Mt 8,17)*. Na Kapitulu su se okupili mladi iz Zadarsko-šibenskog područnog bratstva Franjevačke mladeži.

Program kapitula održavao se u prostorijama osnovne škole “Domovinske zahvalnosti” zahvaljujući gosp. Uzunu. Mladi su u Knin pristigli u petak u poslijepodnevnim satima, a kninski framaši su ih dočekali ispred samostana Sv. Ante. Nakon euharistijskog slavlja u crkvi Sv. Ante mladi su se uputili prema osnovnoj školi, gdje su im riječi dobrodošlice uputile područna predsjednica Lucija Kundid i predsjednica kninske Frame Marija Dragić, a područni voditelj formacije Marko Plavčić upoznao ih je s programom Kapitula. Uslijedila je večera nakon koje je mlade zabavljao kninski framaški bend. Idućeg dana nakon doručka, mladi su raspoređeni u grupe za karitativni rad. Jedna grupa je išla u posjet kninskom staračkom domu, neke grupe su bile raspoređene za čišćenje kuća siromašnih Kninjana dok su preostale grupe zajedno s djelatnicima kninske “Čistoće” čistile okoliš u donjem dijelu grada, oko župne crkve i samostana te oko bolnice Hrvatski ponos. Nakon karitativnog rada uslijedio je ručak. Predavanje na temu *“On slabosti naše uze i boli ponese”* održao je fra Ivan Maletić. Nakon predavanja mladi su raspravljali u skupinama na zadanu temu koje su vodili animatori sa zadarsko-šibenskog područja. Nakon radionica mladi su prisustvovali Euharistiji i euharistijskom klanjanju.

Zadnjeg dana ovog susreta nakon doručka po jedan član svake Frame, koja je sudjelovala na ovom duhovnom Kapitulu iznio je zajedničke dojmove, a potom je predsjednica kninske frame, u ime svih kninskih framaša svima uručila male znakove pažnje da ih podsjetite na ove dane zajedništva provedene u kraljevskom gradu Kninu. Prije ručka mladi su prisustvovali sv. misi u crkvi GVHKZ nakon čega smo ih ispratili njihovim kućama.

Marija Dragić

Podbablje: Područni susret Frame

“Umnoži nam vjeru”, citat iz Lukinog Evanđelja geslo je ovogodišnjeg XIII. po redu Područnog susreta Franjevačke mladeži Splitsko-dubrovačkog područnog bratstva koji je u subotu 27. listopada održan u župi Sv. Luke evanđelista u Podbablju.

Tristotinjak mladih iz šesnaest mjesnih bratstava od Sinja do Dubrovnika koja djeluju na području Splitsko-dubrovačkog područnog bratstva već u jutarnjim satima ispunilo je prostor ispred župske kuće u Drumu gdje je mlade čekao organizirani doručak. Nakon doručka i kratkog upoznavanja, ispunili su klupe središnje podbapske crkve Sv. Ante gdje ih je sve pozdravila područna predsjednica Ana Mikulić, izrazivši zahvalnost Bogu na današnjem susretu. Rekla je da je prigodno što se današnji program odvija upravo pod geslom iz Lukinog Evanđelja jer je zaštitnik domaćinske župe upravo sv. Luka. Nakon pozdrava područne predsjednice, mlade framaše su u ime domaćina pozdravili i predsjednik mjesnog bratstva Franjevačke mladeži (Frame) iz župe Podbablje - Luka Matković, a potom i mjesni župnik fra Nedjeljko Čarapić koji je mlade поближе upoznao sa svojom župom. Nakon pozdravnih govora fra Jure Hrgović, područni duhovni asistent, predvodio je jutarnju molitvu.

Uslijedilo je zanimljivo predavanje na temu susreta koje je održao imotski gvardijan, župnik i dekan fra Kristian Stipanović, a potom je održan rad po skupinama. Za ovu prigodu mladi su za svoj program koristili prostorije mjesne osnovne škole te župne dvorane kao i crkve. Nakon zaključka uslijedio je plenum u kojem su mladi izlagali svoje zaključke koje su donijeli u radu po skupinama.

Iako je kiša nemilosrdno padala, framaše ni to nije omelo. Nakon zahtjevnoga misaonog rada objedovali su, a prigodni ručak za sve mlade pripremili su župljani Podbablja: Branko Tolić, Zdenko Perkušić, Milan- Mićun Šušnjar, Nedo Perkušić, Ivica Glavaš uz pomoć uvijek nazočne s. Filipe Smoljo.

Iza objeda te kratkotrajne pauze uslijedilo je pokorničko bogoslužje kojega je predvodio župnik Podbablja fra Nedjeljko Čarapić, a potom i prigoda za sv. ispovijed što je ujedno bio i uvod u svečano euharistijsko slavlje kojega je u crkvi Sv. Ante predvodio fra Jure Hrgović, područni duhovni asistent.

Na kraju svečanog misnog slavlja svima su se zahvalili župnik fra Nedjeljko i područna predsjednica Ana Mikulić koja je ujedno ovaj susret iskoristila kao oproštaj od svoje službe u proteklom četverogodišnjem radu na područnoj razini. Na poseban način zahvalila se svima koji su doprinijeli da ovaj dan bude ovako lijep i svečan, a na poseban način načelniku općine Podbablje gosp. Tončiju Vuksanu koji je nakon toga dobio i prigodni poklon od strane područnog vijeća.

Susret je završen pjesmom, zabavom i rekreacijom uz rezanje velike torte prigodom rođendana Frame koji se simbolično slavi na područnom susretu.

U navedenoj organizaciji na poseban način istaknuli su se i mladi iz Frame Podbablje koji su prethodnih nekoliko dana u nekoliko ekoloških akcija očistili prostor oko crkve Sv. Ante i župske kuće u Drumu.

Josip Šerić

Imotski: Gostovanje don Damira Stojića

U petak 2. studenog 2012., na Dušni dan, imotska Frama organizirala je gostovanje don Damira Stojića, svećenika salezijanca, studentskog kapelana u Zagrebu. Susret je održan u crkvi Sv. Franje u Imotskom s početkom u 20.00 sati. Nakon pozdrava, koji je prisutnima uputio imotski gvardijan fra Kristian Stipanović, i uvodne molitve zaziva Duha Svetoga, don Damir je održao predavanje, odnosno, kako sam reče, svjedočanstvo.

Počevši od činjenice da mnogi koji se smatraju vjernicima površno žive svoju vjeru, don Damir je najprije potaknuo prisutne na gorljiviji vjernički život, osobito na slavlje sakramenata i molitvu. Budući da je došao u Imotski na Dušni dan, don Damir je pokušao svima približiti istine naše vjere o životu nakon smrti, ističući kako je spasenje glavna nit koja povezuje u cjelinu sav nauk Katoličke crkve. Svoj je govor zaključio temom bračnog i predbračnog života, potičući sve, osobito mlade, da se trude živjeti sveto.

Nakon završne molitve riječ zahvale uputio je o. gvardijan uz želju da don Damir opet dođe u Imotski, što su prisutni potvrdili gromkim pljeskom.

Šibenik: Novo vijeće Zadarsko-šibenskog područnog bratstva Frame

U subotu 3. studenog 2012. u župi Gospe van Grada u Šibeniku održani su područni izbori Zadarsko-šibenskog područnog bratstva Frame. Nakon uvodne molitve i pozdravnih govora započeo je radni dio skupštine. Nacionalni duhovni asistent fra Milan Krišto (OFM) predstavio je plan promjene termina Hoda Franjevačke mladeži. Ukratko je spomenuo kako bi se radili posebni materijali za Hod na našem jeziku i kako bi se promijenio datum Hoda. Nacionalni predsjednik Ivan Bambir predstavio je program e-Framu s kojim bi se olakšao rad cijelog vijeća. Nakon ostalih odrađenih točaka skupštine, prešli smo na izbornu skupštinu. Moramo napomenuti kako nam je uistinu drago što je naše bratstvo od ove skupštine bogatije za 2 nova mjesna bratstva u osnutku. Izbore su predvodili Nacionalni vijećnici s

duhovnim asistentom. Za službu područnog vijeća koje će kroz dvije godine služiti područnom bratstvu izabrana su sljedeća braća i sestre:

1. Marko Plavčić (Frama Šibenik-Meterize) – predsjednik,
2. Alen Čirjak (Frama Zadar - Sv. Ivan Krstitelj) – potpredsjednica,
3. Adrijan Vucić (Frama Drniš) – voditelj formacije,
4. Ivana Vinac (Frama Zadar – Arbanasi) – tajnica,
5. Niko Kisić (Frama Drniš) – blagajnik.

Zmijavci: Izbori u Frami

Pod predsjedanjem područne predsjednice Ane Mikulić, u srijedu - 7. studenoga, održana je izborna skupština mjesnog bratstva Zmijavci na kojoj je izabrano novo mjesno vijeće koje će kroz narednu godinu dana voditi i animirati mjesno bratstvo. Obred izbora vijeća je započeo zazivom Duha Svetoga i prisegom framaša na savjesno glasovanje. Izabrano vodstvo čine:

1. Jure Todorić, predsjednik
2. Ružica Milas, potpredsjednica
3. Marijan Šabić, tajnik
4. Ivan Šabić, blagajnik
5. Zvonimir Mišević, voditelj formacije

Na susretu je sudjelovao župnik i duhovni asistent bratstva fra Frano Laco kao i dugogodišnja pastoralna suradnica i duhovna asistentica bratstva s. Jasna Kasalo. Obred izbora je završio blagoslovom novog vijeća, a poslije je održan bratski pohod mjesnom vijeću od strane područnog vijeća, a potom je uslijedila prigodna zakuska.

Pohod Frami u Otoku

U petak 9. studenoga članovi područnog vijeća: Ana Mikulić, područna predsjednica; Pero Mihaljević, područni potpredsjednik i Perina Granić, područna voditeljica formacije pohodili su mjesno bratstvo Otok Dalmatinski. Na samom pohodu sudjelovali su i framaši navedenog bratstva zajedno s duhovnim asistentima fra Mirom Ančićem i fra Danijelom Stipanovićem. Razgovaralo se o formaciji u samom bratstvu, temama na susretima mjesnog bratstva, kao i financiranju mjesnog bratstva te o broju obećanika i primljenika kao i mogućem datumu novih obećanja u mjesnom bratstvu.

Mjesno bratstvo je izabralo i neformalno vijeće. Područno vijeće je upoznalo mjesno bratstvo s planovima Područnog bratstva kao i o izdanoj skripti za formaciju. Bratski pohod je završio zajedničkom molitvom i zakuskom.

Split-Trstenik: Održana skupština Područnog bratstva Frame

U subotu 10. studenoga 2012. održana je redovita/jesenska i V. izborna skupština Područnog bratstva Franjevačke mladeži u samostanu o. Ante Antića na Trsteniku u Splitu. Nakon uvodnog pozdrava područne predsjednice Ane Mikulić kao i molitve Jutarnje i duhovnog nagovora fra Jure Hrgovića, područnoga duhovnog asistenta Frame, uslijedio je radni dio same skupštine. Radni dio skupštine je započeo usvajanjem zapisnika proljetne područne skupštine te izvještajem rada područnog vijeća kao i mjesnih bratstava Frame kroz proteklo mandatno razdoblje. Izvještaji rada su popraćeni prigodnim prezentacijama, a članovima skupštine su podijeljeni izvještaji u obliku prigodno izrađene knjižice izvještaja. Zaključci radnog dijela skupštine su da će se sljedeća područna skupština održati 9. ožujka 2013. u Vrgorcu te da će se u travnju održati i II. duhovni kapitul Frame. Nacionalno vijeće je predstavilo i Nacionalnu skriptu za formaciju, a koju je Područno vijeće umnožilo za jedan primjerak po mjesnom bratstvu. Predstavljen je i program e-Frame kao baze podataka framaša te se članovima skupštine predložio drugi datum održavanja Hoda Frame koji bi se, ukoliko to usvoji kompletna većina područnih bratstava Frame u Hrvatskoj, ubuduće mogao održavati od 22. srpnja do 31. srpnja umjesto dosadašnjeg 27. srpnja - 5. kolovoza.

Nakon radnog dijela uslijedio je ručak i prigodna pauza za vrijeme koje je članovima skupštine podijeljen kupljeni primjerak, po mjesnom bratstvu, knjige Franjevački izvori kojeg je izdalo Vijeće franjevačkih zajednica. Pri završetku svoje službe članovima skupštine se obratila područna predsjednica Ana Mikulić. Nakon radnog dijela skupštine pristupilo se obredu V. izborne skupštine Područnog bratstva. Izabrani su:

1. **Pero Mihaljević**, predsjednik (Frama Sinj)
2. **Ivana Babić**, potpredsjednica (Frama Runovići)
3. **Daniela Todorić**, tajnica (Frama Imotski)
4. **Martin Vrlić**, blagajnik (Frama Sinj)
5. **Iva Burazin**, voditeljica formacije (Frama Split- Sv. Obitelj)

Prihvaćenjem službi nacionalni predsjednik je zaključio i potvrdio izbore.

Izborom novog vijeća završava četverogodišnje mandatno razdoblje Ane Mikulić, kojoj je Područno bratstvo uručilo prigodni dar, jednako kao i Perini Granić, koja je u prvom mandatnom razdoblju vršila službu tajnice godinu dana, a u drugom mandatnom razdoblju, službu voditeljice formacije.

Zagreb: Predstavljen CD FRAME: “Nek slavljem bude Bog”

U nedjelju 18. studenoga nakon sv mise u 19 sati zbor Frame Majke Božje Lurdske predstavio je svoj album prvijenac “*Nek slavljem bude Bog*”. Zbor djeluje godinu dana, pjeva nedjeljom na večernjoj sv. misi i u raznim drugim prigodama. Sastoji se od dvadesetak mladih, što pjevača što svirača. Inicijator svega jest fra Jure Hrgović, bivši duhovni asistent.

Uz fra Juru u realizaciji CD-a pomogao je i glazbeni producent Toni Eterović. Album se sastoji od deset obrada poznatih pjesama koje vrijedi poslušati. CD su predstavili idejni začetnik fra Jure Hrgović, gosp. Slavko Nedić, glazbeni urednik na HKR-u te Maja Nedić, voditeljica zbora. Nakon promocije druženje se nastavilo u samostanskoj dvorani uz domjenak i pjesmu. Pristigle su mnoge lijepe riječi za sve učinjeno a ukazana je i potpora za daljnji rad.

Anamarija Tomašević

Posjet Frame Gospe od Zdravlja Visovcu

U subotu 24. studenog Frama Gospe od Zdravlja zajedno sa svojim duhovnim asistentom fra Antom Udovičićem posjetila je otočić Visovac.

To je ujedno bila i prilika za druženje s bivšim framašem, a sadašnjim novakom fra Markom Đerekom. Nakon susreta sa bratom Markom obišli su otočić Visovac, a potom i sudjelovali na misnom slavlju...

Okrijepljeni svetom euharistijom subotnje popodne nastavili su obilaskom župe Miljevci i Roškog slapa...

Svježi i punih baterija predvečer su se uputili za Split spremni za nove bitke, pobjede, nova druženja, projekte, spremni uživati u svemu onome što im FRAMA pruža...

I šta još da kažemo osim: Bože, kako volimo ovaj način života “FRAMA”
“Hvala Ti na svemu”...

Antonija Mandić, *Frama Gospe od Zdravlja*

Runovići: Zavjetovanje u OFS-u

U srijedu 28. studenoga 2012., na blagdan Sv. Jakova Markijskog, posebno je bilo svečano u mjesnom bratstvu OFS-a u župi Runovići jer su se tri župljanke prvi put zavjetovale na evanđeoski život, a tri obnovile zavjetovanje na godinu dana u Franjevačkome svjetovnom redu.

Uz nazočnost pripadnika i ostalih mjesnih bratstava OFS-a koja djeluju na području Imotske krajine, pred mjesnom ministrom Splitsko-dubrovačkog područnog bratstva gđom. Milom Šutom, tog dana svoje prve zavjete izrekle su tri članice OFS-a Runović: Senka Puljiz, Slavenka Jukić i Marija Repušić, a nakon njih svoje zavjete su potvrdile prošle godine zavjetovane: Dragica Jukić, Bosiljka Beževan i Marija Bežovan.

Svečano euharistijsko slavlje predvodio je koordinator OFS-a za imotsko samostansko okružje fra Zoran Kutleša, uz koncelebraciju fra Mladena Prolića, župnika Runovića, zatim župnika Zmijavaca fra Franu Lacu, fra Vinka Gudelja, župnika u Prološcu, fra Jakova Udovičića, župnog vikara u Vinjanima, fra Nedjeljka Čarapića, župnika u Podbablju te uz nazočnost župnika Slivna fra Zorana Jonjića i župnog vikara Prološca fra Rafaela Begića.

Poslije mise i zajedničkog fotografiranja župnik fra Mladen pozvao je sve na prigodni domjenak u župskoj kući.

Imotski: Duhovna obnova za OFS i Framu

Već gotovo tradicionalno, četvrtu godinu zaredom u našem se samostanu održala adventska duhovna obnova za Framu i OFS. Ove je godine ta duhovna obnova ujedno bila i priprema framaša za obnovu obećanja.

Duhovna je obnova započela u 15.30. Prvi je dio bio molitveno – meditativni. Članovi franjevačke obitelji svih uzrasta uronuli su u zajedničku molitvu, prožetu pjesmom i čitanjima poticajnih, duhovnih tekstova. Molitveni se dio završio molitvom Očenaša, uz čitanje Franjina Tumačenja Očenaša.

Nakon odmora, uslijedilo je pokorničko bogoslužje. *Fra Zoran Kutleša*, duhovni asistent OFS-a, vodio je ispit savjesti, a zatim je bila prigoda za sakrament ispovijedi.

Kao vrhunac duhovne obnove uslijedilo je euharistijsko slavlje koje je predvodio *fra Kristian Stipanović*, gvardijan i župnik, duhovni asistent Frame. Nakon homilije 31 framaš obnovio je svoja obećanja. Još su jednom rekli Bogu i sv. Franji : “Evo me!”, obećavši tako da će svoju mladost posvetiti Kristu.

Slavlje se nastavilo u samostanskom blagovalištu, gdje su framaši pripremili zajedničku zakusku.

Ivana Granić

Dani Frame Metković

U župi Sv. Ilije u Metkoviću 8. i 9. prosinca, sve je bilo u znaku Franjevačke mladeži. Svojim franjevačkim žarom i poletnošću pod vodstvom duhovnog asistenta fra Lukice Vojkovića obradovali su članove župne zajednice.

U subotu 8. prosinca na svetkovinu Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije, članovi Frame u prepunoj dvorani metkovskog Gradskog kulturnog središta, izveli su predstavu "Brat Sunce" koju je režirao fra Lukica a scenski oblikovao gosp. Vatroslav Markotić. Glavni lik predstave je Njofra koji sa svojim prijateljima progovara o problemima današnjeg mladog čovjeka. Njofra u svome lutanju upoznaje lik sv. Franje Asiškoga koji mijenja njegov život u potpunosti kao i njegov pogled na svijet. Mladi framaši, ovaj put kao glumci amateri ispraćeni su dugotrajnim pljeskom. U ime župljana svim sudionicima predstave na kraju se zahvalio župnik fra Petar Gulić.

U nedjelju 9. prosinca, pod svetom misom u 11 sati u župnoj crkvi Sv. Ilije održana su primanja i obećanja u bratstvu Franjevačke mladeži. Grupa mladih župe Sv. Ilije i ove je godine ostala ustrajna i dosljedna u vjeri te su još jednom pred Bogom obećali da će živjeti u franjevačkom duhu godinu dana. Frama Metković – ove godine ima 33 nova framaša. Njih 16 framaša je prvi put dalo obećanja življenja evanđelja u bratstvu Franjevačke mladeži, a 7 framaša je obnovilo obećanja. Svetu misu, obred primanja i obećanja predvodio je fra Jure Hrgović, područni duhovni asistent Splitsko-dubrovačkog područja. Ovo slavlje na osobit način su uzveličali svojim glasom članovi VIS – a "Zvjezdice" pod vodstvom Milana Kapovića.

Poslije svete mise, pod predsjedanjem područnog predsjednika Pere Mihaljevića izabrano je novo mjesno bratstvo koje će kroz narednu godinu voditi i animirati ovo bratstvo. Nakon toga je uslijedio obred izbora vijeća koji je započeo zazivom Duha Svetoga i prisegom framaša na savjesno glasovanje. Izabrano vodstvo čine:

1. Roko Petrov - predsjednik
2. Marija Bošnjak - potpredsjednica
3. Luka Marušić - tajnik
4. Matea Brečić - blagajnica
5. Ana Galov - voditeljica formacije

Susret je a završio prihvaćanjem službi i molitvom Franjevačke mladeži. Frama župe Sv. Ilije svoje akcije nastavlja u subotu 15. prosinca u Metkoviću na Trgu kralja Tomislava gdje će prodavati kolače i božićne čestitke koje su sami izradili. Sav prihod biti će namijenjen za najpotrebnije iz naše župe.

Humanitarna akcija Frame Gospe od Zdravlja i centra Matošić

Prigodom božićnih blagdana Franjevačka mladež Gospe od Zdravlja u suradnji s centrom za pomoć i njegu "Matošić" 2. i 9. prosinca organizirala je humanitarnu božićnu akciju prodaje adventskih vijenaca i božićnih čestitki...

Prodaja se održavala za vrijeme trajanja nedjeljnih jutarnjih i poslijepodnevni svetih misa ispred crkve Gospe od Zdravlja na Dobrom.

Sav prihod od prodaje, kao i svake godine, namijenjen je u humanitarne svrhe, i to najpotrebnijim obiteljima grada Splita.

Stoga od srca veliko hvala svima vama koji nas podupirete u ovakvim akcijama i radujemo se što zajedno možemo činiti dobro....

Antonija Mandić, Frama Gospe od Zdravlja

“BRAĆA HRVATSKOG ZMAJA” UDOMILA “MARINOV ZBORNIK”

Prezentacija Zbornika “Kačić” u povodu 60. obljetnice života akademika Emilija Marina (2009.-2011., br. 41-43, str. 1280)

U Viteškoj dvorani Zmajске kule nad Kamenitim vratima prepunoj uglednih gostiju, u Zagrebu 24. X. 2012. u 19 sati priređena je u ozbiljnoj i svečanoj atmosferi prezentacija “Zbornika Emilija Marina”.

Fra Hrvatин Gabriјel Jurišić, urednik Zbornika i dugogodišnji profesor grčkog i latinskog jezika na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, uputio je nazočnima sljedeće riječi:

“Cijenjena gospodo, Braćo hrvatskog zmaja i svi drugi dragi prijatelji i gosti, ljubitelji hrvatske kulturne baštine, a osobito naše hrvatske knjige!

Reverendissimi domini et carissimi amici, omnibus et singulis vobis, in aula hac praesentibus, salutem plurimam optimaque vota!

In nomine Domini incipiam.

I ovaj večerašnji naš susret dokazuje da je vodstvo Braće hrvatskog zmaja (Ordo “Fratres Draconis Croatici”) vjerno svojemu divnom geslu: “*Pro aris et focis Deo propitio.*”

Čuli smo našeg moderatora akademika Andriju Mutnjakovića, Zmaja Osječkoga Trećeg, kao i predstavljače: dr. Željka Tanjića, dr. Mirjanu Matijević-Sokol i akademika dr. Igora Fiskovića. Oni su nam biranim riječima predstavili sadržaj našeg Zbornika “Kačić”, koji smo posvetili akademiku Emiliju Marinu, poznatom arheologu, znanstveniku, piscu i našem suradniku.

Kao urednik Zbornika srdačno zahvaljujem našim predstavljačima. No, na poseban način zahvaljujem dragom prijatelju Emiliju, što je u svojoj struci toliko toga učinio, da su mnogi naši hrvatski i strani znanstvenici rado prihvatili našu ponudu da surađuju u Zborniku. Poslalo je svoju suradnju 70 znanstvenika iz 17 država, a među njima i više akademika. Članci su pisani na 7 jezika. Bilo je više naših i stranih znanstvenika koji su se ispričali da bi rado sudjelovali ali ne mogu, zbog prije prihvaćenih obveza.

Moram danas, ovdje, svima Vama iskreno priznati da nikada nisam ni pomislio da ću jednom biti urednik ovakvog Zbornika. No davno je napisao sv. Jakov apostol: “*Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est, descendens de Patre luminum - Svaki dobar dar, svaki savršen poklon odzgor je, silazi od Oca svjetlila*” (Jak 1,17). Iskreno priznajem pred vama, reverendissimi domini et carissimi amici, da mi je dobar Bog darovao toliko

lijepih darova. Jedan od tih je svakako ovaj svezak našeg Zbornika. Bogu hvala na tomu njegovu velikom daru!

Drago mi je da vas mogu izvijestiti da je naš Zbornik prezentiran u Rimu, u Papinskomu hrvatskom zavodu sv. Jeronima (6. XII.) pred Božić prošle godine. Domaćin je bio msgr. Jure Bogdan, rektor Zavoda. Zbornik je predstavio kardinal Rafael Farina, predstojnik Vatikanske biblioteke i Tajnoga vatikanskog arhiva, zatim ugledni arheolozi, a uz druge osobite goste bili su: kard. Angelo Sodano, dekan Kardinalskog zbora, kard. Giovanni Battista Re, donedavni pročelnik Zbora za biskupe, veleposlanik Republike Hrvatske u Rimu i brojni drugi.

Posebno nam je bilo drago kad smo se sutradan (7. XII.) susreli s prvim građaninom svijeta, papom Benediktom XVI. Kad je uzeo Zbornik u ruke i ugledao fotografiju na kojoj mu naš Veleposlanik predaje Zbornik o Crkvi u hrvatskom narodu, uskliknuo je: “To je moj prijatelj Emilio Marin!” Za nas je to bio izvanredan susret i divan doživljaj!

Budući da je naš dragi Emilio član Francuske akademije, radostan sam da vas mogu obavijestiti da je u prostorijama Akademije u Parizu sredinom veljače t. g. održana prezentacija našega Zbornika, u kojoj je sudjelovao i naš Emilio.

U rujnu ove godine u okviru kulturne manifestacije “Knjiga Mediterana” naš je Zbornik prezentiran u Splitu.

Dakle, Zbornik je objavljen, predan je u ruke pape Benedikta XVI., prezentiran je u Rimu, Parizu i Splitu. A večeras smo ovdje, u metropoli našoj, bijelomu gradu Zagrebu, a domaćini su nam “Braća hrvatskoga zmaja”.

Postavlja se pitanje: Zašto predstavljanje u Zagrebu?

A zašto Zbornik ne bi bio *predstavljen u Zagrebu*, kad je fra Andrija Kačić Miošić još 1759. (dakle, prije 253 godine) pjesmu o hrvatskim i ugarskim junacima posvetio ovim riječima: “... prikazana prisvitloj gospodi zagrebskoj za srčene ljubavi vikovičnju uspomenu”?

Tko su to “gospoda zagrebska”? To je najprije Franjo grof Nadaždi, ondašnji hrvatski ban i članovi Hrvatskog sabora. To je Franjo Thauszy, ondašnji zagrebački biskup, profesori Bogoslovske fakulteta, svećenstvo i svi građani Zagreba.

A danas? Tko su danas “gospoda zagrebska”? Danas su “gospoda zagrebska” svi građani Zagreba, a na poseban način vi, *illustrissimi cives Zagrabienses*, sada i ovdje nazočni, na ovom religiozno i povijesno povlaštenom mjestu, u ovoj Zmajskoj kuli.

Zašto još predstavljanje u Zagrebu?

- Jer je dr. Milan Amruš, gradonačelnik Zagreba, bio u Makarskoj na otkriću prvoga spomenika fra Andriji Kačiću 1890., a sljedeće godine bio je domaćin otkriću spomenika, ovdje u Zagrebu, u Mesničkoj ulici;
- jer je svečani i sadržajem vrlo bogati broj “*Vienca*” u čast Starca Milovana
- objavljen u Zagrebu iste godine (1890.);
- jer je od preko 70 objavljenih izdanja Kačićeva “*Razgovora ugodnoga*”, ovdje u Zagrebu tiskano preko 30 izdanja;
- jer je ovdje nazočni akademik Emilio Marin, doista rođeni Splitsanin, ali je studirao na Zagrebačkom sveučilištu i u naše je dane, evo, građanin Zagreba, profesor i prorektor Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta ovdje u Zagrebu;
- i konačno, budući da je naš Emilio “Zmaj od Salone”, *dignum et justum est* da se zagrebačko predstavljanje odvija baš u ovim prostorijama, koje su više od jednoga stoljeća sjedište ugledne kulturne i znanstvene ustanove, koja se ponosi znakovitim imenom “Braća hrvatskoga zmaja”?

Stoga najljepše zahvaljujem u ime Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja i Uredništva Zbornika “Kačić” vodstvu “Braće hrvatskoga zmaja” što je prezentaciju našeg Zbornika uvrstilo u svoj program. To je za našu Provinciju i naše Uredništvo osobita čast i priznanje.

* * *

Sad bih vas zamolio da mi dopustite da se kratko prisjetimo zašto i kako započe “svoj život” naš Zbornik “Kačić”. Naša Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja (Split) između dva svjetska rata izdavala je znanstveni časopis “*Nova revija*”, popularni mjesečnik “*Glasnik Gospa Sinjska*”, homiletski časopis “*Riječ Božja*” kao i brojne znanstvene i popularne knjige. Da bi se sve to moglo normalno izdavati, Provincija je nabavila 1927. god. tiskarske strojeve i osnovala Tiskaru “Kačić” u Samostanu sv. Lovre u Šibeniku.

Kada su poslije II. svjetskog rata, u novoj državi, komunisti preuzeli vlast, uz druge nepravde, zabranili su sav katolički tisak, ali i oduzeli Provinciji tiskaru u Šibeniku, kao i Nadbiskupsku tiskaru ovdje u Zagrebu. Stoga dugo godina u bivšoj državi jednostavno nije bilo vjerskog tiska. Svećenici nisu mogli gotovo ništa i nigdje objaviti.

Kad je malo popustila komunistička diktatura, skromno se počeo obnavljati nekada veoma razvijeni vjerski tisak. U to doba naši su profesori Bogoslovije

u Makarskoj i Gimnazije u Sinju predložili da se nekadašnji časopis “*Nova revija*” u bilo kojemu obliku obnovi. Tako se, poslije više od dva desetljeća prisilne šutnje, u svibnju 1967. godine pojavio, na 340 stranica, prvi svezak godišnjaka “*Kačić*”. Do danas su objavljena 43 sveska.

Desetak godina kasnije (1978.) Uredništvo “*Kačića*” pokrenulo je niz “*Knjižnica zbornika ‘Kačić’ - monografije, dokumenti, građa...*” U tom su nizu objavljene 53 knjige.

Nakon drugih desetak godina (1989.) pokrenut je niz “*Tragovi*”, u kojemu su objavljene dvije slikovne monografije o našim katoličkim misijama u Njemačkoj. Inače smo objavili desetak monografija o našim misijama, od kojih dvije i na hrvatskom i na njemačkom jeziku.

U isto doba pokazalo se da treba objaviti neka starija izdanja (*reprint*). Objavljeno je od 1990. do danas 7 ponovljenih izdanja.

Ni glazba nije zapuštena. Osim članaka u Zborniku, pokrenut je 1990. godine *Glazbeni niz “Nova et vetera”*. Ovih dana izlazi iz tiska 6. svezak.

U suradnji s nekim nakladnicima objavljeno je 15 svezaka. Dakle, ukupno preko 120 svezaka ili naslova.

Na ruševinama II. svjetskog rata i poslijeratnoga “olovnog doba” komunističke diktature, ustrajnim i marljivim radom, od onoga prvog sveska “*Kačić*” (340 stranica) došli smo do ovoga 43. sveska (1280 stranica).

I na kraju što drugo reći, nego: “*Deo Optimo Maximo gratias agamus!*”

To bi se hrvatski reklo: “*Bogu velikomu hvala i slava!*”

A hvala i svima vama na pozornosti!

Fra Hrvatin Gabrijel Jurišić, *Sinj*

+ Fra Stipe Čirko

Br. 01-1150/12.

Split, 14. prosinca 2012.

Predmet: *Molitva za pok. fra Stipu Čirka*

Braća koja nisu obavila molitve i slavila misu za pok. fra Stipu Čirka, neka to učine što prije kako propisuju Statuti Provincije: braća svećenici po jednu sv. misu, a braća klerici i neklerici križni put.

U nekrologij pojedinih samostana neka se upiše **na dan 28. listopada 2012. godine:**

Fra Stipe Čirko rođen je 11. listopada 1964. u mjestu Rašeljke, u općini Tomislavgrad. U novicijat na Visovcu stupio je 7. srpnja 1984., a prve jednostavne zavjete položio 6. srpnja 1985. Filozofsko-teološki studij na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj pohađa od 1985. do 1991. Svečane zavjete položio je u Makarskoj 11. listopada 1989. godine. Red đakonata podijelio mu je mons. Ante Jurić 7. srpnja 1991. u Splitu kao i red prezbiterata 28. lipnja 1992. U rodnom mjestu Rašeljke 2. kolovoza 1992. slavio je mladu misu.

U Provinciji je vršio sljedeće službe: u župi Čudotvorne Gospe Sinjske u Sinju vrši službu župnog vikara (1992.-1998.), službu vojnog kapelana u Sinju (1998.-2008.), službu dušobrižnika u HKM u Berlinu (2008.-2011.), službu voditelja misije u Kölnu od 2011. do smrti. Službu definitora Provincije vršio je od 2006. do 2009. godine.

Premинуo je u Kölnu u nedjelju 28. listopada 2012. Pokopan je u samostansku grobnicu u Imotskom 5. studenoga 2012. godine.

Imotski: Oproštaj od fra Stipe Čirka

U ponedjeljak 5. studenoga 2012. godine, u crkvi Sv. Franje u Imotskom fra Joško Kodžoman, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, u 14.00 sati služio je misu zadušnicu za redovnika-svećenika fra Stipu Čirka koji je preminuo u Kölnu u nedjelju 28. listopada 2012. godine, u 49. godini života, 24. redovništva i 21. svećeništva.

U koncelebraciji su bili imotski gvardijan, župnik i dekan fra Kristian Stipanović, gvardijan u Münchenu fra Vuk Buljan, župni vikar u Kölnu fra Josip Sušić i još 112 svećenika. Rodbina, veliki broj časnih sestara, osobnih prijatelja i vjernika došli su se oprostiti od fra Stipe Čirka. Stotinjak vjernika iz Sinja i Čitluk-Jasenska došli su također na oproštaj od fra Stipe. Pjevanje je predvodio zbor imotske župe.

Sprovodne obrede, nakon završetka mise zadušnice, na groblju Gospe od Anđela prevodio je fra Kristian Stipanović, gvardijan samostana Sv. Franje u Imotskom.

Propovijed i oprostajna riječ provincijala fra Joška Kodžomana

“Za sebe si nas stvorio, Gospodine, i nemirno je srce naše dok ne otpočine u Tebi!” (Sv. Augustin, Ispovijesti)

Draga braćo svećenici, časne sestre, bogoslovi, sjemeništari i postulanti, poštovana obitelji i rodbino pok. fra Stipe, kršćanska braćo i sestre, sve Vas srdačno pozdravljam i u ime Provincije Vam zahvaljujem što ste našli vremena i volje da se svi zajedno s vjerom i nadom u Uskrsnuće oprostimo od našeg brata.

Fra Stipe Čirko rođen je 11. listopada 1964. u mjestu Rašeljke, u općini Tomislavgrad, od roditelja Mate i Ljubice r. Dujmić. Osnovnu je školu pohađao u razdoblju od 1971. do 1980. godine u mjestima Liskovača, Kazaginac i Karin, nakon čega upisuje Franjevačku klasičnu gimnaziju u Sinju, gdje je 1984. godine i maturirao. U novicijat na Visovcu stupio je 7. srpnja 1984., a prve jednostavne zavjete položio 6. srpnja 1985.

Filozofsko-teološki studij na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj započinje 1985. godine i uspješno završava 1991. Svečane redovničke zavjete položio je u Makarskoj 11. listopada 1989. godine.

Red đakonata podijelio mu je mons. Ante Jurić 7. srpnja 1991. u Splitu. Za svećenika je zaređen od istog biskupa u Splitu 28. lipnja 1992. U rodnom mjestu Rašeljke 2. kolovoza 1992. slavio je mladu misu.

Prve godine svoga svećeništva proveo je u Sinju kao župni vikar u župi Čudotvorne Gospe Sinjske, poslužujući nekoliko godina i filijalnu crkvu Čitluk-Jasensko. Od 1998. do 2008. obnaša službu vojnog kapelana u Sinju. Službu definitora Provincije vršio je od 2006. do 2009. godine. 2008. godine odlazi u Hrvatsku katoličku misiju u Berlin kao dušobrižnik i tu ostaje do 2011. godine, kada ga Provincijski definitorij imenuje voditeljem Hrvatske katoličke misije u Kölnu, na čijem čelu ostaje do svoje smrti 28. listopada 2012. godine.

Razmišljajući o životu u svom djelu “Tvrđava” Meša Selimović je napisao: *“Mnogo je tajni, doista, kojima se ne možemo ni približiti, a kamoli ih razumjeti. A možda je najveća tajna smrt, tajna i užas. I kad ne mislimo na nju ona misli na nas”*.

I doista, čak i kao vjernici, ne želimo u ovim trenucima umanjivati i ublažavati činjenicu smrti kao užasne i neželjene stvarnosti, koja se u naš život uvlači

nepozvana i bez kucanja, i koja nas kao ljude rastavlja od svega zemaljskog što smo zavoljeli, ne toliko od stvari, koliko od dragih ljudi s kojima smo na različite načine bili povezani. Ipak, naša se vjernička perspektiva i gledanje na smrt ne može izjednačiti s čestim stavom modernosti, koja ne trpi suživot sa smrću, te zaljubljena u samu sebe više i ne podnosi pomisao na vlastitu konačnost. Koliko god smrt remetila naš mir i unosila napetost, strah i tjeskobu u naša srca, mi po vjeri u Isusa Krista znamo da ona ne predstavlja nikakvu osobnu tragediju, koja bi u konačnici bila u stanju dovesti u pitanje i sami smisao ljudskog života na zemlji i svrhu ljudskih nastojanja oko dobra i drugih pozitivnih vrijednosti.

Moramo svi priznati, ni teška bolest, ni duboka starost ne mogu nas u susretu sa smrću utješiti i lišiti boli zbog rastanka od voljenih osoba ili osjećaja da su naši pokojnici, usprkos svemu, mogli toliko toga zajedničkog još s nama proživjeti. Osjećaj da se nečiji život prerano ugasio ne prati nas samo kada se opraštamo od mladih ljudi, to isto osjećamo i onda kada se rastajemo od ljudi u poodmakloj životnoj dobi.

I ne možemo a da se ne zapitamo zašto je to tako, zašto nas prati taj osjećaj nedovršenosti i ljudske nedorečenosti?

Mislim da razlog za taj osjećaj djelomično možemo pripisati i činjenici da kao ljudi lako zaboravimo da čudo ljudskog života nije samo posljedica kemijske reakcije. Početak ljudskog života, nije ništa manja tajna, nego njegov kraj.

I stoga, do utješnog odgovora na pitanje smrti, možemo doći samo ako prethodno pokušamo odgovoriti na pitanje o porijeklu i izvoru kako vlastitog života, tako i života naših bližnjih. Svaki drugi pokušaj odgovora na pitanje smrti naših bližnjih ostavit će u našoj duši neizlječivu ranu i beskrajno žaljenje zbog neostvarenih mogućnosti jednog ljudskog života.

Smrt je za mnoge najveći životni poraz, posljednja riječ sudbine kojoj se ne mogu oduprijeti. Smrt poništava logiku ljudskog života, smisao ljudskog stvaranja i napretka, smrt je bolest koju je nemoguće pobijediti, nesavladiva prepreka, nepremostiva provalija, poništenje svih očekivanja, noćna mora, stvarnost o kojoj je bolje ne misliti ako se ne želi pokvariti okus i radost zemnog življenja. Kada se smrt ipak pojavi, kada ugrabi nekoga od nama dragih ljudi, onda je valja strpljivo podnijeti, smoći i posljednji atom snage i nijemo prijeći preko bolnog rastanka od voljene osobe, reći će neki.

Ali nitko nije dovoljno snažan da bi mogao “pretrpjeti smrt” dragog bića. Mi se ne možemo boriti sa smrću. Kao što jednima njihovo uvjerenje ne dopušta da prihvate smrt kao jednu točku na stazi njihova života, točku koja ih povezuje s vremenom i vječnošću, tako drugi snagom svoga religioznog uvjerenja u smrti prepoznaju blagdan plača i tuge, ali i blagdan radosti i

zahvalnosti Bogu za jedan ljudski život i mnoge milosti kojima nas je Bog obdario po jednom čovjeku. Radost ljudskog života je svijest da postojim, radost je znanje da mi je nebo nekog dalo s kim sam podijelio tolike sretne trenutke, radost je znati da se taj netko vraća izvoru radosti, Bogu, iz kojeg je ponikao i na kojem se za svoga zemaljskog života napajao.

Stoga, ovo je trenutak da zahvalimo voljenoj osobi pokojnog fra Stipe za svako dobro djelo kojim nas je Bog preko njega obdario, kao zajednicu i pojedinačno. Ovo je trenutak da otkrijemo, ukoliko to do sada nismo znali, kolika je radost biti s drugima.

Bog nas sve zajedno poziva da u ovome dramatičnom trenutku uskrsnemo iznutra, na novi život i nove međuljudske odnose, jer ne uskrsavaju samo pokojnici. Smrt je za sve nas prilika da uvidimo koliko smo važni i nenadomjestivi jedni drugima, ovo je prilika da se naučimo ubuduće više voljeti i predanije služiti jedni drugima. Više nego igdje drugdje u susretu sa smrću razotkriva se poziv svakom čovjeku, da smo bića rođena iz ljubavi i za ljubav.

Dragi fra Stipe, u ime cijele naše franjevačke zajednice, izražavam Ti iskrenu zahvalnost za Tvoje vjerno i predano svećeničko služenje za dobrobit vjernika, kojima si bio poslan, za povećanje vjerodostojnosti i ugleda Crkve u našem narodu i u svijetu. Posebno ti zahvaljujem na tvom predanom angažmanu među hrvatskim braniteljima i vojnicima, koji su tvoje svećeničke i ljudske savjete i pomoć itekako znali cijeniti. Ponosni smo što i danas, unatoč brojnim drugim pastoralnim potrebama, imamo među sobom ljude koji se uz iskrenu motivaciju mogu i žele identificirati s onima bez čijih žrtava ne bismo uživali slobodu i osjećaj da smo svoji na svome.

Neka Ti dobri Bog bude vječna nagrada, a sve koji iskreno tuguju zbog privremenog rastanka s Tobom neka ispuni svojom snagom i utjehom vjere u ponovni susret s Tobom i sa svima svetima.

Počivao u miru Božjem!

Riječi oprostaja koje je uputio **msgr. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski**, pročitao je fra Zoran Kutleša

Poštovani oče Provincijale,

zatečeni iznenadnom smrću fra Stipe Čirka, Vama i svoj franjevačkoj obitelji naše Provincije Presvetog Otkupitelja kao i obitelji Čirko, rodbini i prijateljima želim očitovati svoju blizinu i izraziti ljudsku i kršćansku solidarnost. U nemogućnosti da sudjelujem na ispraćaju pokojnog fra Stipe zbog hodočašća u Rim, rado ću se sjetiti svih Vas i preminulog subrata u svojim molitvama.

Vjerujemo da će dobri Otac na kraju fra Stipina zemaljskog hodočašća, u Godini vjere, uvesti u nebesku radost njega koji je kao mali brat svetog oca Franje nastojao ovdje, u Domovini i inozemstvu, biti vjerni sluga Krista Gospodina, Velikog svećenika.

Počivao u miru Božjem!

Marin Barišić, *splitsko-makarski nadbiskup i metropolit*

Fra Željko Tolić, bivši provincijal

Mnogopoštovani o. Provincijale, braćo redovnici i sestre redovnice, dragi svećenici i vjernici!

Kad se pred nekoliko dana po Provinciji pronijela vijest da je preminuo fra Stipe Čirko, uvjeren sam da se svatko iznenadio. Puno je razloga za to iznenađenje, ali onaj prvi i osnovni, ako ćemo ljudskim mjerilima mjeriti i po prosudbama govoriti, jest: *nije mu još bilo vrijeme! Preuranio je i požurio se, jer tek je do podne došao!*

No, nad sve te naše mjere, misli i prosudbe nadvija se i uzdiže jedna potpuno drugačija i neusporedivo moćnija misao i volja Onoga koji svime ravna i kaže da njegove misli nisu naše misli i da njegovi puti nisu i naši puti; da su njegovi dani i noći, kiše i mrazovi, i ljeta i studeni...u biti, da je njegovo sve što okom vidimo iznad sebe i oko sebe, da je On onaj koji život daje i k sebi ga uzima. I sve to: kad hoće i kako hoće, o prvog ili jedanaestoj uri, bez limita i ograničenja.

Na vijest da je fra Stipe preminuo, zamolio sam o. Provincijala da, kao donedavni Provincijal, danas govorim i da fra Stipi zahvalim za razdoblje u kojem su naša dva života po službi koju smo obnašali bila bratski i prijateljski naslonjena jedan na drugi. Riječ je o trogodišnjem razdoblju, od 2006. do 2009. godine, kad je fra Stipe obnašao časnu i odgovornu službu definitora naše Provincije.

Dobro pamtim to razdoblje i fra Stipin doprinos u svim raspravama koje smo na Provincijskom definatoriju vodili i odlukama koje smo tada donosili. Iako je bio jedan od mlađih u ondašnjem kolegiju definitora, njegovi interventi, promišljanja i sugestije, njegovi poticaji i stavovi odavali su zaista zrela i ozbiljna, savjesna, vrlo odgovorna i založna čovjeka. Svačije mišljenje je uvažavao, a svoje je bez uvijanja i konstruktivno iznosio; svaki prispjeli dopis temeljito je iščitao, odgovornost za braću dijelio i Provinciju volio. Fra Stipe bijaše čovjek od riječi i povjerenja s kojim bijaše lako surađivati, s problemima se suočavati i, poslije svega, ugodno se družiti. Fra Stipe bijaše drag, bijaše marljiv, bijaše konkretan i bijaše diskretan. Bijaše definitor u

pravom i obremenjenom značenju što ga ta riječ i služba podrazumijeva i sa sobom nosi.

Dragi fra Stipe, iako se dugo poznajemo, ove tri godine naše bliske suradnje omogućile su nam da jedan drugoga još više i dublje upoznamo i shvatimo; i da jedan drugoga, kao brat brata, istinski zavolimo. Kad smo se ljetos, za blagdan Gospe od Anđela, zadnji put vidjeli ovdje u Imotskom, odavao si sretna i oduševljena čovjeka. U međuvremenu se nešto skupilo i dovoljno namnožilo što srce nije moglo izdržati pa je prestalo kucati. Znam da nije od nehaja i nemara, već od brige i napora: baš u skladu s Tvojim pogledima na svijet, na redovništvo i svećeništvo, na povjerenje koje si dobio, na obveze koje si imao i na službu koju si u Kölnu obnašao.

Uime definitora, s kojima si od 2006. do 2009. participirao u Upravi Provincije, iskreno ti zahvaljujem na svemu. Vjerujem da Ti svaki od njih u ovom trenutku izražava svoje poštovanje i zahvalu. Meni je od ovih dana ostala još pokoja suza da je isplačem kao David za svojim ljublim prijateljem Jonatanom.

Dovidenja, brate i prijatelju!

Fra Vuk Buljan, gvardijan u Münchenu

Draga braćo i sestre, tužni zbore,

ima li smisla govoriti na sprovodu fratra fratrima, svećenika svećenicima, biskupa biskupima, vjernika vjericima, pogotovo nakon već nekoliko održanih govora? Na to pitanje, čim završim, imat ćete odgovor.

Kao što se Hrvati okupljaju svake nedjelje u 12.30 u franjevačkoj crkvi Začeca BDM u Kölnu, tako se mnoštvo vjernika okupilo u nedjelju 28. listopada 2012. Na slavlje svete mise. Tu su čak i neki koji su se nećkali. Ali, nema svećenika. Nema njihova župnika. Mnoštvo se pita, gdje je? Što vrijeme više odmiče, masovnije se negoduje, žuga, prigovara, ljuti. Zovu svećenika. Zovu jednoga, pa drugoga. Niti jedan se ne javlja. Tlak se penje. Strpljenje gubi. Tolerancije sve manje. Ne zna se tko se više grize i živcira ili oni koji ih pokušavaju dobiti ili oni koji samo čekaju odgovor? Kako i ne bi kad se ne javljaju?

Fra Stipe, trebao si doći i slaviti sv. misu, ali nisi niti došao niti slavio. Zašto? Zašto si sav narod uznemirio i to narod koji te je u tako kratkom vremenu jako, vrlo jako zavolio? Očekivao te, čekao te, ali te nije dočekao. Htio te vidjeti, a nije. Htio te čuti, al od tebe ni traga ni glasa.

Dragi fra Stipe, prigovaralo se tebi, tebi koji si bio mrtav na svojoj postelji, od onih istih koji su govorili da te vole, što nisi gdje te se željelo ugledati.

Ogovaralo se, klevetalo, ocrnjivalo i osuđivalo ne samo tebe, fra Stipe, nego i sve svećenike. Dakle, zbog tebe, tebe mrtvog fra Stipe nabacivalo se ne samo na te, nego i na čitavu Crkvu drvlje i kamenje i to samo za to što se nisi pojavio i rekao im ono što se od tebe tražilo. E moj fratre, moj svećeniče, i mrtav trebaš ispuniti ono što se od tebe očekuje, inače ćeš biti osuđen! Ni mrtvu ti se neće oprostiti. Stoga se pitam: Kad se toliko očekuje od mrtva, koliko li se tek očekuje od živa? Do kad osuđivati uvjereni kako imamo pravo te kako poznamo istinu?

Dragi moj puče, kad bismo poznavali Istinu, onda bismo bili i živili u miru i sa živima i s mrtvima, a ne bismo izbjegavali i jedne i druge i bojali ih se. Budući Istinu ne poznamo, sudimo – te ne damo mira ni živima ni mrtvima; živimo u strahu i od mrtvih i od živih! Isus nas poziva na mir, na neustrašivost.

Zavapimo stoga: Isuse Kriste, ti nam pomози povjerovati. Pomози nam prestati suditi i osuđivati, pogotovo iz uvjerenja kako imamo pravo i kako mi znamo istinu! Činjenica je, kad bismo znali Istinu, širili bismo mir i ljubav, a ne, udovoljavajući svojoj pohlepi i pohoti, netrpeljivost i nesnošljivost, odbojnost i prezir kako prema mrtvima, tako i prema živima.

Isuse Kriste, nek nam ova smrt, fra Stipina smrt, posvijesti – nije istina uvijek tamo gdje se misli, pogotovo je nema tamo gdje se sudi i osuđuje! Ali ima je, gdje se pomiruje. Gdje se pomiruje i oprašta, Istina se rađa, uskrisava i vječno živi. I mi i fra Stipe živili u miru, Božjem miru, vječnom miru. Tako neka bude. Amen.

Fra Bože Ančić, uime Jurja Jezerinca i uime kolega

Ožalošćena obitelji Ćirko, rodbino i prijatelji pokojnog fra Stipe, braćo i sestre!

U ovom trenutku naviru mi samo uspomene i sjećanje na fra Stipu. Ni jedno ni drugo ovdje ne želim dijeliti s vama. To nema smisla, jer onima koji su ga poznavali, nemam što kazati, a onima koji ga nisu ili su ga slabo poznavali, ionako ne mogu pokazati tko je Pračka, kako smo Stipu zvali.

Stoga mi ništa ne preostaje osim riječi zahvale za dane provedene zajedno, a nije ih bilo malo, od 1981. do 2008. godine. Tada fra Stipe odlazi u Njemačku, a ja nastavljam dalje u čizmama. Na poseban mu način zahvaljujem na danima koje smo proveli u ratnim godinama. Zahvalnost i njegovoj obitelji koja ga je pratila i molila za njega na njegovu životnom putu.

Dragi Stipane, opraštam se od tebe i uime mons. J. Jezerinca, vojnog biskupa i svih djelatnika ordinarijata Vojnog ordinarijata u RH gdje si proveo svoje

najljepše godine. Posebnu ti zahvalnost i oproštajne pozdrave upućujem od djelatnika i vojnika bivšeg središta za obuku pješništva u Sinju.

Ne preosta nam ništa drugo do li uprijeti pogled u križ Isusa Krista i vjerom koja traga kazati: "Ovo nije svršetak". Zato: doviđenja u krilu Onoga komu si vjerovao, koga si naviještao, za koga si živio i umro.

Stipe, počivao, a mi živjeli, u miru Božjemu!

Fra Kristian Stipanović, imotski gvardijan

Kao gvardijan u ime fratara imotskoga samostanskog okružja, u ime postulanata i časnih sestara, a kao dekan Imotskog dekanata u ime svećenika koji žive i djeluju u Imotskoj krajini, opraštam se od našega pokojnog brata Stipe.

Kako sam čuo od njegovih kolega svećenika, fra Stipe je često govorio da mu je želja po završetku rada u pastoralu živjeti u imotskom samostanu i tu biti pokopan. Narodna mudrost kaže da čovjek snuje, a Bog određuje. Po našim ljudskim mjerilima prerana i iznenadna smrt učinila je da se ne ostvari fra Stipina želja o boravku u Imotskom pod stare dane. Ipak, ovim sprovodom ispunjavamo njegovu volju da bude pokopan u Imotskom.

Dragi fra Stipe, neka ti Gospodin bude nagrada za tvoj predani rad na njivi Njegovoj, a kao što si za života Bogu prikazivao molitve za narod Božji, čini to i sada u nebeskoj domovini.

Braći i sestrama pokojnog fra Stipe, njihovim obiteljima, rodbini, prijateljima i svima koji tuguju zbog njegove smrti izražavam iskrenu kršćansku sućut.

Počivao u miru Božjem!

Msgr. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij

Poštovani fra Joško i braćo Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, u svoje ime i ispred svećenika, djelatnika i vjernika Vojne biskupije iskazujem sućut braći Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, prigodom smrti fra Stipe Čirka koji je bio na službi vojnog kapelana od 1998. do 2008. godine. S pouzdanjem ovome iskazu sućuti mogu pridružiti sve hrvatske vojnike za koje se svojedobno duhovno brinuo u kapetaniji Sv. Josipa u Sinju.

Poštovani fra Joško, ukoliko budete u prigodi prenesite ove iskaze sućuti i poštovanja najbližima i svoj rodbini pokojnog Stipe.

Naša nada u vječni život posvjedočena nam je obećanjima Gospodina Isusa koji ljubi čovjeka i ne ostavlja ga nikada.

Molitvom i sućuti u ovim trenutcima smo s Vama kao i obitelji Čirko.

Fra Josip Bebić, ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu

Mnogopoštovani oče provincijale, drage sestre i braćo u Kristu i sv. Franji! Ljudskim očima gledano, svaka je smrt za nas na određen način gubitak, ali smrt našega dragog subrata fra Stipe Čirka - za Nebo je dobitak. Nadahnuti vjerom i spoznajom da se sve događa po nekoj unaprijed zamišljenoj Božjoj promisli, ovakvim su se riječima od fra Stipe oprostili mnogi misionari koji djeluju u hrvatskoj inozemnoj pastvi diljem svijeta, izražavajući nam svoju iskrenu kršćansku sućut. Po tko zna koji put potvrdila se ona Kristova: 'Bdijte jer ne znate dana ni časa!' (Mt 25,13) U dubokoj vjeri da će Gospod našeg subrata prigrliti u svoj punini svoje ljubavi i zahvalan Bogu što smo ga imali među nama, želim se oprostiti od našega dragog fra Stipe, obećavajući mu spomen na njegovu smirenost i angažiranost u pastoralnom radu u misijama u Berlinu i Kölnu, kao i na drugim službama u domovini. Koristim prigodu potaknuti cijelu Kristovu vjerničku zajednicu na pojačanu molitvu za sve svećenike koji rade na ovoj njivi Gospodnjoj, osobito za nove Božje pozvanike.

Uime svih hrvatskih misionarki i misionara diljem svijeta, uime Vijeća HBK-a i BK BiH-a za hrvatsku inozemnu pastvu, na čelu s mons. Perom Sudarom, kao i uime Ravnateljstva za hrvatsku inozemnu pastvu, opraštamo se od fra Stipe riječima: "Pokoj vječni daruj mu, Gospodine, i neka mu je laka hrvatska gruda!"

Fra Stipinoj rodbini i prijateljima, cijeloj Provinciji Presvetog Otkupitelja, HK misiji u Kölnu i svima koji su ga poštovali i voljeli izražavam duboku sućut! Neka mu Gospodin bude vječna nagrada! Amen!

Fra Josip Bebić, *ravnatelj Ureda za HIP*

Anica Krstanović i Suzana Smolković - uime Zbora Mladih HKM Berlin i njihovih obitelji

Poštovani Oče provincijale,

povodom smrti fra Stipe Čirka Vama i svim franjevcima Provincije Presvetog Otkupitelja uime Zbora mladih Hrvatske katoličke misije Berlin želimo izraziti iskrenu i duboku sućut.

Fra Stipina nagla smrt sve nas je iznenadila i jako potresla.

Zbor mladih bio je jako povezan s fra Stipom. Na njegov poziv su u travnju 2011. g. mlade djevojke prvi put pjevale kao zbor na sv. misi. Nikad nećemo zaboraviti fra Stipine riječi na svojoj oproštajnoj misi, kojima se posebno obratio zboru, rekavši da 22. rujna 2011. pri nastupu na olimpijskom

stadionu u pretprogramu sv. mise s Papom Benediktom XVI. zbor ne predstavlja samo HKM Berlin nego cijeli hrvatski narod. Iako je 2011. g. napustio HKM Berlin, zbor mladih je uvijek ostao povezan s fra Stipom.

Ostat će nam u trajnom sjećanju

- kao svećenik koji je bio vjeran navjestitelj evanđelja
- kao vjeroučitelj koji je s posebnom ljubavlju pripremao naše mlade za sakrament sv. Potvrde
- kao franjevac pun radosti, oduševljavajući svakog čovjeka svojim jedinstvenim osmjehom, popraćenim lijepim riječima i šalama ...
- kao dobar, jednostavan čovjek koji je imao veliko srce za sve ljude i našu domovinu.

Pokoj mu vječni podario dragi Gospodin, neka mu bude nagrada!

Na njegov sprovod, nažalost, ne možemo doći, ali u duhu želimo biti sa svima Vama. Na svetoj misi zadušnici koja će se slaviti za njega i u našoj misiji, zbor mladih će se oprostiti od svog fra Stipe s njegovom omiljenom pjesmom "Gospodine, ti si Pastir moj".

Uime Zbora Mladih HKM Berlin i njihovih obitelji
- Anica Krstanović i Suzana Smolković

Daniel Glunčić – uime Njemačko-hrvatskog društva

Poštovani časni Provincijale, dragi fra Joško Kodžomane,

nakon što sam danas zaprimio obavijest o smrti našega dragog fra Stipe Čirka, Vama i Vašoj franjevačkoj zajednici uime članova našeg društva ovim izražavam našu duboku sućut.

Fra Stipu Čirka upoznao sam tijekom njegovoga pastoralnog mandata u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Berlinu kad sam u njemačkom glavnom gradu Berlinu boravio na mandatu u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u diplomatskom zvanju II. tajnika.

Mogu reći da je fra Stipe Čirko svojim dušobrižničkim i kolegijalnim radom mnogo doprinio u izgradnji i učvršćivanju odnosa između HKM Berlin i članova iseljenje Hrvatske na području Berlina.

Obzirom da sam početkom 90-tih na Teološkom fakultetu u Bonnu studirao katoličku teologiju, a time bio vrlo usko povezan s HKM Bonn i Köln, jako me radovalo kad sam čuo da će fra Stipe preuzeti misiju u Kölnu, znajući da je on pravi čovjek za to odgovorno mjesto.

Tužno sam primio vijest o smrti cijenjenog fra Stipe čirka koji će mi ostati u sjećanju kao iskreni domoljub i primjer svećenika koji je svoje bogato životno iskustvo darivao članovima svoje zajednice i župe za dobrobit naše Katoličke crkve i domovine Hrvatske.

Molimo da prenesete izraze sućuti obitelji pokojnog fra Stipe Čirka.

Povodom smrti fra Stipe Čirka prenesite gospodinu provincijalu i cijeloj zajednici iskrenu sućut. Osobno putujem u srijedu u Köln na misu zadušnicu i ispraćaj.

Uz pozdrav sv. Franje: "Mir i dobro", u Kristu uvijek odani!

Ivo Aleksić

Od fra Stipe Čirka oprostili su se svećenici, vjernici, prijatelji i rodbina u Kölnu i Berlinu.

Na vigiliju svetkovine Svih svetih, 31. listopada u 17 sati u Minoritenkirche u Kölnu okupio se veliki broj svećenika i vjernika, rodbine i prijatelja koji su se oprostili od iznenada preminulog voditelja Hrvatske katoličke misije u Kölnu fra Stipe Čirka.

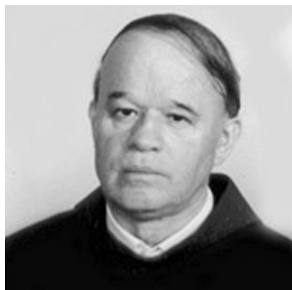
Svetu misu prevodio je fra Vuk Buljan, gvardijan u samostanu St. Gabrijela u Münchenu. Na misi je koncelebriralo, uz referenta za strance u nadbiskupiji Köln, 25 svećenika.

Na završetku mise zadušnice od fra Stipe se prigodnom riječi uime pomoćnog biskupa za strance msgr. Kocha, oprostio đakon Grevelding. Uime dušobrižničkog ureda u Frankfurtu, svih svećenika i pastoralnih suradnika riječi oprostaja uputio je naddušobrižnik vlč. Ivica Komadina; uime vjernika misije Köln predstavnik misijskog vijeća, te uime Generalnog konzulata Republike Hrvatske generalni konzul gosp. Vjekoslav Križanec.

Prije samog ispraćaja molitvu odrješenja predmolio je kolega pokojnika fra Jure Zebić, voditelj hrvatske misije u Stuttgartu Bad Cannstatt-u.

* * *

Svetu misu u crkvi Svetog Sebastiana u Berlinu 2. studenoga za pok. fra Stipu Čirka predvodio je fra Petar Čirko, voditelj Hrvatske katoličke misije, u koncelebraciji su bili fra Ivan Rozić i fra Radoslav Tolić. Veliko mnoštvo vjernika u Berlinu došlo se oprostiti tom prigodom od fra Stipe Čirka.

+ Fra Augustin Akrap

Br. 01-1151/12. Split,
14. prosinca 2012.

Predmet: *Molitva za pok. fra Augustina Akrapa*

Braća koja nisu obavila molitve i slavila misu za pok. fra Augustina Akrapa, neka to učine što prije kako propisuju Statuti Provincije: braća svećenici po jednu sv. misu, a braća klerici i neklerici križni put.

U nekrologij pojedinih samostana neka se upiše **na dan 19. studenoga 2012. godine:**

Fra Augustin Akrap rođen je 27. siječnja 1936. u Bisku. U novicijat na Visovcu stupio je 12. kolovoza 1953., a 13. kolovoza 1954. položio je prve jednostavne zavjete. Svečane zavjete položio je 1960. u Makarskoj. Studirao je na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj (1957.-1962.), u Zagrebu i Ljubljani (1967.-1972.).

Red đakonata podijelio mu je splitsko-makarski nadbiskup mons. Frane Franić u Makarskoj 28. travnja 1961., a za svećenika je zaređen u Splitu 29. lipnja. Mladu misu proslavio je 16. srpnja 1961. u rodnoj župi Bisko.

U Provinciji je vršio sljedeće službe: službu župnog vikara u župi Studenci (1962.), službu župnika u župi Plina-Stablina (1962.-1965.), službu profesora na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju (1972.-2003.), ravnatelja Sjemeništa (1976.-1982.), ravnatelja Gimnazije (1993.-2000.). službu definitora Provincije (1976.-1979.), službu samostanskog vikara u Sinju (1988.-1989.). Godine 1972. imenovan je urednikom lista "Tavelić".

Godine 2003. imao je teški moždani udar i od tada se nalazio kao rekonvalescent u samostanu Čudotvorne Gospe Sinjske. Preminuo je u bolnici Firule u Splitu 19. studenoga 2012. Pokopan je u samostansku grobnicu u Sinju 20. studenoga 2012. godine.

Oproštaj od fra Augustina Akrapa

U utorak, 20. studenoga 2012. godine, u crkvi Gospe Sinjske u Sinju mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski i metropolit, u 14.00 sati služio je misu zadušnicu za redovnika-svećenika fra Augustina Akrapa koji je preminuo u KBC Firule u Splitu u ponedjeljak, 19. studenoga 2012., u 77. godini života, 53. redovništva i 52. svećeništva.

U utorak, 20. studenoga 2012. godine, u crkvi Gospe Sinjske u Sinju mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski i metropolit, u 14.00 sati služio

je misu zadušnicu za redovnika-svećenika fra Augustina Akrapa koji je preminuo u KBC Firule u Splitu u ponedjeljak 19. studenoga 2012., u 77. godini života, 53. redovništva i 52. svećeništva. U koncelebraciji su bili fra Joško Kodžoman, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, fra Petar Klapež, gvardijan samostana Gospe Sinjske, fra Ante Akrap, profesor i još 75 svećenika. Rodbina, vjernici, časne sestre i osobni prijatelji došli su se oprostiti od fra Augustina. Pjevanje su predvodili franjevački bogoslovi, a na orguljama je pratio mo. fra Jure Župić.

Sprovodne obrede, nakon završetka mise zadušnice, na groblju Sv. Franje u Sinju prevodio je fra Petar Klapež, gvardijan samostana Gospe Sinjske.

Mons. Marin Barišić na početku mise zadušnice za pok. fra Augustina Akrapa izrazio je sućut svim članovima obitelj Akrap, o. Provincijalu, franjevcima, župljanima Biska gdje je fra Augustin (Ante) ugledao svijet. Zatim je nastavio i rekao kako se opraštamo od brata i svećenika koji je živio i ostavio kršćanski i redovnički pečat svećenika, redovnika i čovjeka u ovoj nadbiskupiji i redovničkoj zajednici. Svaki oproštaj je bolan jer je to prijelaz iz jedne stvarnosti u drugu. Sprovod je slavlje Kristova uskrsnuća i u toj nadi želimo ispratiti svoga brata Augustina, rekao je o. Nadbiskup.

Na početku propovijedi mons. Marin Barišić je rekao, citirajući jednoga pisca, "a sada nas dvoje <ja i ti>. Agonija." Međutim, tu je i treći – Isus Krist, rekao je o. Nadbiskup, i nadodao da je svaki naš sprovod susret s Isusom Kristom Uskrslim koji nas susreće i prihvaća. To je istina koju je znao i mladi Ante i franjevac Augustin. Biti redovnik, na početku svoje službe osobito u Plini, značilo je svjedočiti istinu da nismo sami nego da je s nama Isus Krist. Fra Augustin je svojim habitom to svjedočio i podsjećao i sebe i druge na tu stvarnost. Iz susreta s Kristom mogao je pogledati svoj život i u kolicima iza ovih horizonata u istini Božjoj koji se rodio radi našega spasenja i postao čovjekom. Na završetku propovijedi o. Nadbiskup je izrazio želju da nas Gospodin, koji nas ne želi susreti samo u trenutku sprovođa nego i u svakodnevnom životu, ohrabri da i mi možemo svjedočiti braći i sestrama na putu na kojem nam je prethodio fra Augustin.

Oproštajne riječi provincijala fra Joška Kodžomana

Preuzvišeni oče Nadbiskupe, draga braćo svećenici, časne sestre, dragi sjemeništarc, novaci i bogoslovi, poštovana obitelji i rodbino pok. fra Augustina, kršćanska braćo i sestre, tužni skupe! Dok Vas srdačno pozdravljam u ime Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, istovremeno Vas pozivam da u ovom žalosnom trenutku svi zajedno u sebi osnažimo vjeru u život u kojem smrt nema posljednju riječ, kao i vjerničko pouzdanje u Gospodina koji je jamac naše sigurnosti i nade da ćemo se s našim dragim

pokojnicima ponovno sresti u okolnostima nadzemaljske stvarnosti, kako nas uče velika otajstva naše kršćanske vjere.

Dopustite mi da Vas na početku kratkim biografskim izvještajem podsjetim na fra Augustinov životni tijek.

Fra Augustin Ante Akrap rođen je 27. siječnja 1936. od roditelja Ivana i Ane r. Dadić u mjestu Bisko. Prva dva razreda osnovne škole pohađao je u Velikom Taboru u razdoblju od 1944. do 1946., a druga dva u rodnom mjestu, od 1946. do 1948. godine.

Potom se upisuje u Franjevačku klasičnu gimnaziju koju uspješno pohađa od 1947. u Sinju i završava 1958. u Makarskoj. U franjevački novicijat na Visovcu stupio je 12. kolovoza 1953. Godinu dana poslije, točnije 13. kolovoza 1954., polaže svoje prve jednostavne zavjete pred provincijalom fra Jerkom Lovrićem.

Na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj studira od 1957. do 1962. da bi kasnije na vlastitu molbu, a uz pristanak provincijske Uprave, svoje znanje u filozofsko-teološkim znanostima dodatno upotpunio i usavršio na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Ljubljani između 1967. i 1968. godine.

Red đakonata podijelio mu je splitsko-makarski nadbiskup mons. Frane Franić u Makarskoj 28. travnja 1961., a za svećenika je te iste godine zaređen u Splitu 29. lipnja. Mladu misu proslavio je 16. srpnja 1961. u rodnom mjestu Bisko.

Kao mladi svećenik vršio je službe župnog vikara u župama Studenci i Plina-Stablina.

Odlukom Uprave Provincije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu studira Hrvatski jezik i komparativnu književnost od 1965. do 1972., nakon čega preuzima profesuru na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji, gdje ostaje do prisilnog umirovljenja uzrokovanog prvenstveno teškom bolešću a i visokom životnom dobi. Vrativši se u Sinj na mjesto profesora na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji, ujedno je imenovan i urednikom misijskog vjesnika "Nikola Tavelić".

U dugogodišnjoj profesorskoj službi nekoliko je puta obnašao službu ravnatelja Gimnazije.

U tom bih kontekstu posebno istaknuo prijelomno razdoblje 90-tih godina i njegovu pozitivnu ulogu kao ravnatelja te srednjoškolsko obrazovno-odgojne ustanove.

U službenom dekretu kojim je tadašnji provincijal fra Pavao Žmire imenovao fra Augustina ravnateljem, piše: "Vjerujemo i nadamo se da će naša Gimnazija pod Vašim vodstvom u ovom za nju važnom i povijesnom

času biti postavljena na čvrste noge i tako opet u još većoj mjeri postati žarište vjere, kulture i domoljublja za naše južnohrvatske prostore” (Br. 01-336/93). Prema svjedočanstvu brojnih kolega svećenika-profesora na Gimnaziji, a i novopridošlih civilnih zaposlenika, profesora i profesorica, smatram da s pravom mogu reći, da je fra Augustin kao ravnatelj u novim političkim i društvenim okolnostima u potpunosti opravdao očekivanja provincijske Uprave, koja mu je ukazala povjerenje. Njegujući kulturu zdravog dijaloga i međusobnog uvažavanja, on je kao ravnatelj uspio steći povjerenje, kako zaposlenika, tako i učenika i učenica, čime je stvorio temeljne preduvjete za uspješnu suradnju i plodonosan rad, što je našu školu u konačnici učinilo do danas prepoznatljivom i perspektivnom i što ju je u cijeloj Hrvatskoj afirmiralo kao ozbiljnu odgojno-obrazovnu ustanovu, koja je spremna suočiti se s najvećim društvenim izazovima.

Iako je gotovo čitavi svoj radni vijek i život uložio za dobrobit Gimnazije i brojnih naraštaja njezinih učenika i učenica, kasnije uspješnih studenata i studentica na raznim visokim učilištima i fakultetima, ostao sam iznenađen, listajući zaprimljene dopise u Provincijalatu, količinom obzira i suzdržanošću kojom je fra Augustin prihvaćao povjerene mu službe, makar ih je sve obnašao savjesno i vrlo uspješno. Razlog za to ne vidim u niskom samopouzdanju kao nekakvoj manjkavoj karakternoj crti, već prije u rijetko viđenoj svijesti o odgovornosti, u spremnosti da prizna i granice vlastitih mogućnosti i sposobnosti, kao i u potrebi stalnog kritičkog preispitivanja kako vlastitih stavova tako i mišljenja svih ostalih. Iza brojnih pisma, koja je pisao Upravi Provincije prepoznajemo, pored ostalog, čovjeka koji je doista volio svoju redovničku zajednicu, čovjeka koji se nije ustručavao hrabro i iskreno artikulirati drugačije mišljenje, pa i otvoreno neslaganje. Tako u jednom pismu provincijalu fra Petru Čapkunu, piše: *Teško sam se odlučio prihvatiti studij književnosti i hrvatskog jezika, imajući u vidu zapostavljanje književnosti u našoj gimnaziji i moj osobni analfabetizam koji je, najvećim dijelom, prouzrokovao naš negativni pogled na tu vrstu umjetnosti i naš dosadašnji vrlo oskudni školski rad na tom području.*

Jednako tako, saznavši da je imenovan urednikom vjesnika “Nikola Tavelić” piše: *Vaše me imenovanje posebno ne veseli. Cijela mi situacija odiše skućenošću, neafirmiranošću a, bojim se, i slabom perspektivom. Morat ćemo se svi zajedno i starješinstvo i uredništvo više potruditi ako želimo uspjeti.*

Dragi fra Augustine, napustio si nas, po mom osobnom uvjerenju mučen ozbiljnom sumnjom, koja te je, pored teške bolesti, posljednjih godina nagrizala, a ta je da nisi učinio sve što si mogao, trebao, planirao...

Sigurno si se želio više posvetiti knjizi, čitanju, studiranju, a i osobnom pisanju, iako si čitav život sudbinski bio vezan uz knjigu. Ipak, ono što

ostaje i što doista ima neospornu trajnu vrijednost i težinu u Božjim očima jest ljudska, kršćanska i vjernačka dimenzija života, koju si na autentičan način svjedočio. Svi Tvoji učenici, uvijek će se rado sjećati Tvog pozitivnog i zdravog hrvatskog nacionalnog naboja i svijesti koju si nam, kao učitelj vjere i morala silno želio prenijeti i u nas utisnuti.

Kao Tvoj dugogodišnji osobni frizer mogu posvjedočiti da si i u životnoj agoniji uvijek pokazivao interes i zanimanje za prilike i događaje u školi, u provinciji, u široj društvenoj zajednici.

Nisi ostajao na razini životnih trivijalnosti, već si svjesno tražio sugovornike s kojima bi podijelio svoje stavove i promišljanja o bitnim stvarima, koje nas određuju kao pojedince i zajednicu.

Provodeći posljednje godine svoga života u uvjetima teške bolesti a i osobne frustracije, svi ćemo brzo i lako zaboraviti Tvoje riječi i geste, koje će se nekima i danas činiti neprimjerenima ili uvredljivima. Ali dok s jedne strane svi skupa pokušavamo zaštititi vlastiti ponos i dostojanstvo, s druge pak strane ne bismo smjeli kao ljudi i kršćanski vjernici izgubiti moć i sposobnost opraštanja i suživljavanja s trpećim dijelom čovječanstva koje nas neprestano opominje da ne postanemo grešnici protiv vlastite budućnosti.

Imajući to u vidu, slobodan sam zamoliti sve nazočne žrtve, uvjetno rečeno, fra Augustinove agresije, da mu oprostite njegove namjerne ili nenamjerne verbalne ispade. Dragi fra Augustine, veliko hvala Tebi i Tvojim cijenjenoj obitelji iz koje si potekao, koja ti je usadila temeljne ljudske, kulturne i kršćanske zasade vjere i morala, a čime si nas kao franjevačku zajednicu silno obogatio. Uvijek ćemo te nositi u srcu i ostat ćeš nam u lijepom sjećanju. Bdi i dalje nad našom redovničkom zajednicom, našim hrvatskim narodom, isto onako kako si to činio do konca svoga ovozemaljskog života i moli za nas pred Bogom, koji će Te, uvjereni smo, raširenih ruku primiti u svoj zagrljaj i blaženstvo svojih svetih i izabranih.

Počivao u miru Božjem!

Oproštajne riječi fra Josipa Grbavca, ravnatelja Gimnazije

Čini mi se da cestom života stupa povorka ljudi iz koje se svaki čas ponetko šutke i bez pozdrava izdvoji, skrene s puta i nestane u tamnoj noći. Nažalost, sve se više osipa povorka i našega Franjevačkog bratstva, a sve je manje onih koji popunjavaju kolonu, sve je manje onih koji se uvrstavaju u neprekinuti red zadaća i zajedničkih sudbina. Tiho i nečujno ode još jedan vrijedan život u prošlost, ali isti ovaj život ode i u budućnost. Povratio se u onu istu stvaralačku ruku koja ga je pred 76 godina smjestila u ovaj čudnovati i čudesni prostor i ovo vrijeme za koje rekoše da je učitelj koji brutalno ubija

svoje učenike. I vrijeme i prostor ubiše svoga učenika fra Augustina, ali samo privremeno.

Nakon završenog studija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, fra Augustin će tridesetak godina izgarati kao marljivi profesor hrvatskoga jezika i književnosti od 1972. do 2003. kada ga je nemilosrdno ošinula bolest. Ujedno je obnašao i dužnost ravnatelja gimnazije od 1993. do 2000. godine. Svjestan kako mu je život poklonjen, zavrjeđivao ga je poklanjajući ga drugima, svjestan da na koncu ne ostaje ono što smo skupljali, već ono što smo pružali.

Njegovim marom i životvornim elanom, njegovom mudrošću i tolerancijom odisala je Franjevačka gimnazija i samostan u Sinju, iako nije bio uvijek dovoljno shvaćen.

Kao darovit predavač i pedagog stjecao je poštovanje svojih đaka i redovničke braće koji su s njim dijelili teškoće i odgovornost za rad u školi i zavodu u kojemu se odgajala budućnost Provincije.

Fra Augustin bijaše uzoran redovnik i svećenik, vrsni pedagog i znanstvenik; bijaše čovjek vrlo široke kulture. Bijaše pravi i otmjeni gospodin, čovjek koji je imao dostojanstvo jer je pazio i priznavao dostojanstvo drugih. Savjetodavno povjerljiv, žarki rodoljub. Blago ironičan, ali nikada osoran prema tuđem mišljenju.

Jobovskom strpljivošću podnosio je tešku bolest u kojoj je posljednjih devet godina bio upućen na tuđu pomoć. Neka Gospodin sve njegove muke i nevolje uključi u svoju otkupiteljsku patnju i da mu bude na vječno spasenje.

Profesore, hvala ti, za moralnu i intelektualnu odgovornost prema Crkvi, Provinciji, narodu i kulturi.

U ime svih djelatnika i učenika Franjevačke klasične gimnazije, izražavam iskrenu sućut obitelji, bližoj i daljnjoj rodbini našega fra Augustina, kao i svima onima koji se zbog njegova odlaska osjećaju osiromašeni.

Počivao u miru Božjem!

Oproštajne riječi fra Petra Klapeža, sinjskog gvardijana

Ožalošćena rodbino, preuzvišeni oče nadbiskupe, mnogopoštovani oče provincijale, braćo svećenici, cijenjene časne sestre, dragi bogoslovi i sjemeništarcu, braćo i sestre u Kristu Isusu. Svaka je smrt, ljudski govoreći, neizmjerni gubitak, a svećenikova osobito. Kao i na sam život, tako i na smrt mi vjernici gledamo drugačije. Svaku smrt gledamo u svjetlu vjere, te sa svetim Pavlom u svakoj smrti smijemo reći: *Za mene je život Krist, a smrt dobitak.*

Smrt našega fra Augustina nije, dakle, poraz niti gubitak. Ona je toliko jaka i stvaralačka da nas je duboko dirnula i čak pokrenula što nam potvrđuje i ovaj današnji njegov ispraćaj. Kao Kristov namjesnik, sin svetog oca Franje, dugogodišnji profesor hrvatskog jezika i ravnatelj na klasičnoj gimnaziji ovdje u Sinju, a prije svega kao fratar i svećenik apostolski je naviještao Božje kraljevstvo koje se ostvaruje po ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Kristovim se evanđeljem proslavio i živ i sad pokojni, jer je vjerovao. Proslavit će se Krist u meni, bilo da živim bilo da umirem. Zato njegova smrt nije gubitak, makar u svakidašnjem životu osjećali prazninu što ga nema, što više tjelesno više nije među nama, iako skoro deset godina tjelesno mučenički ispaćen. Međutim taj nedostatak možemo uvijek ispunjavati njegovim fratarskim, svećeničkim i posebno profesorskim idejama, vjerom koju je on živio, primjerom kakvog nam je svaki dan pružao kroz svoj fratarski, svećenički i profesorski vijek, a posebno kroz zadnjih skoro deset godina patničkog svjedočenja u svojoj bolesti.

Prošlog petka odmah poslije oslobađajuće presude našim generalima ušao sam u njegovu sobu da mu čestitam na ovom za nas Hrvate povijesnom događaju. Njegova televizija je bila na najjačoj mogućoj frekvenciji, a suze radosnice u očima. Samo mi je rekao: “Napokon smo i ovo doživjeli, Bogu hvala!” A sat vremena kasnije kućna liječnica mi je rekla: “Fra Augustinu se stanje pogoršalo, mora na hitnu”. Prije nego što je hitna stigla podijelio sam mu sakramente umirućih. Na putu prema bolnici Firule u potpunosti je bio svjestan. U razgovoru sa svojim bratom Matom, sinovcima Ivanom i fra Antom bez teškoća je razgovarao i radovao se što smo u bolnici uz njega. Svi su liječnički zahvati istog popodneva izvršeni. Sam liječnik nam je rekao da mu CT pregled nije potpuno jasan, da mora ostati na daljnjim pretragama u bolnici.

Jučer ujutro časna sestra Ivana je bila uz njega, iskazala mu sestrinsku pomoć i normalno se od njega oprostila. Pola sata kasnije kad sam došao iz Sinja u njegovoj sobi nalazim njegovu liječnicu dr. Pintarić koja upravo utvrđuje njegovu smrt i izražava mi sućut. I sama je doktorica ostala zatečena tako blagom i iznenadnom smrću, kazavši kako je Bog tako htio smanjiti njegovu dugogodišnju patnju.

Kler i vjerni puk Sinja, a posebno mi njegovi gimnazijalci, poznavali smo ga kao čovjeka vjerna Kristu i bratu čovjeku, istinskog vjernika i fratra nepodijeljene ljubavi prema Crkvi i našoj Domovini, kao vrsnog profesora hrvatskog jezika. Osim što smo mogli naučiti dobro hrvatski jezik, od njega smo učili misliti ispravnu povijest naše Crkve, posebno hrvatske kulture, te jednako tako rasuđivati i vrednovati sadašnji čas hrvatske slobode, njezine moguće domene u nadolazećim godinama i desetljećima.

Braćo i sestre, ovdje u svakidašnjem životu kroz trud i žrtvu stvara se novo, novi čovjek, za nas kršćane ne samo nova budućnost nego i zaslužena vječnost.

Ovakav tijek ljudskoga života ne po mjerilima svijeta i medija, nego po savjesti i primjeru svih svetih, svih hrvatskih mučenika bit će nam zalog nebeske slave.

Braće i sestre, u ovom današnjem ispraćaju još smo jednom čuli, a vjerujem sada još dublje i snažnije, kako nam govori i svjedoči čitav život našega fra Augustina. Smrt je često najjasniji trenutak proteklog ljudskog života. Današnjim ovozemnim opraštajem još jednom doživljavamo našeg fra Augustina, još jednom osjećamo i doživljavamo u svoj intimnosti njegova životna bogatstva i darežljivosti.

Dragi fra Augustine, ostaješ među nama pod zvonikom Čudotvorne Gospe Sinjske da pratiš i s Neba podupireš naš ljudski i kršćanski, a posebno naš fratarski rast, dozrijevanje i zrelost. Tako bi bilo lijepo, tako bi se tome radovao naš fra Augustin kad bismo ga u tome poslušali.

Na vijest o smrti fra Augustina mnogi su nam iskazivali sućut na razne načine. Uime našeg samostana u kojem je fra Augustin skoro cijeli svoj fratarski život proveo kao gvardijan i upravitelj svetišta, svima od srca zahvaljujem. Mislim da i ja mogu svima vama, posebno njegovoj braći i sestrama, njihovim obiteljima i svoj rodbini kao i svima vama uzvratiti istim iskazom sućuti, jer je fra Augustin bio naš fratar, fratar za sve nas. On se tako osjećao, ponašao i živio. Zahvaljujem svima koji ste se ovih dana stavili na raspolaganje te ponudili sve što nam je bilo potrebno da ovaj sveti čin obavimo uz molitvu s našim nadbiskupom i provincijalom, ovako časno i dostojanstveno.

Hvala Vama, preuzvišeni oče nadbiskupe, što ste i danas uz svu zauzetost u našoj nadbiskupiji našli vremena te nas kao naš duhovni pastir u ovoj najuzvišenijoj molitvi koju smo Bogu prikazali za našeg fra Augustina, osnažili u našoj vjeri.

Hvala fra Augustinovoju kućnoj liječnici dr. Jasni Ajduković, medicinskom osoblju bolnice Firule, a posebno njegovim njegovateljicama gđi. Jadranki Poljak, Bosiljki Saratlija i Zdravki Romac koje su u svako doba dana i noći skoro deset godina bile na raspolaganju za svaku pomoć i njegu na njegovoj bolesničkoj postelji. One su bile najviše njegove Marte, a njegove Marije u našem samostanu kroz svih deset godina njegove bolesti bili su na poseban način fra Gabrijel Jurišić i fra Blaž Toplak. Neka vam uskršli Krist bude obilata nagrada!

Sve nas je fra Augustin danas okupio oko sebe da nam pokaže gdje su to u Bogu Ocu, u Kristu Isusu i njihovu Duhu Svetom, pravi izvori i uviri ljudskog dostojanstva i kako se isplati tako živjeti!

Hvala dragom Bogu! Hvala našem fra Augustinu! Hvala svima vama! Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

I svjetlost vječna svjetlila njemu!

Oproštajne riječi fra Ante Akrapa, profesora i sinovca

Uime obitelji zahvaljujem se svima onima koji su svojom prisutnošću i suosjećajnošću kroz dugih devet godina bolesti fra Augustinu olakšali patnju i bol. Budući da je gvardijan fra Petar to već učinio neću ih sve poimence nabrajati. Zahvaljujem se njegovim njegovateljicama, liječnicima, samostanskom pomoćnom osoblju, gvardijanima bivšim i sadašnjim fra Zoranu Kutleši, fra Boži Vuleti i fra Petru Klapežu, a na osobiti način fra Gabrijelu Jurišiću za kojega sam fra Augustin napisao u jednom pismu upućenom upravi Provincije da je istinski brat franjevac komu premca nema.

*Zemlja je smrtnim sjemenom posijana
Ali smrt nije kraj
Jer smrti zapravo i nema
I nema kraja Smrcu je samo obasjana
Staza uspona od gnijezda do zvijezda*

(Mak Dizdar)

Mada su različiti putovi našega životnog putovanja, svi nas oni na kraju dovode do istoga cilja, najdublje čežnje čovjekova srca, do Boga. Kad se naši ljudski dani stope u jedan jedini trenutak, znamo da više nije vrijeme nego vječnost. No, u svemu tome, ljudski govoreći, žalosna je spoznaja da jedino smrt otvara vrata vječnosti.

Augustinov život bio je tako ispisan da nije mogao ispraviti njegove stranice. Bog ga je dugo spremao za susret sa sobom, i jedino pod ovim vidom razumijemo njegovu dugogodišnju patnju i bol. Ne možemo se oteti dojmu da je doista želio da se u njegovu životu ostvare riječi svetoga Pavla: "Ja u svome tijelu dopunjam ono što nedostaje mukama Kristovim" (Kol 1,24).

Kad sam ga prije dvije godine zamolio da mi na nekoliko stranica opiše život svoga brata fra Ivana, rado je to učinio. Između ostaloga, tada je napisao: "Naša je majka često govorila da svakoga dana moli Boga da budemo dobri i sveti svećenici. A to dobri i sveti svećenici podrazumijevalo je biti dobri i revni u svom svećeničkom poslu, bilo da se radilo o poslovima što je donosio prezbiterat ili redovničke dužnosti". Vjerujem da si u potpunosti to i ostvario, unatoč svom ponosu i tvrdom karakteru kojeg ni dugogodišnja bolest nije uništila i otupila, koji te uvijek silio da budeš svoj, prepoznatljiv, stamen i nepokolebljiv u svjedočenju vlastitih uvjerenja. Poznat je tvoj optimizam koji nije prihvaćao nemogućnost rješavanja naoko nerješivih problema i zamršenih međuljudskih odnosa.

Život te umorio i iscrpio, ali vjerujem da sada uživaš svu utjehu i odmaraš se u Gospodinu. Počivaj u miru!

Josip Vučković

U utorak 23. listopada 2012. godine umro je **Josip Vučković** (r. 27. travnja 1933. u Brnazama-Sinj) otac našega brata fra Ante Vučkovića koji vrši službu dekana i profesora na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Pogreb je bio u srijedu 24. listopada u 16.00 sati na groblju Sv. Frane u Sinju. Nakon pogreba održana je misa zadušnica u crkvi Gospe Sinjske u 17.00 sati.

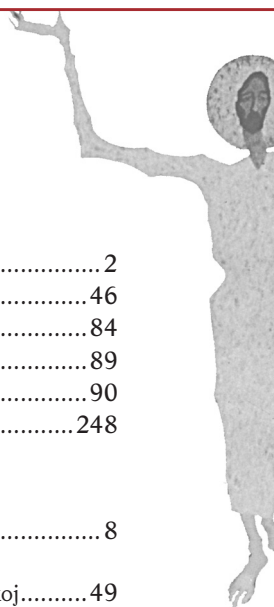
Jela Tolić

Na svetkovinu Svih svetih, 1. studenog 2012. godine, u Vinjanima Donjim u 80. godini života umrla je **Jela Tolić** (r. Bušić Šontić), rođena 8. kolovoza 1933. godine, majka našeg brata fra Željka Tolića koji vrši službu magistra postulanata u Imotskom i profesora na KBF-u u Splitu.

Sprovod je bio u subotu 3. studenog 2012. u 15.00 sati na groblju Sv. Roka u Vinjanima Donjim.

Petar Mikelić

U četvrtak, 6. prosinca 2012. godine, u Kljacima je preminuo **Petar Mikelić** (r. 1944.) otac našega brata fra Krešimira Mikelića koji vrši službu župnika u župi Danilo. Pogreb je bio u subotu 8. prosinca u 14.00 sati na groblju Sv. Ilije, a misa zadušnica u crkvi Sv. Ilije u Kljacima.

IZ GENERALNE KURIJE

Pismo za Uskrs 2012.	2
Braći kapitularcima Provincije Presvetoga Otkupitelja Split (Hrvatska).....	46
Pismo Generalnog ministra i Generalnog definatorija za svetkovinu Svetog Franje	84
Imenovanje provincijske uprave	89
Fra Siniša Balajić imenovan tajnikom CPO	90
Pismo Generalnoga ministra OFM u prigodi Božića 2012. godine	248

IZ PROVINCIJALATA

Pismo Generalnoga vizitatora za Uskrs 2012.	8
Okružnica generalnog vizitatora i predsjednika kapitula fra Viktora Papeža o sazivu Provincijskog kapitula 2012. Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja (Split) u Hrvatskoj.....	49
Oproštajna riječ provincijala fra Željka Tolića od nadbiskupa Ante Jurića	54
Okružno pismo o. Provincijala.....	91
Imotski: Održan sastanak VFZ-a	93
Program proslave 800. obljetnice dolaska sv. Franje na hrvatsko tlo	94
Proslavljena 800. obljetnica dolaska Franje Asiškoga na hrvatsku obalu.....	95
Nadbiskupov proglas uz <i>Godinu vjere</i>	101
Pismo o. Provincijala	254

IZ TAJNIŠTVA

Izveštaj sa sastanka Provincijskog definatorija održanog u Splitu 18. siječnja 2011.....	10
Izveštaji za Provincijski kapitul	11
Napustio Zajednicu	12
Izveštaj sa sastanka Provincijskog definatorija održanog u Splitu 22. ožujka 2012.	56
Izveštaj Komisije za izradu nacrtu Provincijskih Statuta	57
Oblačenje i zavjetovanje.....	58
Rad komisija u pripremi za Provincijski kapitul	105
Homilije za vrijeme provincijskog Kapitula	112
Zapisnik Kapitulskog kongresa	119
Sastanak Provincijskog definatorija	136
Održan sastanak Provincijskog definatorija.....	257
Sjednica Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara OFM.....	258
Redenje za đakone u Omišu	261

IZ ODGOJNIH ZAVODA

Sinj: Održan 'Vikend u sjemeništu'	140
Split: Susret sjemeništara	140
Bogoslovi u župi Svih Svetih u Blatu na Korčuli.....	141
Posjet novaka s Trsata.....	141
Hodočašće novaka Južnoslavenske konferencije „Stopama sv. Franje Asiškoga”	143
Split-Trstenik: O. Provincijal postavio petoricu bogoslova u službe čitača i akolita.....	144
Visovac: Oblačenje i zavjetovanje.....	145
Split: Diplomirao fra Šimun Markulin	147
Zajedničke pripreme za svečane zavjete franjevačkih bogoslova Hrvatske i BiH	147
Karin: Duhovne vježbe i obnova zavjeta	148
Fra Kristijan Šilić položio svečane zavjete	148
Napustili Zajednicu	148
Fra Domagoj Volarević magistrirao	264
Diplomirao fra Ivan Šimunac.....	264
Održan Međuprovincijski susret franjevačkih novaka OFM - BiH, HR i SLO	264
Posjet novaka centru "Roman obitelj"	266
Split - Trstenik: Susret bogoslova i šticićenika centra Juraj Bonaći.....	266

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Bogoslovi svjedočili o duhovnom pozivu.....	13
Predstavljanje 10 brojeva časopisa „Počeci“	13
Božićni čestitari i koncert KUD-a „Klek“ u Imotskom	15
Božićni koncert u Zmijavcima.....	16
Zbornik „Kačić“ u rukama pape Benedikta XVI.....	17
Primanja i obećanja framaša u Sinju	19
Predstavljeno „Tradicijsko crkveno pučko pjevanje u Franjevačkoj provinciji Presvetoga Otkupitelja“	20
Proslava blagdana Majke Božje Lurdske u Zagrebu	33
Fra Vjeko Vrčić ušao u 99.	34
Akcija Caritasa Župe MBL u Zagrebu „Djeca Djeci“	35
Učenici naše Gimnazije osvojili prvo mjesto.....	35
47. obljetnica smrti sluge Božjega fra Ante Antića	36
Zbornik „Kačić“ u rukama pape Benedikta XVI.....	38
U Francuskoj akademiji u Parizu predstavljen Zbornik „Kačić“	40
Proslava Stepinčeva u Vancouveru	41
Susret o. Provincijala s braćom u Schmerlenbachu (Njemačka)	42
Posjet novaka s Visovca novacima na Trsatu.....	59
Biskup franjevac Adriano Langa posjetio Visovac	60
Posjet novaka centru „Roman obitelji“	61
Nadbiskup Marin Barišić posvetio crkvu sv. Ante u Prugovu.....	61
Križni put za mlade u Imotskom.....	62
Obećanja i izbori framaša u Bajagiću.....	62
Održan duhovni kapitul Frame	63
Duhovna obnova za vjeroučenike osmih razreda	64
Obnovljena kapelica Sv. Ante u Gali.....	64
21. obiteljski susret u Zaostrugu.....	66
Održana proljetna skupština Frame u Splitu	67
Primanja u Framu i obećanja u župi Runovići.....	69
Održana duhovna obnova za redovnice u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu.....	70
Korizmena obnova u župi Runovići.....	71
Primanje članova u FSR u Splitu-Trstenik.....	73
Martin Vrljić državni prvak u latinskom jeziku	74
Susret naših studenata u Rimu s Generalnim ministrom i Generalnim vizitatorom.....	74
Održana korizmena duhovna obnova u HKM u Kelkheimu	75
FSR organizirao humanitarnu akciju u HKM u Frankfurtu	78
a) U domovini	
Piramatovci-Sonković: Blagoslov crkve Sv. Marka	149
Bristivica: Blagoslov kapelice Sv. Jure	149
Split: Molitveno bdijenje za duhovna zvanja.....	150
Podbablje: Postavljen novi oltar i ambon.....	150
Proslavljen dan KBF-a Sveučilišta u Splitu.....	151
Proslava Sv. Spasa u Vrlici.....	153
Fra Vinko Prlić dobio nagradu za životno djelo	155
Održan susret ministranata u Splitu na Trsteniku	156
Posveta oltara i crkve Sv. Ante u Vinjanima Gornjim.....	157
Rupe: Blagoslov crkve i proslava blagdana Sv. Ante	159
Roditelji zbora mladih Gospe od Zdravlja u Rami.....	159
Split: Svećeničko ređenje u splitskoj prvostolnici	160
Visovac: Proslava 45. obljetnice svećeništva	161
Mješoviti zbor mladih Gospe od Zdravlja u Omišu	162
Osobna nagrada fra Petru Vrljičku	163

Karin: Proslava 40. obljetnice svećeništva	163
Turjaci: Mlada misa fra Kristijana Perkovića.....	164
Runovići: Proslava 100 godina oltara Gospe od Karmela.....	165
Split: Fra Petar Bezina proslavio 70. obljetnicu svećeništva.....	165
Split-Trstenik: Proslavljen Presveti Otkupitelj	166
Runovići: Biskup Mate Uzinić predvodio slavlje na Gospu Karmelsku	166
Sedamdeseta obljetnica misništva fra Karla Jurišića	167
Imotski: Mons. Juraj Jezerinac na proslavi obljetnice 115. imotske brigade	167
Sinj: Mons. Mate Uzinić predvodio misu bdijenja	168
Proslava Velike Gospe u Sinju	168
Proložac: Proslava Velike Gospe	169
Permanentno obrazovanje mladih svećenika	170
Šibenik-Bilice: Blagoslov duhovnog centra.....	171
Sažeci predavanja naših fratara na 23. mariološko-marijanskom kongresu u Rimu.....	172
Kratki prikaz 23. međunarodnog mariološko-marijanskog kongresa	175
Održani <i>Regionalni sastanci</i> u studenom.....	267
Održane duhovne vježbe na Visovcu	267
Održan Međunarodni simpozij u Splitu na KBF-u	268
Fra Marko Mrše održao predavanje na VI. međunarodnom simpoziju crkvenih pravnika u Dubrovniku.....	272
Split: Proslava 50 godina časopisa “Marija”	273
Zmijavci: Obilježen dan starijih i nemoćnih.....	275
Vinjani: Održan VI. ministrantski hod	276
Proslava Sv. Luke u Podbablju	276
Proslava Misijske nedjelje u Drnišu	277
Split - Dobri: Održana 9. obiteljska tribina “Prenošenje vjere u obitelji”	277
Imotski: Misa za branitelje	278
Seminar kršćanske duhovnosti u franjevačkom samostanu u Makarskoj.....	279
Proložac: Gostovanje zbora Stella Maris	279
Lećevica: Proslava Sv. Martina.....	280
Duhovna obnova u Godini vjere za Drniški dekanat	280
Runovići: Predavanje “Prenošenje vjere u obitelji”	281
Split: Proslava Gospe od Zdravlja	281
Imotski: Proslava sv. Cecilije.....	284
Dubravice: Proslava Sv. Katarine i Krista Kralja	284
Vinjani: Proslava blagdana Sv. Kate.....	285
Zbor mladih Gospe od Zdravlja u Imotskom.....	286
Upričćen znanstveni simpozij o životu i radu nadbiskupa Franića	287
Pozdrav mons. Marina Barišića, nadbiskupa splitsko-makarskog	287
Zagreb: Proslavljena 80. obljetnica samostana i 70. obljetnica župe.....	291
Sinj: Proslava Dana Gimnazije i Sjemeništa	292
Split-Trstenik: Duhovna obnova za studente iz Imotske krajine	293
Split: Otvorena 3. međunarodna izložba božićnih jaslca “Emanuel”	294
Održan samostanski kapitul na Visovcu.....	294
b) U inozemstvu	
Wiesbaden: Susret ministranata iz Rajnsko-majnske regije.....	177
Proslava Leopolda B. Mandića u HKM u Darmstadtu.....	178
40. obljetnica HKM u Wuppertalu	179
Hrvati iz Zapadne Europe u Lurdu	181
Hrvatsko marijansko hodočašće u Zweifaltenu	184
Susret mladih iz hrvatskih katoličkih zajednica u biskupiji Rottenburg-Stuttgart	186
München: Izlet zborova i ljetna proslava.....	187
Molise: Oproštaj fra Petra Milanovića Trape	189

Fra Ante Bilić novi predstavnik regije Mainz	189
Godišnji pastoralni skup hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe.....	296
Kelkheim-Split: Studijsko putovanje mladih.....	297
Početak vjeronaučne godine u HKM München.....	298
London: Duhovna obnova i Godišnji skup	299
München: Održana 15. smotra hrvatskih crkvenih zborova u Njemačkoj	300
Wuppertal: Održana duhovna obnova	301
Kelkheim: Duhovna obnova	302
Darmstadt: Duhovna obnova.....	303
Düsseldorf: Duhovna obnova i Nikolinje.....	303

FSR I FRAMA

Hodočašće FSR-a u Zakučac kod Omiša	190
Primanje i zavjetovanje u FSR-u u Sinju	190
Fra Domagoj Runje održao predavanje članovima Frame i FSR-a u Imotskom.....	191
Trsat: Proslava 20 godina Frame	191
Primanje u Framu i FSR u HKM u Frankfurtu.....	193
Hod Frame - 2012.	193
Šibenik-Šubićevac: Održan VI. nacionalni seminar za voditelje formacije i odgovorne u Frami.....	194
Split: održan I. susret za formaciju Splitsko-dubrovačkog područnog bratstva OFS-a.....	195
Runovići: Izbori u Frami	196
motski: Obećanja u bratstvima Frame.....	305
Frama MBL iz Zagreba kod framaša u Kelkheimu i Frankfurtu.....	305
Sinj: Izbori u Frami	306
Proložac: Novo mjesno vijeće Frame	307
Vinjani: Obećanja i izbori u Frami.....	307
Lovreć-Opanci: Izbori u Frami.....	308
Akcija Frame grada Splita “Mladi protiv gladi”	308
Obnovljeno mjesno bratstvo Frame u Vrgorcu.....	309
Knin: Održan III. duhovni kapitul Frame.....	310
Podbablje: Područni susret Frame	311
Imotski: Gostovanje don Damira Stojića	312
Šibenik: Novo vijeće Zadarsko-šibenskog područnog bratstva Frame	312
Zmijavci: Izbori u Frami.....	313
Pohod Frami u Otoku	313
Split-Trstenik: Održana skupština Područnog bratstva Frame.....	314
Zagreb: Predstavljen CD FRAME: “Nek slavljenu bude Bog”	315
Posjet Frame Gospe od Zdravlja Visovcu	315
Runovići: Zavjetovanje u OFS-u	316
Imotski: Duhovna obnova za OFS i Framu.....	316
Dani Frame Metković	317
Humanitarna akcija Frame Gospe od Zdravlja i centra Matošić	318

RAZNO

Točan datum smrti o. fra Metoda Vezlića	197
Split: Natječaj o 50. obljetnici „Marije“	199
„Opsada pada Sinja 1715. godine“	200
Fra Luka Vladimirović ponovno u Opuzenu.....	202
“BRAĆA HRVATSKOG ZMAJA” UDOMILA “MARINOV ZBORNİK”	319

KRATKE VIJESTI

Fra Rozo Brkić imenovan generalnim vizitatorom Hercegovačke provincije	205
Međunarodni znanstveni skup „Hrvatski mučenici i žrtve iz vremena komunističke vladavine”	205
Održan međunarodni znanstveni skup „Odnos klera i nacije u jugoistočnoj Europi od 19. do 21. stoljeća“	205
Sarajevo: održan III. međunarodni bioetički simpozij.....	206
Fra Stefano A. Kizunt posjetio braću na Visovcu	206
Delegacija Sveučilišta iz Splita u posjetu sveučilištu St. Petersburg	207
Blagoslov klaustera u Sinju	207

NAŠI POKOJNICI

† Ana Dževrnja Viro (r. Elek)	43
† Mara Bošnjak (r. Bekavac)	43
† Filip Bešlić	43
† Stana Maretić (r. Burić)	79
† Ana Brečić (rođ. Lončar)	79

NAŠI POKOJNICI

† fra Bernard Dukić.....	208
† Fra Albert Marić.....	228
† Mara Milanović Trapo.....	239
† Filip Bilokapić	239
† Mate Grabovac.....	239
+ Fra Stipe Čirko.....	323
+ Fra Augustin Akrap	334
Oproštajne riječi fra Ante Akrapa, profesora i sinovca.....	342
Josip Vučković	343
Jela Tolić	343
Petar Mikelić.....	343

BIBLIOGRAFIJA

Majci Mariji	44
Marija u ranokršćanskoj literaturi	44
Fra Stjepan Čovo, Teološka traganja, Služba Božja, Split, 2012., 590 str.	240
Fra Jure Brkan: Klerici u zakonodavstvu Katoličke Crkve	242
Fra Ante Vučković: Vrtlog grijeha.....	242
Župa sv. Ivana Kristitelja u Grabu.....	242
Prof. dr. sc. fra Vicko Kapitanović: „Povijesna vrela i pomoćne znanosti“	243
Fra Žarko Maretić: “Visovačke i druge priče”	243
Fra Petar Lubina: “Marija - Majka Isusova i naša”	243
Molitva za svećenička i redovnička zvanja.....	243
“Tradicijsko crkveno pučko pjevanje u Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja”.....	243
Fra Mario Jurišić: “Hrvatski svjetionici”	244
Fra Andrija Kačić Miošić.....	244
Fra Luka Vladimirović, neretvanski pregalac.....	244